

Η ΝΕΟΤΕΛΙΑ

ΑΡ. ΦΥΛ. 16 (119)
18 ΙΑΝ. 1941-ΣΤ'

ΠΑΝΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΙΝΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 1 Τόμα
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36000

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικου-
μένου υπό της Α. Ε. του Αρχηγού της Κυβερ-
νήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, δότης και τὸ
ἐκπρόσωπος, ἀνατληροῦμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερ-
νητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

Πῶς ἔμπορεῖ ἓνα παιδί νά κάνῃ οἰκονομία καί γιατί τὴν κάνει

Κάθε χρόνο σάν σήμερα γίνεται μιὰ ἑορτὴ, ἡ ἑορτὴ ἡ λεγομένη ἑορτὴ τῆς ἀποταμιεύσεως. Ἀξίζει ἀλήθεια αὐτὴ ἡ ἑορτὴ, διότι μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρίαν νά ἀποταμιεύσωμεν ὅλες μας τίς οἰκονομίες. Κάθε παιδί διὰ νά ἐκτελέσῃ καὶ νά μάθῃ τί ἐστὶ οἰκονομία πρέπει νά κάνῃ τὸ ἑξῆς: Νά συναθροίσῃ ἐπὶ πλέον δεκάρα ὡς δεκάρα ἔστω καὶ πεντάρα καὶ νά μὴν τὰ σπαταλᾷ ἀλλὰ νά τὰ καταθέτῃ στὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον.

Ἀπὸ τώρα ποὺ εἴμεθα μικρά παιδιὰ πρέπει νά ἐκτελέσωμεν αὐτὴν τὴν πράξιν. Μιμηθῆτε τὰ μικρά μηρυγκία τὰ ὁποῖα ἀδιάκοπα γυρνοῦν ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ μαζεύουν τὴν τροφήν των πρὸς συντήρησιν τοῦ χειμῶνος. Κάνετε αὐτὴν τὴν πράξιν; Ἀμ' αὐτὰ τὰ μικρά μελίσσια τὰ ὁποῖα γυρνοῦν ἀπὸ θυμῶν εἰς θυμῶν καὶ παίρνουν τὸν χυμὸν εἰς τοὺς μικροὺς πόδας των καὶ τὸν πηγαίνουν μέσα ἐκεῖ στὴν κυψέλην; Ἔτσι κι' ἐμεῖς ὡσάν αὐτὰ τὰ μικρά μηρυγκία νά ἀποταμιεύωμεν τὰ λεπτὰ μας στὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον, διὰ νά τὰ ἔχωμεν ὅταν καμμιὰ φορὰ μᾶς τύχῃ δυστυχία, ὅπως στὰ μικρά μηρυγκία δυστυχία των εἶναι ὁ χειμὼν. Ἐγὼ ἔπειτα ἀπὸ τόσα καλὰ ποὺ μᾶς ἔλεγε ἡ δασκάλα μας διὰ τὴν ἀποταμίευσιν, κατὰλαβὰ πόσον καλὸ πρᾶγμα εἶναι ἡ οἰκονομία καὶ μετὰ τὰ λεπτὰ ποὺ μοῦ ἔδινε ἡ γιὰγιά μου, ἡ μάνα μου, πότε πεντάρα καὶ πότε δεκάρα, κατάρθωσα καὶ ἐμάζεψα 10 δραχμὲς τίς ὁποῖες ἔδωσα στὴν δασκάλα μου καὶ τίς κατέθεσε στὸ τηλεγραφεῖον, ὅπου μοῦ ἔφερε ἓνα βιβλιάριον. Δὲν

ξέρετε παιδιὰ πόσην μεγάλην χαρὰν ἡσθάνην ὅταν ἔλαβα τὸ βιβλιάριον, καὶ μετὰ πόση λαχτάρα μαζεύω δεκάρα καὶ πεντάρα νά τὰ κάνω πέντε καὶ δέκα δραχμὲς νά τὰ καταθέτω στὸ Ταμιευτήριον, διότι ὅταν κατορθώσω καὶ καταθέσω πολλὰ αὐτὰ θὰ πολλαπλασιασθῶν καὶ θὰ τὰ μεταχειρισθῶ στὸ μέλλον εἰς ὁτιδήποτε ἀνάγκην μοῦ παρουσιασθῇ.

Λοιπὸν παιδιὰ ἀπὸ σήμερα
λεπτὰ γὰρ θὰ μαζεύω
γιὰ νά τὰ βῶν στὸν κουμπαρᾶ
νὰ τὰ ἀποταμιεύω.

Πενητάρια καὶ φραγκάκια
δὲν θὰ δίνω πιά,
δὲν θὰ παίρνω στραγαλάκια
κι' ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ γλυκά.

Τὰ λεπτὰ μου γὰρ παιδιὰ
πάντα θὰ ἀποταμιεύω
κι' ὅταν τύχῃ δυστυχία
δὲν θὰ πάω νά γυρεύω.

Θάναί πάντα ἀσφαλισμένα
μέσα εἰς τὸν κουμπαρᾶ

κι' ὅταν θὰ μοῦ χρειαστοῦν
θὰ τὸν πάρω τὸν παρᾶ.

Κουμπαρᾶ μου, κουμπαρᾶ μου
ο' ἀγαπῶ μετὰ τὴν καρδιά μου

Τὰ μελίσσια πάλι
γυρνοῦν ἐδῶ κι' ἐκεῖ,
κι' ἀποταμιεύουν τὸν χυμὸν τους
στὴν κυψέλῃ μέσα ἐκεῖ.

Κουμπαρᾶ μου, κουμπαρᾶ μου
ποὺ συνάζεις τὸν παρᾶ μου,
μᾶλ' ὅταν γὰρ ἐγὼ μεγάλη
ποὺ δὲν γράφω ἔκδοσι ἄλλη

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Γ. ΓΟΝΙΑΣ

Τάξις Στ' Δημοτικὸ
Κύθου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΤΟΣ Γ'.—ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19
Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
» » Ἐποπτείας Συντάξεως 34-425
» » Ἀρχιουσινάκου 593-830

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀριθ. Τεύχ. 16-18 Ἰανουαρίου 1941
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΕΤΗΣΙΑ (Ἑσωτερικὸν) Δρ. 160—200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 80—100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ » 40—50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἀλφ. Ἀγγλίας 1
» Ἀμερικῆς Δολ. 6
» Ἀιγύπτου Ἀλφ. 1

Διὰ Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω-
τικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινοτήτας),
Σχολικὰς Ἐφορεῖας καὶ ἑπιχειρήσεις ἐν
γένει ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἡ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νά λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Γεν. Γραμ-
ματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΛΗ Συνταγματάρχου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.

«H Νεοφάνεια»

Ο ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Χρειάζεται νά σταματήσωμεν εἰς τὰ σύντομα λόγια, τὰ ὁποῖα ἀπηύθυνεν ὁ Ἀρχηγός, ἀπαντῶν εἰς τὰς εὐχὰς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ του ἑορτῇ. Εἰς τοὺς πυκνοὺς εἰς νόημα καὶ βαθεῖαν παρατήρησιν αὐτοὺς λόγους δὲν ἐδόθη μόνον ἡ ἀκριβὴς ἐρμηνεία τῶν ἐπικῶν κατορθωμάτων τῆς Ἑλλάδος, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα κατερρακώθη, ἐγελοιοποιήθη καὶ συνετρίβη εἰς τὴν Ἀλβανίαν τὸ ὑπεροπτικὸν ὄνειρον τῆς ἰταλικῆς προωθήσεως εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν. Ἀπεδόθη ἐπίσης ἀπὸ τὸν ἀρμοδιώτερον τῶν Ἑλλήνων ἡ ὀφειλομένη ἀναγνώρισις πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ πρὸς τὰς πατρογονικὰς του ἀρετὰς, τῆς ἀδαμάστου καρτερίας καὶ τῆς ἀφθάστου ψυχικῆς ἐξάρσεως, τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα ἦσαν αἱ ἑλληνικαὶ νίκαι.

«Ἔργον ἰδικὸν μας, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς πρὸς τοὺς συνεργάτας του, εἶναι ὅτι ἀφυπνίσωμεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Λαοῦ μας τὰς ἀρετὰς, αἱ ὁποῖαι ἐνυπνίχον ἐν αὐτῷ ληθαργοῦσαι. Τὸ ὑπόλοιπον ἦτο ἔργον αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔχει ἀξίαν. Διότι τὰ ἔργα ἐνός ἀνθρώπου, ὅσονδήποτε λαμπρὰ καὶ ἂν εἶναι καὶ μεγάλα, δὲν ἔμπο-
ρουν νά ἔχουν σταθερότητα καὶ διάρκειαν. Διάρκειαν καὶ σταθερότητα ἔχουν μόνον τὰ ἔργα ἐκείνα, τὰ ὁποῖα πραγματοποιεῖ τὸ σύνολον».

Ἀπὸ τὴν ὕψηλὴν ἔπαλξιν τῶν κοσμογονικῶν ὥρων, τὰς ὁποίας ζῇ ἀγωνιζομένη καὶ ἀριστεύουσα εἰς τὸν στί-
βον τῆς ἱστορίας ἡ Ἑλλάς, ὁ εὐτυχὴς τῆς Κυβερνήτης, ἀφαιρῶν ἑαυτὸν ἀπὸ τὸν ἀγῶνα, τοῦ ὁποίου ὁ ἴδιος εἶ-
ναι ὁ ἐμπνευστής, εἶδεν ὅλην τὴν ἀπάθειαν τοῦ κριτοῦ, διὰ νά καθορίσῃ τὰ ὅρια τῆς συμβολῆς τῆς ἰδικῆς του καὶ τοῦ Λαοῦ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ θαύματος, τὸ ὁποῖον ὕψωσε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸ ὄνομα τῆς Ἑλ-
λάδος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμο-
σύνης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλ' ἂν ἀρετὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶναι νά μετριοφρονῇ, ἀρετὴ τοῦ Λαοῦ εἶναι καὶ μέσα εἰς τὴν μέσῃν τοῦ θριάμβου του νά ἐνθυμηταί. Καὶ ὁ Ἑλ-
ληνικὸς Λαὸς δὲν θὰ ἦτο ὁ γενναῖος λαός, ὁ ταπεινός, εἰς τὴν Ἀλβανίαν τὸν ἐπηρμένον Ἰταλόν, ἐάν δὲν ἐνε-
θυμεῖτο καὶ δὲν ἐτίμα κατ' ἀξίαν τὸν ἀδιάκοπον καὶ ἀσί-
γαστον τετραετὴ μόχθον τοῦ ἡγέτου, τοῦ ὁποίου ἡ διορα-
τικότης καὶ ἡ πρόνοια, ἀφοῦ πρῶτον τὰς ἀφύπνισεν ἀπὸ τὸν μακρὸν λήθαργον, τὰς ἠκόνισεν ἔπειτα μετὰ θερμὴν καὶ πάθος πρωτοφάνει καὶ διειρήσεν ἐν ἐργηγόρσει τὰς πατροπαράδοτους ἀρετὰς του, διὰ νά τὰς καταστήσῃ δύνα-
μιν ἐνεργὸν καὶ ζῶσαν, ἱκανὴν νά θαυματουργήσῃ, ὅπως ἔθαυματούργησεν. Ἀλλ' ὁ ἄθλος τοῦ Κυβερνήτου ἐκορυ-
φώθη τὴν 28ην Ὀκτωβρίου καὶ καμμιὰ χαμαιζήλος ἄρνη-
σις δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νά τοῦ ἀφαιρήσῃ τὸν στέφανον. Ὅ,τι μένει καὶ συνεχιζεται καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν ἀπο-
θέωσιν εἶναι ὁ ἀγὼν τοῦ Λαοῦ. Ὁ ἀγὼν τῶν ἀφυπνισθε-
σῶν ἀρετῶν του. Καὶ ὁ ἀγὼν αὐτὸς εἶναι ὁ ἴδιος εἰς τὰ πεδία τῶν κατὰ ξηρὰν μαχῶν, εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὰ μετόπισθεν. Ἀγὼν ἀδιαπτότου πίστεως καὶ αὐταπαρνήσεως ἀνευ ὁρίων. Ἀγὼν μέσα εἰς τὴν

ἀπέραντον πυρακτωμένην κάμινον, τοῦ ὁποίου ὁ ἀπε-
φθορ χρυσὸς τῆς ψυχῆς τοῦ ἔθνους ἔχει καθαρθῇ ἀπὸ τὴν σκωρίαν πάσης ἀτομικῆς μικρότητος καὶ ταπεινότη-
τος καὶ μετέβαλεν εἰς ἥρωας ὄχι μόνον τοὺς πολεμιστὰς, οἱ ὁποῖοι διασκελίζουν μετὰ βήματα τιτάνων καὶ μετὰ ἄλματα ἡμιθέων τὰς ἀτελετήτους κορυφὰς τῶν ἀλβανικῶν ὄρε-
ων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀμάχους τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων. Τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιὰ. Τοὺς γο-
νεῖς, οἱ ὁποῖοι ὑπερνικῶν τὸ φυσικὸν φίλτρον, διὰ νά ζη-
τωκραυγάσουν τὴν Πατρίδα εἰς τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τῶν τέκνων των. Τὰς συζύγους καὶ τὰς νεάνιδας, αἱ ὁποῖαι δέχονται ὡς φωτοστέφανον δάφνης καὶ τιμῆς τὴν ἀναγγελίαν τοῦ ἡρωικοῦ θανάτου τοῦ λατρευτοῦ των. Τοὺς ἐφήβους τῆς παθητικῆς ἀεραμύνης, οἱ ὁποῖοι μάχον-
ται εἰς τὰς μάχας διασώσεως τῶν θυμάτων ὑπὸ τὴν βο-
ρὴν τῶν βομβῶν τῶν ἀεροπορικῶν ἐπιδρομῶν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τραυματίζονται καὶ φονεύονται ἀπὸ τὰ βλήματα μετὰ τὸ τραγουδῆ εἰς τὰ χεῖλη. Τοὺς βιοπαλαιστὰς, οἱ ὁποῖοι διαλύουν τὰς ἐργασίας των, μοιράζονται μετὰ τοὺς συνεργά-
τας των τὸ ἀποταμίευμα τοῦ μόχθου ὅλης των τῆς ζωῆς καὶ ἀναχωροῦν διὰ τὰ πεδία τῆς τιμῆς, ὡς δι' ἱερὸν προσκύνημα. Τοὺς ἀνηλίκους καὶ τοὺς γέροντας, οἱ ὁποῖοι, διὰ νά μὴ μείνουν ἄμοιροι τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς δόξης, συνωστίζονται εἰς τοὺς σταθμοὺς αἰμοδοσιῶν, διὰ νά προσφέρουν καὶ αὐτοὶ ὀλίγον αἷμα χάριν τῶν μαχο-
μένων καὶ τῆς Πατρίδος. Τὰς συνεταυρισμένας ἐπαγγελ-
ματικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐμπαίζουσιν τὰ αὐστηρὰ δό-
γματα τῆς οἰκονομίας κενώνουν τὰ ἀποθέματα τῶν τα-
μιείων των διὰ νά τὰ προσφέρουν εἰς τὴν Πατρίδα. Τὰς χή-
ρας, αἱ ὁποῖαι ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ σιτηρεσίον τῶν τέκνων των καὶ τῶν ἰδίων, διὰ νά προσθέσουν τὸν ὀβολὸν των εἰς τὰς εἰσφοράς ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τοῦ συνόλου. Ὑπάρ-
χει κανεὶς ἱκανὸς νά τολμᾷ ν' ἀμφισβῆλῃ μετὰ ὅλα αὐτὰ ὅτι ἡ νίκη ἡ τελικὴ, ἡ ὀριστικὴ καὶ ἡ πλήρης ἔμπορεῖ ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν σκληρὰν τοῦ Λαοῦ αὐτοῦ ἀπόφασιν νά τὴν κατακτήσῃ; Ἀσφαλὲς ὄχι, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνος θὰ τὸ διαφυλάξωμεν οἱ Ἕλληνες καὶ μετὰ τὴν νίκην. Μετὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸ θ' ἀνοικοδομήσωμεν τὴν ζωὴν μας ἐν εἰρήνῃ. Καὶ θὰ εἶναι ἡ νέα Ἑλληνικὴ Κοινωνία, ἡ ὁποία θὰ προ-
έλθῃ ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, Κοινωνία ὑψηλῆς ἀνθρω-
πίνης εὐδοκίας, λυτρωμένη ἀπὸ ὅλας τὰς τραγικότητας τοῦ ὀλισμοῦ τοῦ αἵματος. Κοινωνία δικαιοσύνης, κατανοή-
σεως καὶ ἀγάπης, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἔχῃ θέσιν ἡ ἀτο-
μικὴ πλεονεξία καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ἐκτοπισθῇ ἡ ἀνάγκη—εὐλογημένος καρπὸς τῆς μακρᾶς χριστιανικῆς ἀσκήσεως τοῦ ἔθνους μας, γνήσιον ἀπαύγασμα τοῦ νέου μας πολιτισμοῦ, τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὁποῖον ἐπηγ-
γέλη ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς καὶ τοῦ ὁποίου τὰ συστατικὰ στοιχεῖα, ἄρτια καὶ ἄφθονα, ἀπεκάλυψεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ἀδιαλείπτως ἀνδραγαθῶν κατὰ τὸν παρόντα πό-
λεμον.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΝ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΓΓΥΗΣΙΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΝΤΟΚΩΣ ΠΡΟΣ 4% ΕΤΗΣΙΩΣ

Ἑσωτερικὸν ἀπὸ δραχ. 1 ἕως 100.000.—

Ἐξωτερικὸν » » 1 » 500.000.—

Κεφάλαιον καταθετῶν Δραχ. 3.760.000.000.—

Πᾶς κάτοχος βιβλιαρίου Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου δύναται νά ἐνεργῇ καταθέσεις καὶ ἀναλήψεις εἰς ὅλα τὰ Ταχυδρομεῖα τοῦ Κράτους καὶ δι' ὅλων τῶν ἀγροτικῶν διανομῶν.—Οἱ τόκοι τῶν ἀποταμιευομένων ποσῶν κεφαλαιοποιῶνται κατ' ἔτος καὶ ἀνατοκίζονται.—Τὸ 1/3 τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τῶν καταθέσεων, ἢτοι δραχ. 33.500, δὲν κατάσχονται εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν.—Διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον διαθέτει ἐιδικούς καλλιτεχνικοὺς κουμπαράδες, πωλουμένους εἰς ὅλα τὰ Ταχυδρομικὰ Γραφεῖα τοῦ Κράτους.—Ὅταν ἔχετε ἓνα κουμπαρᾶ δύνασθε νά ἐξυπηρετήσετε κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον τὰς οἰκονομίας σας, διότι συνηθίζετε εὐκολώτερα στὴν ἀποταμίευσιν.

ΣΤΑ ΑΙΩΝΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Τὰ μάτια μου βουρκώνουν τώρα πού θέλω νά ἐπικοινωνήσω ὅπως κάθε ἐβδομάδα μέ τὰ Ἑλληνόπουλα. Στ' αὐτιά μου ἀντιλαλοῦν ἀκόμη οἱ καμπάνες πού ἐξήγγειλαν τὸ μεγάλο γεγονός, δοξαστικές καὶ εὐχετικές: ἡ Κλεισούρα ἔπρεπε. Τὸ στενό, πού τριάντα δλόκληρες μέρες ἔχτυποῦσαν τὰ ἑλληνικά κανόνια καὶ τὰ ἑλληνικά στρατεύματα, τὸ στενό πού ἐκάλυπτον τεράστιοι ἀχωρωμένοι ὀρεινοὶ ὄγκοι, τὸ στενό πού ξαναζωντάνεψε τίς δόξες τοῦ Μπιζανίου, τῆς Κρέονας, τῶν Διδύμων λόφων βρίσκειται στὰ χέρια μας. Εἶναι καὶ μὴ βουρκώνουν τὰ μάτια ἀπὸ χαρά, νὰ μὴ ἀναγαλλιάζῃ ἡ ψυχὴ, νὰ μὴ ἀντιλαλή ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν θριαμβικὴ ἰαχή, πού φτάνει ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Ἀρθωνιτιδῆς;

Τὶ περίεργο ὅμως ἀληθινά, ὅλο αὐτὸ τὸ ἔπος τὸ ἐπροφήτεψε ἕνας ἄνθρωπος, ἕνας Ἑλληνας, πρὶν πολλές δεκάδες χρόνια, ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, σὲ μιὰ ἐποχὴ πού ὅλος ὁ Ἑλληνισμός ἦταν σκλάβος. Αὐτὸς ὁ ρασοφόρος ὠραματίσθηκε τὴν ἀνάστασι τοῦ Γένους, τὴν ἀνθρώπινου, τὴν πρόδο τοῦ, τὴν ἀποκατάστασί του στὰ ἴδια αὐτὰ μέρη πού ἦσαν ἀνέκαθεν ἑλληνικά καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι. Ἄν τὸν παρακολουθήσουμε στίς περιόδους του, πού σκοπὸ ἔχουν νὰ ἐμψυχώσουν τὸν Ἑλληνισμό, νὰ βάλουν φραγμὸ στοὺς ἐξισλαμισμοὺς, νὰ ἰδρύσουν ἐκκλησίες καὶ σχολεῖα, τὸν βλέπουμε νὰ φτάνει εἰς τὴν Κρόια, τὴν πατρίδα τοῦ Σκεντέρβη, γιατί ὡς ἐκεῖ πάνω στὰ 1777 πού περιώδευσεν ὁ Κοσμάς, ὑπῆρχαν πυκνοὶ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ πού ἐκινδύνευον νὰ χαθοῦν. Στὸ Μπεράτι, στὸν Αὐλῶνα, ἡ ἑλληνική, κί' ἂν δὲν ἦταν ἡ γλῶσσα πού μιλοῦσαν ὅλοι, ἦταν ἡ γλῶσσα πού καταλάβαιναν ὅλοι καὶ πὺ πάνω ἀπ' τὸν Αὐλῶνα ἦταν ἡ παλαιότατη πόλις Ἀρτα, ὅπου ὅλοι μιλοῦσαν ἑλληνικά.

Ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλός καταλάβαινε ποιά σημασία εἶχε, γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, νὰ σωθοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ πληθυσμοὶ καὶ νὰ τονωθῇ με σχολεῖα καὶ ἐκκλησίες τὸ φρόνημα. Ὅταν οἱ Χειμαρριῶτες τοῦ εἶπαν πὼς δὲν εἶχαν τὰ χρήματα πού ἐχρειάζονταν γιὰ νὰ ἰδρύσουν καὶ νὰ συντηρήσουν σχολεῖο, ὁ Κοσμάς ἔκανε κάτι πού δὲν θάταν εὐκόλο νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Μίλησε στοὺς κατοίκους καὶ τοὺς ἐπρότειψε νὰ γκρεμίσουν ὅλες τίς ἐκκλησίες, νὰ διατηρήσουν μόνο μιὰ, τῶν Ἁγίων Πάντων, καὶ μετὰ ἐσοδὰ τῶν ἄλλων νὰ συντηρήσουν τὸ σχολεῖο. Κανεὶς ὅμως δὲν ἐτολμοῦσε νὰ βάλῃ χέρι σ' ἐκκλησία. Τότε ὁ Κοσμάς ἐπῆρε ἕνα τσεκούρι κί' ἀνέθηκε πρῶτος στὴ στέγη μιᾶς ἐκκλησίας κί' ἄρχισε τὸ γκρέμισμα. Οἱ Χειμαρριῶτες ἐδίστασαν ἀκόμα, στὸ τέλος ὅμως ἐπείσθησαν καὶ ἀναφέρεται πὼς πολλὰς Χειμαρριώτισσες πούλησαν τὰ στολίδια τους γιὰ τὴν προκοδότῃ τοῦ σχολεῖο.

Ἀπὸ τὴ Χειμάρρα ὁ Κοσμάς ἐτράβηξε στὰ χωριά Βοῦνος, Δρυμάδες,

Μάτες, Παλάσσια καὶ Δουκάτες, πού κί' αὐτὰ ξαναθῆκαν τὴν ἑλληνικὴ τους πνοὴ καὶ ἱδρυσεν σχολεῖα πού ὡς σήμερα διατηροῦνται.

Στὴν Ἀρτα τοῦ Αὐλῶνος προφήτεψε πὼς τὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνισμοῦ θά ναι στὸν Ἄφω. Στὸ Μπεράτι τὸ κήρυγμά του ἔκανε τέτοια ἐντύπωση πού ὅπως μᾶς λέει ἕνας βιογράφος του «ἐκάψαν αἱ γυναῖκες τὰ ἀσήμια καὶ τὰ μεταξωτὰ φορέματα». Τὸ φθινόπωρο τοῦ 1777 ἐδίδασκε στὸ Δουράχιο καὶ στὰ περίε, ὅπου ἐπίσης ὑπῆρχαν πυκνοὶ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ καὶ παντοῦ τὸ κήρυγμά του ἔκλυε θόρυβον ἡ ἱδρυσὶς σχολειῶν. Ἀληθινὴ μυσταγωγία ἦταν τὸ κήρυγμά του στὰ χωριά τῆς λίμνης Ἀχρίδος ὡς τὴν Κορυτσά, τὴν περιοχὴ δηλαδὴ τῆς Σπαθίας, ὅπου ὑπῆρχαν καὶ ὑπάρχουν ἀκόμα πολλοὶ κρυπτοχριστιανοί.

Θάταν ὅμως δύσκολο νὰ παρακολουθήσουμε τὸν Κοσμά στὸν ἐθνικὸ του δρόμο κί' ἂν ἀνέφερα τὰ λίγα αὐτὰ παραπάνω, εἶναι γιὰ νὰ ξέρουν τὰ Ἑλληνόπουλα, ὅτι καὶ στὰ μέρη πού μάχεται αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ στρατός μας καὶ στὰ μέρη πού θὰ μάχεται αὐριο, πολὺ ψηλότερα, εἶναι ἑλληνικά ὅπως ἦσαν πάντα.

Ἡ ψυχὴ τους ἔμεινε βαθύτατα ἑλληνική, μ' ὅλες τίς δοκιμασίες κί' ἂν ἀκόμη πολλὰ χωριά εἶναι ἀλβανόφωνα. Εἶναι τὸ ἴδιο μετὰ τὸ τουρκόφωνο χωριὰ πού ἦσαν ὀλόγυρα στὴν Καισάρεια κί' ὅμως οἱ πληθυσμοὶ τους ἦσαν ἀπὸ τοὺς ἀκραίφνεστέρους ἑλληνικούς.

Ἄς γράψουμε ὅμως δυὸ λέξεις γιὰ τὸν Κοσμά ἀκόμη. Ὅπως μπορεῖ ὁ καθεὶς νὰ τὸ φαντασθῇ τὸ κήρυγμά του ἐγέννησε πολλὰς ἑθνες καὶ τὸ μῖσος. Οἱ ἐχθροὶ του ἐπλήρωσαν τὸν Κούρτ πασά τοῦ Μπερατιοῦ, νὰ τὸν θανατώσῃ κί' ἔτσι μιὰ μέρα πού ὁ Κοσμάς ἐδίδασκε ἔξω ἀπὸ τὸ Τεπελένι, ἄνθρωποι τοῦ πασά ἐπῆγαν νὰ

τὸν κακοποιήσουν. Ὁ Κοσμάς ἐπρόλαβε νὰ φύγῃ στὸ Τεπελένι γιὰ νὰ ἔρῃ ἄσυλο. Ἐκεῖ πράγματι ἀνοίξε μιὰ πόρτα νὰ περάσῃ καὶ χωρὶς νὰ ξέρῃ βρέθηκε στὸ σπῆτι τοῦ τότε Ἀλήμπε, ἀργότερα δὲ τοῦ φοβεροῦ Ἀλή πασά τῶν Ἰωαννίνων. Μπροστά του στεκόταν ἡ μητέρα τοῦ Ἀλή, ἡ ὀνομαστὴ γιὰ τὴν αἰμοθυμία τῆς Χάμκω. Ἡ Χάμκω τοῦ ἐζήτησε νὰ προφτεψῇ τὸ μέλλον τοῦ γιου τοῦ. Ὁ Κοσμάς ἐκύτταξε κατὰματα τὸν Ἀλή καὶ τοῦ εἶπε:

— Θὰ γίνῃς μεγάλος ἄνθρωπος, θὰ κυριεύσῃς ὅλην τὴν Ἀρβανιτιὰ, θὰ ὑποτάξῃς τὴν Πρέβεζα, τὴν Πάργα, τὸ Σοῦλι, τὸ Δέλβινο, τὸ Γαρδίκι καὶ αὐτὸ τὸ τάχι τοῦ Κούρτ πασά. Θὰ φήσῃς μεγάλο ὄνομα εἰς τὴν οἰκουμένη. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέλησις τῆς θείας Προνοίας.

Ἀργότερα ὁ Ἀλῆς ξαναρώτησε τὸν Κοσμά γιὰ τὸ μέλλον του κί' ἂν θὰ πάῃ στὴν Πόλη.

— Καὶ στὴν Πόλη θὰ πᾶς, μὰ με κόκκινα γένεια ἀπῆντησεν ὁ Κοσμάς. Ὁ Ἀλῆς δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ τὴν τραγικὴν προφητείαν τοῦ Κοσμά, πὼς τὸ κεφάλι του μόνο θὰ ἔφθανε στὴν Πόλη καὶ ἔχωρίσθησαν. Οἱ μέρες τοῦ Κοσμά ἦσαν πᾶς λίγες. Οἱ ἐχθροὶ του ὑπερίσχυσαν καὶ στίς 24 Αὐγούστου 1779 τὸν ἐθανάτωσαν στὴ θέσι Μπουγιαλῆ, ἔξω ἀπὸ τὸ Μπεράτι, σὲ ἡλικία 65 ἐτῶν. Τὸ σῶμα του οἱ δῆμιοι τὸ ἔρριξαν στὸν ποταμὸ Ἀψο, τὸ βράδυ ὅμως ἕνας ἀπὸ τοὺς χριστιανούς τὸ ἀνέσυρε καὶ τὸ ἔβαψε στὸν νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ Καλικόντασι, ὅπου εἶχε συστήσει τὸ τελευταῖο του σχολεῖο.

Ἀράγε δὲ λέει πολλὰ, πάρα πολλὰ, τὸ γεγονός ὅτι ὁ Ἑλληνισμός μάχεται στὰ ἴδια αὐτὰ μέρη πού ἀγίασε μετὰ τὸ αἷμα του ὁ Κοσμάς;

Χρ. Ἐμ. Ἀγγελολομάτης

«Σήμερα δίνουμε δυὸ μάχες. Ἡ μία εἶναι ἐπὶ τοῦ ἀλβανικοῦ ἐδάφους καὶ ἡ ἄλλη εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς. Ὁ ἀγὼν μας μετὰ τὸν ἐχθρὸν διεξάγεται καλὰ, περισσότερο καλὰ ἀπὸ ὅ,τι μπορούσε κανεὶς νὰ φαντασθῇ, ἐκτός ἀπὸ ἐμέ, ὁ ὁποῖος ἤμουν ὁ αἰσιοδοξότερος ὅλων, καὶ θὰ τελειώσῃ μετὰ πλήρη ἦτταν τῶν Ἰταλῶν. Ὅλοι νὰ εἰσθε θέβαιοι ὅτι ὁ στρατός μας βρίσκεται σὲ καλὰ χέρια καὶ ὅτι καὶ Ἐπιτελεῖον καὶ Ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ καὶ Ἀρχηγοὶ δευτερευουσῶν μονάδων, ὅλοι ἔχουν κάμει τὸ καθήκον τους θαυμασία, ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι ὁ καλύτερος ὅλων τῶν στρατῶν τοῦ Κόσμου. Τώρα τὰ ἀρχαῖα παραδείγματα τὰ ἀφήσαμε πίσω, τὰ περάσαμε.

» «Ὅσον ἀφορᾷ γιὰ τὴν ἄλλη μάχη, τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς, ὀφείλω νὰ σᾶς τονίσω ὅτι πρέπει νὰ στηρίχθουμε κυρίως ἐπὶ τῶν ἰδίων μας προϊόντων καὶ μόνον λίγα πράγματα νὰ φέρωμεν ἀπ' ἔξω...».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

(Ἀπὸ τὸν λόγον του πρὸς τοὺς Συνεταιρισμοὺς)

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΑΣ

«Ἀγαπητοὶ μου φίλοι, ἐκπρόσωποι τῶν ἀγαπητῶν ἀγροτῶν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοὺς ὁποίους πάντοτε ἡ στοργὴ μου ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ἡ ψυχικὴ μου ἔνωση μετὰ αὐτοὺς βαθειά. Σήμερον ἀνταμείβονται οἱ κόποι ὁλονῶν μας ὅταν βλέπουμε σὲ ποῖο ὑψηλὸ σημεῖον ἀνέβηκε τὸ ἔθνος μας, ὅχι γιὰ τὸ ἔθιμουργήσαμε μέσα του δυνάμεις τίς ὁποῖες δὲν εἶχε, ἀλλὰ διότι ἀπλῶς μόνον τὸ ἐσπῆσαμε, τοῦ ἐδώσαμε ἐμπιστοσύνη εἰς τὸν ἑαυτὸ του καὶ εἰς τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας εἶχε μέσα του καὶ τὸ θάρρος νὰ τίς βγάλῃ ὀλοφάνερα εἰς τὰ μάτια τοῦ κόσμου καὶ νὰ τίς ἀναπτύξῃ.

Σήμερα ὁ μεγάλος εἶναι ὅχι ἐχῶ, ἀλλὰ ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ἐσεῖς δὲ εἶνα μέρος πολὺτιμο τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ἀγροτικὸς κόσμος καὶ τὸ πολυπληθέστερον, διότι ἐσεῖς οἱ γεωργοὶ, οἱ κτηνοτρόφοι, ὅλοι οἱ ἀσκούντες ἐπαγγέλματα συναφῇ μετὰ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς, τὴν κτηνοτροφία καὶ τοὺς ἄλλους κλάδους, ἀποτελεῖτε σχεδὸν τὰ τρία τέταρτα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰσθε, ὅπως ἔχω ἐπαναλάβει πάντοτε, ἡ ἀνάγκη πηγῇ, ἡ καθαρὰ πηγῇ, ἡ ὁποία τρέφει ὀλόκληρον τὸ ἑλληνικὸν σῶμα, τὸ ἀνανεώνει καὶ τοῦ δίνει τὴν υἱεῖα, τὴν χαρὰ καὶ τὸ μέλλον.

Γιὰ σᾶς, ἰδίως τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ κανεὶς! Τὰ παιδιά σᾶς σκοτώνονται εἰς τὸ μέτωπο. Οἱ γυναῖκες σᾶς ἐργάζονται κοντὰ στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ τοὺς πλέξουν κάλτσες καὶ φανελλες, ἐκτός ἀπὸ ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες ἀνέβηκαν ἐπάνω στὰ βῶνα τῆς Ἡπείρου γιὰ νὰ τοὺς μετακομίσουν τρόφους καὶ πυρομαχικά! Πράγματα θαυμαστά. Ἐπανάληψις τοῦ παραδείγματος τῶν Σουλωτιστῶν τοῦ Ζαλόγγου. Καὶ ὅταν λαβαίνω ἀπὸ

ἀγρότισσες τηλεγραφήματα σχεδὸν κάθε μέρα διὰ νὰ μοῦ ἀναγγεῖλουν ποῖα ὅτι ἔχασε τὸν ἄνδρα τῆς, ποῖα ὅτι ἔχασε τὸν ἀρραβωνιαστικὸν τῆς, ποῖα ὅτι ἔχασε τὸ μονάκριβόν τῆς παιδί καὶ νὰ τελειώσουν μετὰ τὴν κραυγὴ «Ζήτω ἡ Ἑλλάς», μοῦ ἔρχονται δάκρυα στὰ μάτια, δάκρυα ὅχι λύπης, ἀλλὰ δάκρυα χαρᾶς γιὰ ἕνα τέτοιο ἔθνος.

Τὸ ἔργο μας, τὸ ὁποῖο ἀρχίσαμε πρὸ τεσσάρων καὶ ἡμίσεος ἐτῶν, ἰδίως δὲ τὸ ἔργον τὸ ἰδικόν σας, τῶν ἀγροτῶν, δὲν ἀνεκόπη. Ὁ πόλεμος θὰ τοῦ δώσῃ ἔνταση καὶ ἰσχύ ἀκόμη μεγαλειότερη. Καὶ ὅταν θὰ ξανάρθουμε ἀπὸ τὸν πόλεμον αὐτὸν νικηταί, ἀναμφισβήτητως νικηταί ἀλλὰ πάντα κατὰ περισσότερον ἀπὸ νικηταί, δοξασμένοι καὶ τιμημένοι, τότε θὰ δῆτε ὅλοι σας τί ἀνάπτυξι καὶ τί ἀνθισθὶ θὰ πάρῃ αὐτὸς ὁ λαὸς ὁ ἑλληνικός. Τί ἀνάπτει καὶ τί ἀνθισθὶ θὰ πάρῃ ἰδιαίτερα ὁ ἀγροτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸν ὁποῖον ὅλοι ἀνήκετε καὶ ὅλο τὸ ἔθνος ἀνήκει, διότι ἀπὸ αὐτὸν ζῇ, ἀπὸ αὐτὸν τρέφεται καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀναπτύσσεται. Θὰ δῆτε τί ἀνθισθὶ θὰ πάρῃ, οὕτως ὥστε μετὰ τὸν ἐνθουσιασμόν μας τοῦ πολέμου, μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι εἴμεθα ἰσχυροὶ καὶ τὴν ἀκόμη μεγαλύτερη πεποίθησιν ὅτι εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ ἐκλείψουμε ὅλοι παρὰ νὰ γίνουμε ἄτιμοι, τότε θὰ δῆτε τί μεγαλοεργήματα θὰ δημιουργήσῃ καὶ τί πολιτισμὸν θὰ ἀναπτύξῃ.

Ἰδιαίτερος ἔχω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, ἀγρόται τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Τὸ ξέρετε ὅτι ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ ἑλληνικὴ γῆ ἐκαλλιέργηθη ἐφέτος, παρ' ὅλον τὸν πόλεμον, παρ' ὅλην τὴν ἐπιστράτειν, παρ' ὅλην τὴν ἔλλειψιν τῶν ζώων, τῶν ὀχημάτων, τῶν μηχανικῶν μέσων, ὅτι παρ' ὅλα ταῦτα ἐκαλλιέργηθη σχεδὸν

ὀλόκληρος ἡ ἑλληνικὴ γῆ, ὅπως πέρυσιν μέσα στὸ ἔτος τῆς εἰρήνης. Καὶ αὐτὸ διότι ἐργάσθηκαν οἱ ἀπομεινάντες ἀγρόται, ἐκεῖνοι πού δὲν εἶχαν τὴν ἡλικία νὰ πᾶνε στὸν πόλεμον καὶ ἐργάσθηκαν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ γυναῖκες τους καὶ τὰ παιδιά τους, καὶ ἡ Νεολαία τους, ἐργάσθηκαν ὅλοι ὅχι μονάχα γιὰ τὰ χωράφια τὰ δικά τους καὶ γιὰ τοὺς ἀγρούς τοὺς δικούς τους, ἀλλὰ πρὸ πάντων γιὰ τὰ χωράφια καὶ τοὺς ἀγρούς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πῆγαν στὸν πόλεμον, ὥστε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐκεῖ πέρα καὶ μάχονται νὰ εἶναι ἡσυχοὶ ὅτι εἶναι ὀλόκληρος ὁ ὕπολοιπος ἀγροτικὸς κόσμος πού τοὺς παραστέκει καὶ τοὺς βοηθεῖ. Γι' αὐτὸ ἔχω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἰδιαίτερα καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μεταβιβάσῃτε τὰς εὐχαριστίας μου αὐτὰς εἰς τὸν κοσμον τὸν ὁποῖον ἐκπροσωπεῖτε καὶ τὸν ὁποῖον θὰ ξαναδῆτε. Σᾶς εὐχαριστῶ ἐπίσης διὰ τὴν ὠραίαν ἀνάνηψιν τὴν ὁποῖαν μοῦ ἐκάματε ἐφέτος διδοντάς μου αὐτὸ τὸ ἀγαλλμάτιον. Ἀλλὰ πρὸ πάντων σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ ὥρα, τὰ ὁποῖα διδετε διὰ τῆς χειρὸς μου εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, τῶν πολλῶν αὐτῶν ἐκατομμυρίων, τὰ ὁποῖα βγαίνουν μέσα ἀπὸ τοὺς κόπους σας, ἀπὸ τοὺς ἰδρωτὰς σας καὶ ἀπὸ τὴν προσπάθειά σας. Δὲν θὰ περᾶσω ποτὲ στὴ ζωὴ μου ὠραιότερη ἡμέρα ἀπὸ τὴν ἡμέραν αὐτήν. Νὰ εἰσθε βέβαιοι γι' αὐτὸ. Διότι οἱ προσφορές σας αὐτὲς ἀποδεικνύουν νὰ ἐξακολουθήσετε τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀκούραστοι ἀπὸ κάθε στέρησι καὶ ἀπὸ κάθε ἔλλειψιν, ὅτι δῆποτε καὶ ἂν παρουσιασθῇ, ἀλλὰ ὅτι εἰσθε ἀποφασισμένοι νὰ θυσιάσετε τὰ πάντα, καὶ αὐτὸ τὸ ὑστέρημά σας, ὑπὲρ τῆς νίκης καὶ ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος».

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙ ΤΗ. ΕΟΡΤΗ. ΤΟΥ ΕΥΧΑΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Ἀγαπητοὶ Συναγωνιστὲς καὶ Συναγωνίστριες,

Φαντάζεσθε πὼς σᾶς δέχομαι σήμερα: Γιατὶ ἐσεῖς δὲν εἰσθε παιδιά μου, ἐσεῖς εἰσθε τὸ παιδί μου, ὅλη ἡ νεολαία μαζί εἰσθε γιὰ μένα τὸ παιδί μου, τὸ δημιουργήμα μου. Τὸ λέγω αὐτὸ καὶ τὸ καυχῶμαι καὶ μετὰ λένε ἐγὼ εἰσθε καὶ καυχῶμαι. Ἐγὼ θὰ λέγω πάντα ὅτι ἡ νεολαία εἶναι τὸ παιδί μου, τὸ δημιουργήμα μου!

Μὴ τὸ θεωρήσετε αὐτὸ γιὰ τὸν καθένα σας ὑποτιμητικόν. Ἐσεῖς, ὁ καθένας ἀπὸ σας, εἶναι τὸ ἄτομον, ἀλλ' ἐγὼ ἤμουν ὁ συνδυαστικὸς ἱσθός, πού σᾶς συνέδεσε ὅλους, καὶ ἐκάματε ἕνα σύνολον. Καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ μεγάλο ζήτημα: τὸ κατὰ πόσον θὰ γινώσασθε ἕνα ἐνιαῖον σύνολον. Γιατὶ ἔτσι μονάχα κατακτᾶται τὸ μέλλον. Ἀλλὰς πᾶνε ὅλα χαμένα. Μὲ σᾶς θὰ ἐξασφαλίσουμε τὸ μέλλον. Καταλαβαίνετε λοιπόν, ἀπὸ αὐτὰ πού σᾶς εἶπα, μετὰ πόσῃ εὐχαρίστησιν σᾶς δέχομαι σήμερα. Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ. Καὶ εὐχομαι εἰς τὴν νεολαίαν νὰ ζῇ αἰώνια. Θέλω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἰδιαίτερα γιὰ τὸν ἀγῶνα, πού ἐκάματε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου καὶ πού ἐξακολουθεῖτε νὰ κάμνετε. Ἡξεύρω ἔπειτα πόσοι, πόσαι χιλιάδες ἀπὸ σας ἐπολέμησαν καὶ πολεμοῦν. Ἡξεύρω ἐπίσης ὅτι ὅσοι εὐρίσκεσθε ἐδῶ, καὶ εἰσθε ἐδῶ γιατί γιὰ διαφόρους λόγους

ἡ Πατρίς δὲν σᾶς ἐκάλεσε, προσφέρετε ὅμως τὰ πάντα ὅλοι ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος.

Τὰ ξεύρω ὅλα. Γνωρίζω τίς προσπάθειές σας, γνωρίζω καὶ τίς προστριβὲς τίς ὁποῖες περάσατε καὶ τίς ὁποῖες ὑπερνικήσατε μετὰ ὑπομονὴν καὶ ἀποφασιστικότητά. Καὶ σήμερα ἡ νεολαία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἕνας ὁργανισμὸς πασίγνωστος εἰς ὅλον τὸ ἔθνος, πασίγνωστος ὁργανισμὸς ὅλων τῶν νέων παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος προσφέρει πολυτιμωτάτας ὑπηρεσίας γιὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γι' αὐτὸ, γιατί μοῦ δίνετε ἰδιαίτερον ἱκανοποίησιν. Ἀκόμη εὐχαριστῶ ἰδιαίτερα ἐκείνους πού δὲν εἶναι παρόντες ἐδῶ, ἀλλὰ παραστέκουν καὶ βοηθοῦν τὰ θύματα τῶν ἀνάνδρων βομβαρδισμῶν καὶ πού ἐπέδειξαν, ἄνδρες, γυναῖκες, ἀγῶρια, κορίτσια, σκαπάνια καὶ μικρὰς σκαπάνισσες, ἀπὸ τὰ παραδείγματα πού μοῦ ἀνεφέρθησαν, θάρρος ἀξιοθαύμαστον καὶ ὑπηρεσίας πού ἀποτελοῦν πραγματικούς ἡρωισμούς.

Αὐτὰ ὅλα θὰ ἀποτελέσουν τὸ μεγάλο βιβλίον τῆς νεολαίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1940 καὶ πέραν, ἀδιάφορον πόσον θὰ βαστάξῃ ὁ πόλεμος, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ μείνῃ ἕνα χρυσοῦν βιβλίον διὰ τὴν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος, αἰώνιον ἐγκόλπιον διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.

Η ΜΙΑ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ

Τό έπεισόδιο πού θ' άφηγηθούμε είναι έξακριβωμένο καί αόθεντικό. "Έγινε πριν λίγες μέρες σέ κάποιο χωριό της Κύπρου. Ο γάμος είχε τελειώσει στην έκκλησία καί ή γαμήλιος πομπή, μ' έπικεφαλής τούς νεονύμφους καί τούς «κουμπάρους» (στην Κύπρο οί κουμπάροι είναι πολλοί, κάποτε καί δέκα καί είκοσι ζεύγη), περνούσε τούς δρόμους του χωριού, κατευθυνόμενη στο σπίτι του γαμπρού. Σέ κάποιο δρόμο ή πομπή συναντήθηκε με τρεις άγνωστους κυρίες, πού, όπως φαίνονταν από τό ντύσιμό τους, είχαν έρθει από την πόλη. "Ένας χωρικός άποσπάσθηκε από την πομπή καί με την προθυμίαν της παντοτινής ελληνικής φιλοξενίας ρώτησε τούς τρεις πολίτες τί ήθελαν. Σέ λίγο από στόμα σέ στόμα, ένδ ή πομπή εξακολουθούσε νά προχωρή, έμαυένθηκε ο λόγος της έπισκέψεώς των, πού έφτασε στο τέλος καί σ' αυτιά της νύμφης. Άμέσως εκείνη σταμάτησε καί μαζί της σταμάτησαν κι' όλοι οί άλλοι.

—Τί ζητούν; είπε ή νύμφη. "Εράνους γιά τόν πόλεμο;

Καί με μιάς σηκώανε τό λευκό της πέπλο, βγάζει τό σκουλαρίκια από τ' αυτιά της καί καλώντας κοντά της τούς τρεις κυρίες, τούς τά δίνει.

—Δέν έχω λεπτά, είπε.

Τότε, με μιάς, χωρίς καμμιά συνενόηση, έντελώς αούόρημα, άδίστακτα καί πρόθυμα, άρρισαν όλοι, άντρες καί γυναίκες, νά προσφέρουν εκεί, καταμεσής του δρόμου, ό,τι μπορούσαν. Οί τρεις άπεσταλμένοι από την πόλη έκλαιαν. "Όλων τά μάτια είχαν βουρκώσει.

Άφηγηθήκαμε πλατύτερα τό έπεισόδιο αυτό, γιατί είναι πολύ χαρακτηριστικό τών αίσθημάτων πού δονούν καί την έθνική Κυπριακή ψυχή, όπως

καί γενικώτερα την πατριωτική ψυχή όλου του έξω Έλληνισμού.

Από τόν καιρό του Τρωϊκού πολέμου ή Κύπρος, πάντα βαθύτατα ελληνική στην ψυχή καί στο φρόνημα, έλαβε μέρος σ' όλους τούς άγώνες του "Εθνους, πότε πιο ένεργητικά καί πότε πιο παθητικά, πάντοτε αούόρημα καί πρόθυμα, συμβαδίζοντας πιστά καί άναπόσπαστα με την Μητέρα Πατρίδα

Καί με μιάς σηκώσε τό λευκό της πέπλο...

τόν μακραίωνα δοξαμένο δρόμο της. "Ετσι καί τώρα δέν ήταν δυνατόν νά ύστερήσει ή Κύπρος στη γενική έκρηξη του πατριωτικού ένθουςιασμού, της άποφασιστικότητας καί της αούόθυας της Φυλής μας ένώνπιον της ύπούλου καί άτίμου επιθέσεως έναντίον της Χώρας μας. Καί μόλις ξεδηλώθη ή άνανδρος έπιβουλή, ο Κυπριακός λαός ξεηγήρεθί καί αυτός μαζί με όλον τόν Έλληνισμό καί ξεδηλώσε κατ'ά τρόπον άληθινά μεγαλειώδη την

άλληλεγγύη του με την Μητέρα Πατρίδα.

Σέ πολλές χιλιάδες άνέρχονται οί έθελονταί, πού έσπευσαν άμέσως νά γραφούν, γιά νάρθουν έδω καί νά πολεμήσουν έναντίον του έχθρου. Καί μονότι δέν έφθασαν άκόμη στο μέτωπο παρά μικρός αριθμός, έχει κιόλας γεμίσει την Έλλάδα ή ήχώ της γενναίας καί ήρωϊκής πολεμικής δράσεως τών παιδιών της Κύπρου.

Οί έθνικοί έρανοι, πού άρχισαν από τις πρώτες μέρες του πολέμου με αφάνταστον ένθουςιασμό σ' όλες τις πόλεις καί τά χωριά της μεγαλονήσου, έχουν ήδη φθάσει στις πενήντα χιλιάδες λίρες (τριάντα περίπου εκατομμύρια δραχμών) καί συνεχίζονται παντού με την ίδια προθυμία.

Έξ άλλου οί γυναίκες της Κύπρου πλέκουν διαρκώς κι' αυτές, όπως όλες οί Έλληνίδες, μάλλινα είδη γιά τούς στρατιώτες μας, ύπήρξαν δέ τόσο πρόθυμες καί σηματοκρές οί ιδιαίτερες προσφορές τών Κυπρίων στον Έλληνικό Έρυθρό Σταυρό, ώστε νά δημοσιεύση ιδιαίτερην ευχαριστήριον ανακοίνωσι στον Τύπο γιά τήν τόνιση τό γεγονός καί νά τό προβάλλη ως παράδειγμα προς μίμησην.

Όλα αυτά σημειώνονται έδω όχι γιά νά ξάρουν τόν Κυπριακό πατριωτισμό, ο οποίος είναι γνωστότατος καί ξεδηλώθη πάντοτε, σέ κάθε έθνική περιπέτεια, κατ'ά τόν θερμότερο καί έντονότερο τρόπο. Οί γραμμές αυτές γράφονται, γιά νά δώσουν μιάν άκόμη εικόνα της βαθύτατης έθνικής άλληλεγγύης καί της αδιαρρήκτου έθνικής ένότητας πού συνδέουν όλα τά τμήματα του Έλληνισμού. Αυτή είναι ή άληθινή έθνική ψυχή της ελληνικής φυλής, όπως την έξύπνησε, την έκόινωσε καί την έξωγόνησε ή μεγάλη πνοή της 4ης Αύγουστου.

Μελής Νικολαΐδης

ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ξένα, ταξιδεμένοι καί πολυτεχνίτες, όλοι παιδεύονται ν' άφήσουν στα παιδιά τους κάτι περισσότερο άπ' ό,τι κληρονόμησαν αυτοί άπ' τούς πατεράδες τους.

Καί ποτέ τους δέ βαρυγκομούν. Αισιόδοξοι κι' άλέγρο, τραβάνε μπροστά καί περνάν τά πιο μέγαρα βάσανα με τό τραγούδι στο στόμα. Γιατί, έξ άλλου, καί σέ ποιόν νά παραπονεθούν; "Η φτώχεια είναι μιή φυσική κατάστασι γι' αυτούς. Δέν πρόκειται λοιπόν ν' άποχτησουν πλούτη, μά νά βγάλουν πέρα τό δύσκολο καιρό. "Άλλο μέσο από τί δουλειά δέν ύπάρχει. Πρέπει νά δουλέψουν κι' άφού ύπάρχει συναγωνισμός, πρέπει νά δουλέψουνε καλά, γιά νά τους προτιμούν. "Η βιοθεωρία τους είναι, καθώς βλέπετε, πολύ άπλη. Δέ χρειάζεται νά ξέρη κανείς γραμματα με τό τσουδάκι γιά νά την καταλάβη.

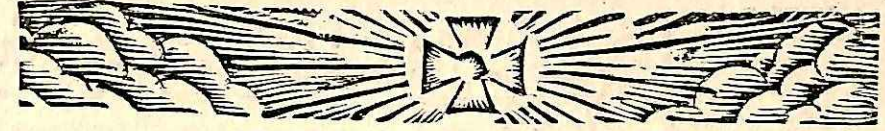
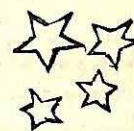
"Η "Ηπειρος είναι μέρος φτωχό, από τά φτωχότερα πού έχει ο τόπος μας. Φτωχούνα η λένε κι' οί ίδιοι. Τρεις ήταν άνεκαθεν οί πόροι της: γεωργία, κτηνοτροφία καί ξενιτιά. Τ' άλλα δυό περιωρίστηκαν τά τελευταία

χρόνια, δέν άπόμεινε παρά μόνο τό πρώτο. Τά δάση έπρεπε όπωσδήποτε νά φυλαχτούν, νά γίνουν πυκνά καί λογγωμένα όπως στους παλιούς καιρούς. "Ετσι τά κοπάδια τών γιδιών γάθησαν άπ' τά πλάγια καί μονάχα τις μαυρές του κράτησε κάθε νοικούρης. "Η διέξοδος πάλι του έξωτερικού κόπηκε κι' αυτή, ούτε Βλαχία πιά ούτε "Αμερική. "Ο "Ηπειρώτης σήμερα είναι ύποχρεωμένος νά ζή άποκλειστικά από τί γή του. Σεφεύγει καί στις πώλειες ένα μικρό ποσοστό, μορφωμένοι κι' ύπαλληλοι, μά τό κύριο σώμα — ο λαός της ύπαιθρου — βρίσκεται πάντα στη θέσι του.

Από τέτοιον φτωχότοπο περιμένουν νά ζήσουν, αλλά καί πόσο τόν άγαπούνε γι' αυτό. Μιά μυστική δύναμι δένει τούς κατοίκους με τό χώμα. "Ενας δεσμός παντοδύναμος τούς ένώνει μ' εκείνες τις κακοτοπιές. Ξενιτεύονται, μά ο νοός τους είναι πάντα εκεί. Πολλοί δέ βγάζουν ούτε τό μισό καλαμπόκι της χρονιάς τους κι' όμως τούς βλέπεις προσκολλημένους στο έδαφος, ένα μ' αυτό. Βουλιάζουν καμ-

"Όταν έδω καί δυόμισι μήνες ένας ύπουλος γείτονας κινήθηκε αίφνιδιαστικά γιά νά ύποδουλώσει την πατρίδα της έλευθερίας, οί "Ηπειρώτες ήταν εκείνοι πού προδύλλοντες τά στήθη τους τό κοψανε τί φορά καί τόν άνάγκασαν σέ λίγο νά πάρη τρεχάλα τό δρόμο προς τη θάλασσα. Καί τού αντίσταθηκαν πρώτοι αυτοί, γιατί αυτοί βρέθηκαν μπροστά του. Την ίδια στάσι θά κρατούσε βέβαια κάθε περιφέρεια ελληνική, ο πατριωτισμός όμως καί ή γενναϊότητα πού έδειξε ή "Ηπειρος στις κρίσιμες εκείνες μέρες προσθέτουν άκόμα έναν τίτλο στην ένδοξη ιστορία της, ιστορία αδιάκοπων πολέμων, αλλά καί θετικής έργασίας.

Οί "Ηπειρώτες είναι οί πιο έργατικοί άνθρωποι της χώρας μας. "Όπου βρεθούν, έννοούν νά δουλέψουν. Καί ποτέ δέ σηκώνουν τό κεφάλι άπ' τη δουλειά. Θέλουν νά βγάλουν τό ψωμί τους με τόν ιδρώτα, με τόν τίμιο κόπο, κι' όχι με σατυρωμένα χέρια ή έπιτηδευούς συνδυασμούς. "Η μιή γενιά παραδίνει την έργασία σά διδαγμα στην άλλη κι' όλοι τους μαθαίνουν από μικροί νά μην τρών τό καρφέλι χάραμι. Άλλοι στά χωράφια, άλλοι πίσω από τά ζωντανά τους, άλλοι κατεδαμμένοι στις πολιτείες, άλλοι φευγάτοι στά

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

19^Η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ευαγγέλιον (Λουκά ιζ' 12—19)

Τό καιρό εκείνο έν τώ πορεύεσθαι τόν "Ιησούν εις "Ιερουσαλήμ διήρχετο διά μέσου Σαμαρείας καί Γαλιλαίας. Καί εισερχομένου αυτού εις τινα κώμην άπήνησαν αυτόν δέκα λεπροί άνδρες, οί έστησαν πόρρωθεν. Καί αυτοί ήσαν φωνήν λέγοντες: "Ιησού "Επιστάτα, έλέησον ήμάς. Καί ιδών ειπεν αυτοίς: πορευθέντες επιδείξατε έαυτούς τοίς Ιερείς. Καί έγένετο έν τώ ύπάγειν αυτούς έκθαρίσθησαν. Είς δέ έξ αυτών, ιδών ότι ίάθη, ύπέστρεψε μετά φωνής μεγάλης δοξάζων τόν Θεόν. Καί έπεσεν επί πρόσωπον παρά τούς πόδας αυτού εύχαριστών αυτόν: καί αυτός ήν Σαμαρείτης. "Αποκριθείς δέ ο "Ιησούς ειπεν: ουχι οί δέκα έκθαρίσθησαν; οί δέ έννέα πού; Ουχ εύρέθησαν ύποστρέφοντες δοῦναι δόξαν τώ Θεώ εί μη ο άλλογενής ούτος; Καί ειπεν αυτόν: άναστάς πορεύου: ή πίστις σου σέσωκέ σε.

Απόστολος (Προς Κολοσσαείς γ' 4—11)

Άδελφοί, όταν ο Χριστός φανερωθή, ή ζωή ήμών, τότε καί ήμείς σүн αυτόν φανερωθήσασθε έν δόξη.

Νεκρώσατε σүн τά μέλη ήμών τά επί της γής, πορνείαν, άκαθαρσίαν, πάθος, έπιθυμίαν κακήν, καί την πλεονεξίαν, ήτις έστιν ειδωλολατρία, δι' ή έρχεται ή όργη του Θεού επί τούς υιούς της άπειθείας, έν οίς καί ήμείς περιπατήσατε ποτε, ότε έζητε έν αυτοίς. Νυνί δέ άπόθεσθε καί ήμείς τά πάντα, όργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αίσχρολογίαν έκ του στόματος ήμών. Μη ψεύδεσθε εις άλλλους, άπεκδυσάμενοι τόν παλαιόν άνθρωπον σүн ταίς πράξεσιν αυτού καί ένδυσάμενοι τόν νέον τόν ανακαινούμενον εις έπίγνωσιν κατ' εικόνα του κτισαντος αυτόν, όπου ούκ ένι "Ελλην καί "Ιουδαίος, περιτομή καί άκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, έλεύθερος, αλλά τά πάντα καί έν πσίσι Χριστός.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Παρακολουθείτε τις έπιστολές πού δημοσιεύονται συχνά στις έφημερίδες; "Άλλες γραμμένες από τό χέρι τών αγωνιστών, πού προσπίπτουν με τά στήθη των την τιμή καί την έλευθερία της Έλλάδος. Άλλες γραμμένες από τά μετόπισθεν προς τούς μαχητάς. Οί πρώτες, γραμμένες στά διαλείμματα τών μαχών, στο γόνατο, στην πέτρα, στο κανόνι, άπηχούν τόν κρότο της μάχης, την όρμη καί την άλκή τών νικητών. Οί δεύτερες, γεμάτες στοργή καί άγάπη, δείχνουν μέσα τους ξεχυμένη την τρυφερότητα της μάνας, την άφοσίωσι της άδελφής, της γυναίκας, του παιδιού, την άντρίκια στοργή του πατέρα.

Κι' οί πρώτες κι' οί δεύτερες πάλλονται από έναν παλμό θαυμαστής πατριωτικής έξάρσεως. Εὐωδιάζουν από τό άρωμα της χριστιανικής πίστεως. Έκφράζουν την άπόλυτη πεποίθησι στη θεά βοήθεια. Δείχνουν τη βαθειά συναισθησι του σκληρού, του ύπέρ πάντων άγώνος, αλλά καί τη μεγάλη άπόφασι της θυσίας, καί την άπόλυτη πεποίθησι γιά την τελική νίκη.

Είνα μιή γενική πεποίθησις. "Ανδρες καί γυναίκες, μικροί καί μεγάλοι, άξιωματικοί καί στρατιώτες, άγωνισταί καί άμαχοι, όλοι έμπνέονται από την πεποίθησι αυτή. Δέν την έμμεν άσπασίαν μεταβολήν καί δεικνύουν άγάπην προς την άγιαν Θρησκείαν μας πού σέ συγκινεί. Φαντάζομαι ότι τό ίδιον θά γίνεται σήμερα καί αυτού κάτω εις τάς πόλεις.

παντού: "Ο Θεός είναι μαζί μας! Αυτή ή πεποίθησις προεξωφλούσε καί προεξοφλεί την ίστορική, την ολοκληρωτική νίκη.

"Ο Θεός είναι μαζί μας! Τό λένε όλοι. Τό γράφουν οί στρατιώτες προς τούς δικούς των. Τό γράφουν καί οί άμαχοι προς εκείνους. Καί δύνονται όλοι. Προσευχές θερμές ύψώνονται προς τόν Κύριον τών δυνάμεων, προς τη Μεγαλόχαρη Παρθένο. Παρακλήσεις καί ήκεσις, γιά νά προστατεύσουν τά παιδιά μας από τούς μεγάλους κινδύνους του πολέμου καί του χειμάνος. Άλλά καί εύχαριστίες καί δοξολογίες έγκάρδιες γιά τίς έπιτυχίες. "Εδω στο μέτωπο, μου γράφει κάποιος φίλος άξιωματικός, όλοι πιστεύουν στο Θεό. "Όλοι προσεύχονται. Πριν από την μάχην τόν παρακαλούμε νά εύλογήσθ τόν άγώνα μας. Μετά την μάχην από τά στόματα όλων δέν άκούεις τίποτε άλλο, παρά «Δόξα σοι ο Θεός». Με μεγάλην προθυμίαν παρακολουθούν όλοι οί άνδρες τάς λειτουργίας πού γίνονται εις τό ύπαιθρον ή εις κανένα Μοναστήρι πού εύρισκόμεν εις τόν δρόμον μας. "Εδω δέν άκούεις ούτε βλασφημίας ούτε λόγους άπρεπείς. Οί στρατιώτες μας έχουν μιάν θαυμασίαν μεταβολήν καί δεικνύουν άγάπην προς την άγιαν Θρησκείαν μας πού σέ συγκινεί. Φαντάζομαι ότι τό ίδιον θά γίνεται σήμερα καί αυτού κάτω εις τάς πόλεις.

Αυτά μου γράφει ο άξιωματικός από την πρώτη γραμμή της μάχης. Καί έτσι άποδεικνύεται άλλη μιή φορά, με τόν πιο όλοφάνερο τρόπο, πως ή πίστις καί ή εύσέβεια είναι οί μεγαλύτερες δυνάμεις γιά τά έταμα καί γιά τούς λαούς. Με αυτήν ήθικοποιούνται οί άνθρωποι, έμπνέονται την αούαπαρήσι καί την αούόθυσι. Αυτή γεμίζει την ψυχή από ύψηλά αίσθήματα άλτροτισμού καί φυλοπατρίας. Καί γίνεται έτσι ο μεγάλος συντελεστής της Νίκης, της Δόξας καί του Θριάσμου. Γι' αυτό όσοι θέλησαν σέ παλαιότερα χρόνια νά περιφρονήσουν ή καί άπλως νά παραμελήσουν την θρησκείαν, αυτοί έκαμαν τό μεγαλύτερο έγκλημα κατά του έαυτού καί κατά της Πατρίδος. Εύτυχώς ο Έλληνισμός λαός δέν παρεπλανήθη από τούς κήρυκας της άπιστίας. "Εμεινε άφώσκιμένος στην πίστι τών πατέρων του. Καί αυτή ή πίστις έκδηλώνεται τώρα με τόν λαμπρότερο τρόπο.

Δίδαγμα γιά μας. Δίδαγμα κυρίως γιά τί νέα γενεά. Δίδαγμα πού μάς φωνάζει καί μάς προτρέπει νά κρατηθούμε γερά δεμένοι στις τιμίες προγονικές μας παραδόσεις της πίστεως καί της θρησκείας, άν θέλουμε νά χουμε γιά πάντα στο πλευρό μας τόν πένισχυρον αυτόν συντελεστή της Νίκης.

Α. Ι. Γκιόλας

(Συνέχεια στη σελ. 432)

Τό ἀληθινό παράσημο...

Πόσο εφευρετικός είναι ο άνθρωπος! Έλεγε ο δεκανέας Κωστάκης Λόγγας, τριτοετής φοιτητής της Νομικής στην προηγούμενη ζωή του.

Και πόση αντίση! Ποιος θα το πίστευε πως θα μπορούσαμε να ζούμε, να γελοούμε, μάλαστα να να τραγουδούμε πάνω σε κορφές δυο χιλιάδων μέτρων και τι, μ' ένα κρύο 20 και 25 βαθμούς κελσίου από το μηδέν! Αποπνεύει την κουβέντα ο Μητρώος Χαρίτος, που τον είχανε βγάλει Μαυρομάτη για τα πολύ μαύρα και γυαλιστερά του μάτια. Αύτος ήτανε ακλόνητος του συνταγματάρχου, διοικητού της μονάδας.

«Δεν μπορεί να πούμε, πως είμαστε κι' άσκημας», είπε πάλι ο Λόγγας ριχνοντας ένα χοντρό ξύλο στο πρόγεγο τζάκι. «Μόνο που είναι σαν να γυρίσαμε πίσω αιώνες και χιλιετίριδες. Κι' έτσι στρεψε το μάτι του γύρω. «Έτσι θα κατοικούσαν οι πρώτοι άνθρωποι».

Κι' αληθινά είχε κάποιον αέρα πρωτογονίας το λαγούμι αυτό που βρισκόταν οι σύντροφοι εκείνοι αέουριστοι, κατακουλωμένοι και πάντα ωπλισμένοι, με το όπλο, την παλάκα και το σασκουλάκι τις χειροβομβίδες μπροστά στο στήθος. Παρόμοια σπληνικά ήτανε ένα σωρό στην πλαγιά. Δεν μπορούσε να πωχρήσθη βήμα ο λόχος εκείνος. Αποσπασθηκε από τη μονάδα του με ιδιαιτέρη διαταγή που ανέλαβε να εκτελέσει ο ίδιος ο συνταγματάρχης, γιατί ήτανε πολύ σπουδαίο. Το χιόνι έφραζε μέρες τώρα και το πάχος του είχε φτάσει το έναμυρο μέτρο. Δεν τους χώριζε παρά μια πάλλευκη ζώνη από το ύψωμα, που στέκονταν χωρτωμένο οι Ιταλοί, με όλα τους τα καβέκαστα, σπουδαίες «φωλιές» βαρέων πολυβόλων, αντιαεροπορικά κι' ο, τι άλλο χρειάζεται για να ησυχάζουν. «Η πάλλευκη εκείνη γραμμή ήτανε μια βαθειά ρεματιά νησιμένη με χιόνι. Κάτω από το χιόνι έτρεχε ένα ποτάμι που μουρτζακούσε την ή βοή του ν' ανεβαίνει στην πλαγιά».

Ο λόχος των Έλλήνων έφτασε νύχτα γιατί και μόνο τις νύχτες περπατούσε έτσι για να πετύχει τέλεια το καμουφλάρισμα του και να μην μπορεί να τον ανακαλύψει από πάνω κανένα ασταλένιο πουλί του έχθρου. Στερνά σε αδιάκριτη πορεία έσκασε σε αδιάκριτη εργασία τα όρμυματά εκείνα. Κατά παράξενα μακρουλά άμπερ με τον ένα τοίχο τους ψηλά ακουμπημένον στην άνηφορία. Πάνωθε τους τέντωσαν συρρίζα με τη γη τα αντίσκηνα βαθιά παλαιομένα μέσα στο παγωμένο χιόνι. Και τους φάνηκαν τόσο ωφέλιμα. Γιατί η φοβερή χιονοθύελλα της περασμένης νύχτας πήγε να τους τρελλάνη. Κι' αν δεν ήτανε βαριά ωπλισμένοι θα σήκωνε στον αγέρα όχι μονάχα τα αντίσκηνα παρά κι αυτούς τους ίδιους. Οι διάδρομοι αυτοί μέσα στη γη ήτανε μάλιστα κάπου κάπου εφωδιασμένοι με ειδικά τζάκια που μαλάκωναν την παγωνιά εχύνοντας μια ευχάριστη μουρούδια από τα κούτσουρα των κερών που νύχτα κουβαλούσαν οι στρατιώτες. Έτσι το νύστιμα του χώματος και η μουχλία δεν εφύρσαν καιρό να μεγαλώσουν. «Αληθινά δεν είμαστε κι' άσκημας».

επανελάσε σαν αντίλαλος, όπως συνήθιζε ο Μαυρομάτης. Είχε στη φούχτα του σταφίδες, που πετούσε με επιτυχία στον αέρα και τις τσάκωνε.

— Τί να κάνω; Καλά Μαυρομάτη! Έσύ; Γέλασε το νέο παιδί δείχνοντας κάτι άσπρα γερά δόντια σαν του νέου λυκούλου.

— Τί κάνεις Γιάννη; Κουκιά σπέρνω. Σε σένα πάγει καυμένη Γιώργη.

— Εγώ σε ρωτώ τί κάνεις σ'α χωράφια σου; — Α, τί κάνω σ'αμπελίστα μου; Σταφύλια και κρασί...

— Κάνεις και σταφίδες; — Και τί σταφίδες! Ξανθές σαν κεκριμπάρι και γλυκές σαν το μέλι! Απάντησε περήφανα ο Γιώργης ο Μπακάς.

— Νόχαμε καμπόσες απ' αυτές μαρτέ Γιώργη, πρόσθεσε με παιδική αφέλεια ο Μαυρομάτης. Γέλασε τώρα με τη σειρά του ο Γιώργης.

— Ολόκληρα αμπελίστα θα μπορούσε να φας! Όλη μέρα μας σ'άν την γηρά γκαμήλα κάθε στιγμή όπου σταθής κι όπου βρεθής... Και τις δικές μας μερίδες έσύ τις μασουλίζεις.

— Έχεις δικήν Γιώργη. Δεν είναι όμως σ'άν τις δικές σου όπως τις λές... Έτσι Ξανθές κι' έτσι γλυκές!...

— Μα και δεν έχουν και πολλοί τέτοια αμπελίστα σαν τα Μπακικά. Σακούρα σ'όλη την περιφέρεια, είπε πάλι ο Γιώργης κορδαμένη.

Ο φοιτητής ο Λόγγας, που τότε σ'άν τους άκουγε κι' έκανε γαζί, έριξε ένα νόντο πειραχτικό για να γελάσει.

— Αφού τα Μπακικά στην Τρίπολη είναι τα πιο όμοια αμπελίστα σ'όλη την Ελλάδα, κι' αφού ο φίλος μου Μαυρομάτης άγασσε τόσο τις σταφίδες θα σ'ας κάνει μια πρόταση: Σ'άν γυρίσουμε πίσω στα σπιτία μας, με το καλό, να δώση ο Γιώργης ο Μπακάς

την κόρη του και μερικά του αμπελίστα στο Μαυρομάτη. Χαμογέλασε ο Μαυρομάτης κι' είπε δειλά:

— Φαίνεται να θέλη ο Γιώργης. Δεν πρόφτασε όμως ν' αποτελειώσει τη φράση του. Σ'άν θηριομαινόμένο πετάχτηκε στη μέση ο Μπακάς. Οι φλόγες του τζακιού φωτίσαν τάγρια μάτια του που σαν να είχανε αναποδογυρίσει.

— Βρε τομάρια, βρε χαλέςες, είστε έσείς άξιοι να αναφέρετε και μόνο της κόρης μου τόννομα; Έγώ μαρτέ δεν αφήνω να την αντικρύση ήλιος, να τη δει αντίκριο μάτι και σεις αναφέρετε την κουβέντα της;

— Έπισσε το Μαυρομάτη από το πέτο της μανδύας και καθώς ήτανε μικροκαμωμένος, τον τίνανε στην άλλη μεριά του όρμυματος.

— Θα σουδειχνα εγώ αν ήτανε άλλη περυσία. Θα σουδειχνα μ'αυτες κι' αυτές με το μαχαίρι!

Καλά που μπήκε κείνη τη στιγμή ο λόχος και κοπασε να προφυτρώνη η εφηνική. Έξω όμως εξακολουθούσε να λυσσάζει η χιονοθύελλα. Η νύχτα ήτανε σαν μια μαζα πηχτή σκούρα, με σαν φρέσκια μουσταλευριά από μαύρο σταφύλι πασπαλισμένη με ζάχαρη, θάλασε ο Γιώργης ο Μπακάς αν δεν ήτανε τόσο φουρρισμένος με τα άνοητα λόγια του Λόγγα. Κι' αυτόν όμως ας μην τον άδικοουμε. Ήθελε να κορνιτίση κέφι. Έπληττε μέσα σ'αυτή την απραξία. Ποιος να το μαντεψε πως ο Γιώργης θα περπατούσε τόσο πολύ; Κι' άλλο δεν λυπήθηκε τον καυμένο το Μαυρομάτη, που τον κόλλησε στον τοίχο κυριολεκτικά ο χειρόδυναμος Μπακάς. Η αλήθεια είναι πως αυτό θαπρεπε να το πάθη ο Λόγγας ο ίδιος. Ταξίδε. Μα να, όποιον πάρη η μπόρα! Σ'όλα τα πράματα έτσι συμβαίνει. Τώρα τον έβλεπε σκυμμένον στη γη να μαζεύει τις σταφίδες του που κύλισαν στο χιόνι με την άδικη έπίθεσι. Κι' ήτανε ο Μαυρομάτης τόσο αξιόγαπhto παιδί. Πάντα γελαστό και γλυκομιλήτο και πάντα πρόθυμο. Τόσο άγνοο και τόσο ήθικό! Δεν μιλούσε ποτέ για κήφιες, όπως έλεγε τις γυναικοκοιμένες των συναδέλφων του. Ήτανε από κάποιο παραλιακό χωριό της Πελοποννήσου, αβγάλα και δειλός σαν κορίτσι. Ήξερε όμως τόσο καλά να φροντίζει τάλογα και γι' αυτό τον είχε κοντά του ο συνταγματάρχης, που τον συμπαθούσε μάλιστα ιδιαίτερα για την τιμιότητα και την καλωσύνη του.

Μια μέρα και μια νύχτα λυσσομανούσε η χιονοθύελλα. Οι άνδρες πλήττανε κουρνιασμένοι μέσα σ'έκεινα τα μακρουλά όρμυματα. Πόσο παρακαλούσαν να τους έλθω πάλι μια διαταγή για ξεκίνημα. Άρχισε να τους νευριάζει κι' άλλος το καθισό αυτό. Νόμιζαν πως θα μούδιαζαν τα πόδια τους και τα χέρια τους θα σκέθωναν. Ή διαταγή όμως του συνταγματάρχη ήτανε αούτηρη. Να μην προχωρήσουν πέρα από τη ρεματιά αν δεν δώση ο ίδιος το έμπρος. Κι' έτσι έμειναν καρφωμένοι τώρα τέσσερες μέρες και τέσσερες νύχτες στην πλαγιά εκείνη. Κι' η κορφή ήτανε τόσο κοντά να την πιάσης με το χέρι σου, που λέγει ο λόγος. Όμως θέλοντας και μη έπρεπε να μένουν εκεί καμουφλαρισμένοι μέσα σ'α χιόνια κι' ανάμεσα σ'α κάτασπρα βράχια και τα πρινάρια.

Ο Ιταλός από πάνω που να τους πάρη είδησι; Μαστόροι οι δικοί μας για το καμουφλάρισμα. Άλλωστε θα γυρίζε τα κανόνια του καταπάνω τους και θα τους

έκανε μεγάλη θραύσι, αφού ήτανε και πιο ψηλά. Δεν ύποπτευονταν ποτέ πως ο έχθρος ένηδρεμε τόσο κοντά του και πως περίμενε μόνο μια διαταγή για να τον έκτοπιση. Έτσι ετοιμάστηκαν και περιμέναμε μέρες τώρα το «πανηγύρι».

Αυτή όμως η άναμονη ήτανε κουραστική. Ήτανε σαν κι' εκείνη των θεατών σ'άν περσινή ή ώρα της έναρξέως του έργου. Μάλιστα ο λόχος έλεγε πως δεν μπορούσαν έτσι να περιμένουν πιά. Οι άνδρες άρχισαν να μελαγχολούν, να θυμούνται τους δικούς των, να τραγουδούν νοσταλγικά για το νησί τους και για το χωριό τους, για τη μάνα τους και για την καλή τους.

Έτσι κι' άποψε, που η χιονοθύελλα είχε δυναμώσει και κανείς δεν μπορούσε να ξεμυτίση, έβγαλε ο Λόγγας για δέκατη ίσως φορά το γραμματί της μανίας του και το διάβασε. Κάθε σιμάδι του το ήξερε απόδω. Και το μικρό λεκεδάκι της λαδιάς με το σχήμα του άκομα. Φαινότανε η μάνα του θ' άφηνε την κουτάλα, που άνακατέιαν τον τραχανά κι' έπιανε εν τώ μεταξύν να του τελειώσει το γραμματί. Ήτανε αυτός τι προκομμένη ήτανε.

Πιάλι του, πολύ κοντά, στήριγμένον στον τοίχο, κρατώντας τα γόνατά του και με το όπλο του κρεμασμένο πάνω από το κεφάλι του στο παλούκι ο Μαυρομάτης. Κάπου κάπου σήκωνε το χέρι του, έριχνε πάλι μια σταφίδα στον αγέρα και την τσάκωνε με το στόμα σαν πεινασμένο πουλί.

Ήτανε λίγο παιδικίστικο και άστείο το πρόσωπό του καθώς το φωτίαν οι φλόγες από τα κέρβια κούτσουρα που μουσκούλούσαν. Ο Μπακάς από κείνο πιά έπεισόδιο δεν τους έκανε πιά παρέα. Ίσως να ντρέπονταν και ο ίδιος για το φέρσιμό του. Γιατί τι ήτανε στο κάτω κάτω της γραφής; Ένα αβδό άστοχο.

Μέσα στη νύχτα άκούγονταν τα μουγκίσια της θύελλας και σαν σκεγνόνι η βουή του ποταμού μέσα στη ρεματιά. Ήτανε το ασάφιστο τραγούδι που ύμνουσε βραχνό μέσο από το φασαγγι την αλάνιστη του άγριου βοκού. Σ'άν να ήτανε η βαρεία άναστροφή του που έβγαίνει με θόρυβο μέσα από τα σπλάχνα του και ήθελε να διαδεθείσθω τους ανθρώπους τόσο μικροί και ηδωμένοι είναι με την ολιγόχρονη δουούλα τους μπροστά στο ύπαιρο της ζωής το κολοσσό εκείνο. Ο Μαυρομάτης δεν βαστούσε πιά τη σιωπή μέσα εκεί. Σ'άν να τον βάρανε χίλιες όκάδες. Σ'άν να τον πίεζε. Γιατί δεν πέθανε κι' ο ίδιος τους να κοιμηθούνη; Ποιος έξερι. Κανείς δεν ρώτησε τον άλλον.

Συννενοούνταν πολλές φορές χωρίς κουβέντες. Ο ένας παιδί πρωτογονό, άλλο κι' αμύρρωτο, ο άλλος διανούμενος, εξελιγμένο μυαλό, έφταναν τόσο θουμάσια τη σύνθεσι των ψυχών των και πάντα απ'αυτή πετώσανε μια λαμπρή σπία που χάριζε και στους δυο το ίδιο φως.

Παράξενο όνειρο είδα πρωγότερο, που είχα κλεισει για δέκα λεφτά τα μάτια, δέκομε τη σιωπή ο Μαυρομάτης.

— Ονειρεύεται πάντα κανείς, όταν κάθεται έτσι με τα γόνατα τραδηγμένα στην κοιλιά, που είναι μάλιστα γεμάτη σταφίδες! γέλασε ο Λόγγας.

— Χωρίς αυτές μου φαίνεται πως θα πάγωνα... Μα δεν είναι μόνο αυτό, είπε ο Μαυρομάτης. Είναι και κάτι άλλο... κάτι άλλο.

— Έ, για πές όνειρό σου! Μπορεί να ξέρω να σου το εξηγήσω... Νάτανε η μάνα μου εδώ...

— Ήτανε, λέγει, καλοκαίρι, άρχισε με το κεφάλι λίγο σκυμένο σ'α γόνατά του ο νέος, περπατούσα σ'ένα λειβάδι που έβρεχε άσπρολούλουδα. Νά από κείνα που λέτε σεις στον τόπο σας μαργαρίτες!...

— Αυτό είναι έπειδής τώρα δυο μέρες βλέπει το χιόνι να πέφτη, του λέγει ο σύντροφός του.

— Δε βαρύνσαι, δεν είναι αυτό, είπε πάλι ο Μαυρομάτης. Στρώνονταν στη γη εκεί που βάδιζα. Μα εφηνικά ανάμεσα σ'αυτά παρουσιάστηκαν και κάτι κατακόκκινες παπαρούνες... να σαν άλικο αίμα έμοιαζαν... είπε και σταμάτησε.

Ο Λόγγας που έσιανε τη φωτιά γύρισε: — Γιατί σταμάτησες; — Θες ν' άκούσης; Καλά! Κι' άρχισε πιά σιγανά τώρα: Άπό το ξάγναντο να και κατεβαίνει ένα κορίτσι. Ήτανε λέγει του Μπακά η κόρη. Κι' ήξερα σ'ό νειρο πως τη λέγανε Μαρίκα.

— Μαρτέ Μαυρομάτη αλήθεια τί συμπτώσει! Έτσι τη λένε... έλεπε με προσοχή τώρα ο Λόγγας. — Με κόντεψε έχοντας στο χέρι ένα δεματάκι κόκκινες παπαρούνες και άμψηλη τη κόλλησε στο δεξί μέρος του άμπεχάνου.

— Περιέρο ονειρο! Λέγει σκεφτικά ο Λόγγας.

— Τι περιέρο; Έγώ το ξέρω, ήτανε η Παναγιά και μάλιστα η Παναγιά του μοναστηριού της Δημιόδας, πάνω από το χωριό μου. Πολλές φορές περιεργάστηκα μικρός το πρόσωπό της.

Αυτό σταμάτησε η εξήγησή του όνειρου. Μέσα στη νύχτα άκούστηκε κάπου σούσουρο. Μίλησαν οι διπλοσκοποι, παρουσιάσαν. Άκούστηκαν αβόλους γέλιο. Τξίζον πάνω στο παγωμένο χιόνι.

— Τξίζον λίγο μπήκε χιονομένος κάτασπρος ο συνταγματάρχης με τον έπιλοχά. Χτύπησε τα πόδια του στο χιόνι, τινάζε το χιόνι από τη χλαίνη, ενώ ο ίδιος του άκόλουθοι χαιρέτασαν κανονικά, με μ'α φότερα μάτια.

— Δεν κοιμούστε παιδιά; — Λέγαμε παραμύθια και ξηγούσαμε όνειρα, κύριε συνταγματάρχη, περιμένοντας το θαύμα πάλι!... έλεπε ο Λόγγας.

— Έτσι είναι! Θ' αστράφη πάλι το θάμα αυτό να φωτίση τις ψυχές μας και θα θωπώση τα μάτια όλου του κόσμου! πρόσθεσε ο συνταγματάρχης.

Σε δυο λεφτά το όρμυμα γέμισε από άνδρες βαθμωφόρους, που ήρθαν να πάρουν τις διαταγές του άρχηγού των. Μιλούσε αυτός άργα και σιγά εξηγώντας το σχέδιο. Τα πολυβάλα και τα πυροβάλα που έπεριμεναν ήρθαν με μουλάρια σκαλωμένα πάνω στις γιδοστράτες και σ'α βόαχια. Κι' αυτά καμουφλαρισμένα και μόνο με πορεία μέσα στη νύχτα.

— Σ'άν φάντε μπαστούνι θα μ'ας δη πάνω στο κεφάλι του ο Φρατέλλος. Και πρέπει να προσέξουμε να μην χάσουμε άνδρες. Αυτοί εκεί άπάνω στην κορφή είναι οι άπόστολοι της θύσεας, όπως λέγονται. Κατακρίνουν τους άλλους Ιταλούς για δειλούς κι' έχουν όρκιστή να νικούν ή να πεθαίνουν.

— Έ, ας τους φουσκώσουμε κι' έμεις συνταγματάρχη μου... Ξέρουμε τη δουλειά μας! έλεγε γελαστά ο Λόγγας.

— Έτσι θα γίνη πάλι, άπάντησαν και οι άλλοι.

Μόνο ο Μαυρομάτης δεν έλεγε τίποτα στη γωνιά που στέκονταν. — Όμως έχω πληροφορίες ότι το γεφύρι πάνω από τη ρεματιά είναι ποτισμένο με φωτιά. Αυτά πρέπει να κοπουν χωρίς να μ'ας πάρουν είδησι. Ένας πρέπει να άποφασίση, είπε σοβαρά ο άρχηγός.

Κάποια ανατριχίλα πέρασε το γύρο. Μα δεν πρόφτασαν να το καλοσκεφθούν. Μπροστά στον συνταγματάρχη στέκονταν στήτος κι' άψηλός σαν να είχε μεταμορφωθή ο Μαυρομάτης.

— Έγώ βλέπω εξαιρετικά στο σκοτάδι, κύριε συνταγματάρχη, και ξέρω να κολυμβώ και να κρατιέμαι πολλή ώρα κάτω από το νερό. Κάνε μου τη χάρη να μ'ας δώσης αυτή την άποστολή. Τόση ίκεσία είχε η φωνή του, τό-

ση άνδρικήτητα ή στάσι του που ο συνταγματάρχης δεν μπόρεσε να του άρνηθθ.

Την αύγη της νύχτας εκείνης περνούσε το γεφύρι— έλευθερο τώρα— ο λόχος με κατεβυθιστο το ύψωμα. Οι άπόστολοι της θύσεας νομίζοντας το πάντα έτοιμο για έκρηξη πάτησαν το κουμπι και περίμεναν την άνάντισή του. Μάταια όμως ή χάρά τους! Ο-λα τα φυτίλια είχανε κοπή από το νεαρό παιδί, τον καλοκάγαθο Μαυρομάτη.

Όταν οι Ιταλοί άντελήφθησαν το πράγμα, οι Έλληνες ήσανε πιά πολύ κοντά και έκτος της βολής των κανονιών τους. Πετούσαν από βράχο σε βράχο κάτω από τα πυρά που περνούσαν πάνω από τα κεφάλια τους και ήρθαν το ύψωμα με όλα του τα καβέκαστα, όχυρά, έφόδια και με τους άποστολούς της θύσεας άλλους νεκρούς κάτω από την έλληνική λόγχη κι' άλλους με τα χέρια σηκωμένα.

Το μεσημέρι έφεραν πάνω στην κορφή και το Μαυρομάτη νεκρό. Ένα βλήμα τον ήρθε στο στήθος. Πέθανε με το κοφτερό μαχαίρι στο χέρι αφού έκοψε και το τελευταίο σπύμα. Στη δεξιά μεριά του στήθους του φαίνονταν

καί την κόρη μου την Μαρίκα κι' όλα τ' αμπελίστα μου τα Μπακικά. Τ' άξίζεις! Σήκωσε την άπαλάμη του και σφόγγισε ένα άκρικο, που γυάλιζε στο μάτι του.

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΟΥΡΑΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ

Όσοι ενδιαφέρονται διά τα άστρονομικά φαινόμενα, που παρουσιάζονται κάθε βράδυ εις τον έναστρον ούρανον, ήμπορούν να έχουν ως βάσιν τα ακόλουθα:

ΟΥΡΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Η άμεις του έσπερινού ούρανού κατά τον πρώτον μήνα του 1941 παρουσιάζεται εξαιρετικά μεγαλόπρεπη, διότι κοσμείται από πολλούς άστέρας πρώτου μεγέθους. Το θέαμα παρουσιάζεται ακόμη περισσότερον επιθλητικό από την παρουσίαν δύο εκ των μεγαλυτέρων πλανητών που φωτίζουν τον έσπερινόν ούρανον. Αυτοί είναι ο Ζεύς και ο Κρόνος. Άλλα άς άρχίσωμεν από τους άπλανείς. Όταν άρχισή το λυκόφως, που τότε τον χειμώνα άρχίζει πολύ ένωρίς, προς το ανατολικόν μέρος του ούρανού και όλγων προς νότον εμφανίζεται ο άστερισμός του Ήλιου με τους λαμπρούς άστέρας του τετραπλεύρου του. Είς τον μέσον διακρίνεται εύκολα ο Τελαμών και εκεί κοντά, αν προσέξωμεν, θα παρατηρήσωμεν διά το γυμνό όφθαλμό μίαν φωτεινήν διάχυτον νεφέλην που λέγεται νεφελοειδής του Ήλιου. Όλγων άριστερά και κάτω παρουσιάζεται ένας άστηρ εξαιρετικής λαμπρότητος που καλείται Σείριος (α Μεγάλο Κυνός). Αυτός είναι ο λαμπρότερος εκ των άπλανών άστέρων που φαίνονται εις τον ούρανον της Γης.

Έκει κοντά και όλγων ανατολικά φαίνεται ένας άλλος άστηρ που λέγεται Προκύων. Έπάνω απ' αυτόν και κάπως βορειότερον εύρίσκωμεν δύο άστέρας, δευτέρου μεγέθους, που καλούνται Διδύμοι. Φέρουν τα όνόματα: Κάτωρ και Πολυδέκης. Προς το ΒΑ. μέρος του ούρανού ανατέλλει την ώραν αυτήν και η Μεγάλη Άρκτος.

Περί του μεσημερινού εύρίσκονται άλλοι άστερισμοί, εύδιάκριτοι, που έχουν άστέρας πρώτου μεγέθους. Ούτω, προς το βορειόν μέρος κείται ο άστερισμός του Ήνιόχου με την λαμπράν Άίγα, άστέρα έρυθρόν, πρώτου μεγέθους. Κοντά εις αυτόν εύρίσκεται ο Περούς και κάπως ανατολικότερα ο άστερισμός του Ταύρου, με τον λαμπρόν λαμπράδιαν, άστέρα και αυτόν πρώτου μεγέθους. Κάπως νοτιότερα αυτού διακρίνονται αι Πλειάδες (κοινώς Πούλια) και παρ'έκει οι δύο λαμπροί πλανήται, ο Ζεύς και ο Κρόνος, που άμέσως έλκύουν την προσοχήν κάθε ανθρώπου που θα στρέψη τα βλέματά του στον έναστρον ούρανον. Έφ' αυτών ο λαμπρότερος, ο Ζεύς, συναγωνίζεται εις το μέγεθος τον Σείριον. Τόν συναγωνίζεται όμως μόνον εις το φαίνόμενον μέγεθος, διότι ενώ ο Ζεύς είναι 1.000 φορές μικρότερος από τον Ήλιον τόν δίδον μας, ο Σείριος είναι περίπου 300 φορές λαμπρότερος από τον Ήλιον. Άλλ' ο Σείριος εύρίσκεται εις πολύ μακρινήν απόστασιν και δι' αυτό παρουσιάζεται τσών άμυδρός.

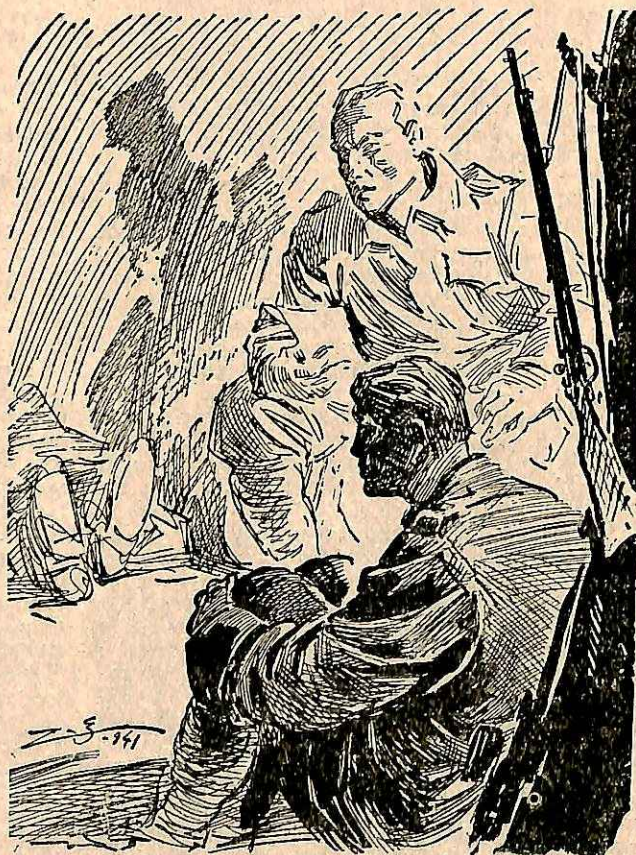
Τέλος, προς το ΝΔ. μέρος του ούρανού, εύρίσκωμεν εύκολα τόν Πήγασον, ο οποίος συνδέεται με τόν Περούς διά της Άνδρομέδας. Η φωτεινή ζώνη του Γαλαξίου άρχίζει σιγά-σιγά να χάνεται προς το ΒΔ. του ορίζοντος. Η Κασσιόπη εύρίσκεται προς το ΒΔ. μέρος του ούρανού.

Άλλοι πλανήται λαμπροί δεν κομψούν τον έσπερινόν ούρανον, έκτός από τόν Δία και τόν Κρόνον. Ούτοι, έπειτα από την προσέγγισιν που είχαν τόν περασμένον Άύγουστον και Οκτώβριον, άπεμακρύνοντο, αλλά τώρα άρχίζουν να πλησιάζουν μεταξύ των διά να φθάσουν εις την έλαχίστην απόστασιν τας πρώτας ήμέρας του προσεχούς Θεφουαρίου.

ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Η Σελήνη ήρχισε να παρουσιάζεται όπο μορφήν δρεπάνου τας πρώτας ήμέρας του Ιανουαρίου. Τώρα διαρκώς αυξάνει εις λαμπριν μέχρι της 13ης τρέχοντος που θα έχωμεν Πανσέληνον. Από της ήμέρας αυτής θα ανατέλλη διαρκώς και βραύτερον το δέ φως της θα έλαττούται μέχρι της 27 Ιανουαρίου, όποτε θα εξαφανισθή τελείως.

ΣΕΙΡΙΟΣ

Πιάι του, στήριγμένον στον τοίχο, κρατώντας τα γόνατά του, ο Μαυρομάτης...

48.

(Συνέχεια)

Ο 'Αλέξανδρος καμάρωσε το κριάρι μεγάλο, κατάσπρο, άγριο. Τά χρυσωμένα κέρατά του έλαμπαν. Καί τó βαρύ κεφάλι του ήταν βαμμένο κόκκινο. Ο βασιλιάς έσκυψε νά τó χαιδέψη.

—Τί ώραίο κριάρι! ψιθύρισε. Σά βασιλιάς!

Οί δυό νέοι έρριξαν γρήγορη ματιά, ό ένας στόν άλλον και μονομιás έβαλαν κι' οί δυό τó χέρι στή ζώνη κι' άρπαξαν τά μαχαίρια. Ο Στέφανος σφύριξε πήδηξαν οί φρουροί πού είχε στήσει γύρα. Χύμηξαν σά λοντάρια και τή στιγμή πού τά δυό μαχαίρια κατέβαιναν στό σκυμμένο κεφάλι τού 'Αλέξανδρου οί δυό νέοι είχαν κυλιστή κάτω νεκροί.

Οί στρατιώτες άρχισαν νά φωνάζουν χαρούμενοι. Μερικοί όμως έφυγαν θυμωμένοι, ό Καλλισθένης εξαφανίστηκε. Ο 'Αλέξανδρος εξακολούθησε τή θυσία, άπαθής. Ο 'Ηφαιστίων έφτασε ταραγμένος ακούγοντας τις φωνές. Είδε τόν 'Αλέξανδρο νά θυσιάζη γαλήνιος κι' ή καρδιά του ησύχασε. Ο Στέφανος είχε σηκώσει τώρα τó σώμα τού φίλου του και τά γόνάτα του έτρεμαν:

—Ερμόλαε! Ερμόλαε! ψιθύρισε, γιατί νά τó κάμης αυτό;

Πρόσταξε νά μεταφέρουν και τó σώμα τού Χαρικλή.

—Θάψετε τά! πρόσταξε τούς στρατιώτες του.

—Όχι, νά τ' αφήσουμε νά τά φάν τά κοράκια! φώναξαν μερικοί άγριεμένοι.

—Θάψετε τά! ξανάπε ό Στέφανος. Δέν είμαστε βάρβαροι! είμαστε Έλληνες. Καί τούτοι ήταν Έλληνες.

Τήν ίδια μέρα οί στρατιώτες έπισσαν τόν Καλλισθένη και τόν έφεραν μπροστά στόν 'Αλέξανδρο.

—Αυτός είναι ό αίτιος! φώναξαν. Αυτός πήρε στό λαμό του τούς δυό νέους. Πήγαινε μαζί τους, φώναζε γιά τήν έλευτερία, τούς έσπαρχνε νά σκοτώσουν, αυτός φταίει!

Ο 'Αλέξανδρος στράφηκε και τόν κοίταξε.

—Έχεις τίποτα νά πής; τόν ρώτησε.

—Έχω! αποκρίθηκε μέ γενναιότητα ό φιλόσοφος.

—Μιλās σά νά μή φοβάσαι.

—Δέ φοβούμαι, αποκρίθηκε ό Καλλισθένης. Υπάρχει ένα αγαθό άνωτερο από τή ζωή.

—Ποιό είναι αυτό τó αγαθό;

—Η έλευθερία!

Κ ε φ. 65.

*Αν έρχόταν ξαφνικά ένας Έλληνας από τήν Ελλάδα κι' έμπαινε στή Σαμαρκάνδη κι' έβλεπε τó παλάτι τού 'Αλεξάνδρου και προχωρούσε μέσα στή μεγάλη αίθουσα τού θρόνου, θά

έτριβε τά μάτια του. Θά νόμιζε πώς όνειρεύεται. Είναι τούτο παλάτι τού Έλληνα άρχιστρατήγου ή μήπως είναι τά μυθικά ανάκτορα τού Μεγάλου Βασιλιά τών Περσών;

Ο 'Αλέξανδρος καθόταν σέ όλόχρυσο θρόνο. Ήταν ντυμένος σάν Πέρσης μονάρχης, μέ πολυτελέστατα φορέματα και κοσμήματα. Τό πάτωμα ήταν ραντισμένο άρώματα και μπροστά από τó θρόνο μέσα σέ πολύτιμα θυμιατήρια έκαιγε άκριβό μωσκολίθανο.

Και τί πλήθος άλλόκοτο άπ' όλες τις φυλές τού κόσμου! Φρύγες, Καππαδόκες, Κύπριοι, Κρητικοί, Πέρσες, Αιγύπτιοι, Σκύθες, Άραβες, Φοίνικες, Σύριοι, γίναντες από τó Αφγανιστάν και τó Τουρκεστάν, Ίνδοι μελαψοί μέ τ' άσπρα σαρίκια. Και καθένας φορούσε τή στολή τής πατρίδας του και μιλούσε τή γλώσσα τού τόπου του. Κι' όλοι πέφταν πίστομα και προσκυνούσαν τó βασιλιά, πού κάθονταν σά θεός, άκίνητος, όλόχρυσος, στόν ύψηλό του θρόνο.

Μέσα στό πλήθος αυτό όρθιοι, περήφανοι, μέ τις άπλες στολές τους, στέκουνταν οί Μακεδόνες κι' οί Έλληνες. Καί σέ μια γωνιά τού παλατιού μέσα σ' ένα κλουβί, σάν επικίνδυνο ζώο, φυλακισμένος ό φιλόσοφος Καλλισθένης κοίταζε όλη αυτή τή μεγαλοπρέπεια και κουνούσε τó κεφάλι.

—Φύγετε όλοι! πρόσταξε σήμερα τó πρωί ό 'Αλέξανδρος σηκώνοντας τó χέρι. Φύγετε όλοι! Νά μείνουν μονάχα οί πρέσβεις από τις Ίνδιες.

Οί πρέσβεις Ίνδοι έπεσαν και προσκύνησαν.

Έφυγαν όλοι, εξαφανίστηκαν οί παρδαλές στολές μέσα στους σκοτεινούς διαδρόμους. Οί πρέσβεις Ίνδοι, δυό θεόρατοι άντρες, μέ βαριά άσπρα σαρίκια, μέ μεγάλα άμυγδαλωτά μάτια, μέ βαμμένα κόκκινα νύχια, έπεσαν και προσκύνησαν.

—Ο Θεός, είπε ό 'Αλέξανδρος, μου έδωσε τήν κοσμοκρατορία. Έχω χρέος νά φτάσω ως τήν άκρη τής γής. Εκεί πού άρχίζει ό μέγας Ωκεανός. Πέρα από τις Ίνδιες. Πηγαίνετε, πητέ τού βασιλιά σας νά μέ περιμένει. Μπήκε ή άνοιξη! θά ξεκινήσω.

—Καλώς νά όρση, βασιλιά μου, ψιθύρισαν μέ τρόπο ως δυό πρέσβεις.

—Θά διατάξω νά φορτώσουν είκοσι τέσσερες καμήλες δώρα γιά τó βασιλιά σας. Καί τó δαχτυλίδι τούτο, σημάδι τής φιλίας μας.

Είπε και παρέδωσε στό γεροντότερο ένα βαρύ χρυσό δαχτυλίδι μέ πράσινη πέτρα.

—Στείλετέ μου οδηγούς, είπε, νά μέ πάνε στό βασιλιά σας.

Οί δυό πρέσβεις προσκύνησαν και βγήκαν έξω, πισωδρομώντας, χωρίς νά στρέψουν τή ράχι στό βασιλιά 'Αλέξανδρο.

Ο 'Αλέξανδρος φώναξε τó Στέφανο. Ο φίλος μας έτρεξε ό 'Αλέξανδρος τού άπλωσε τó χέρι.

—Στέφανε, τού είπε, τρεις φορές ως τώρα μου έσωσες τή ζωή. Όλοι μου οί φίλοι έγιναν κοντά μου πλούσιοι και δυνατοί. Έσύ δέν καταδέχτηκες ποτέ καμμιάν άμοιθή, πάντοτε άρνείσαι. Γιατί;

—Μά έχω τή μεγαλύτερη άμοιθή, είπε ό Στέφανος.

—Ποιά;

—Κάνω κι' έγώ, άκολουθώντας σε, ώ βασιλιά, ό,τι μπορώ γιά τήν Ελλάδα.

Ο 'Αλέξανδρος σώπασε λίγο. «Ο νέος αυτός, συλλογίστηκε, είναι καλύτερος από μένα! πιό άγνός. Δουλεύει γιά τήν πατρίδα άνώνυμα! χωρίς νά διαλαλή τ' όνομά του. Νίκησε τόν έγωϊσμό και τήν περηφάνεια. Ένώ έγώ...».

—Καλά, είπε χαμογελώντας. Έχεις δίκιο. Μά έγώ σου ετοιμάζω μια μεγάλη άμοιθή. Αυτή θά τή δεχτής, είμαι βέβαιος, μέ μεγάλη χαρά... Περιμένε ακόμα λίγες μέρες...

Φώναξε τούς στρατηγούς του:

—Ήρθε ή άνοιξη, τούς είπε. Τ' άνατολικά σύνορα τής γής δέν είναι μακριά. Πάμε νά κόμουμε κατοχή! Ετοιμάσετε τούς πεζούς και τούς καβαλλάρηδες. Θά μπορούμε σ' ένα καινούργιο κόσμο, μέ μεγάλα ποτάμια και μέ παρθένα δάση. Οί Ίνδιες είναι, μου λέν, γεμάτες σοφούς. Βιάζομαι νά φτάσω. Βιαστήτε και σείς!

(Άκολουθεί),

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΣΤΑΣ ΠΡΟΦΥΛΑΚΑΣ

—Αϊντε, Παναΐα μου! ύπνος... όλόρθος και άπόψε...

Ο έχθρός μας είχαν άνακόψει, πρós στιγμήν, τήν προέλασιν, έπάνω σέ κάτι άγρια βουνά, πού μας «σούριζαν» όλοι οί άέρες. Ήταν κάτι βουνά παράξενα, μικρά, μεγάλα, τó ένα έπάνω εις τó άλλο, σάν νά είχε παλαθώσει και άνακατωθή, εκεί ή γή. Καί πέρα εις τά άκρα, πάλλευκα από χιόνια, όρη ύψηλά, έδω, άλλα χαμηλά, εκεί, σάν νά χορεύαν, γύρω μας, έσαν περίεργο χορό, και φυτώντας όλην τήν παγωνιά έπάνω μας, όπου κυλούσε στίς βουνοκοφές και κατηπόριζε, βούντας και μαλιάζοντας στά πλάγια.

Δεξιά, έπάνω, πιό ψηλά, στεκόταν, σάν γεροβασιλέας ό Γράμμος, τρομερός και μέσα εις τó βάθος, εκεί πού έγερνε ό ήλιος, άλλα βουνά γυαλίζαν κατάσπρα, σάν κύματα λευκά, σέ άσπρη γαλακτένια θάλασσα χιονιού και πέρα από εκεί, βεβαίως, πέρα από τά θεριά αυτά, πού τή φυλάγαν, μέσα σ' άσήμια και σέ κρούσταλλα, μαγευτική και όνειρευτή και πάγκαλος ή Κορυτσά, θά είναι νά μας περιμένει, τóσους αιώνες, τώρα!...

Όλο τó σύνταγμα διετάχθη «προφυλακή» εκείνη τήν κρύα νύχτα.

Είς μεγάλας άκτίνας, έπάνω εις κορυφάς και μέρη ύψηλά, έμαύριζαν οί σκοποί τυλιγμένοι στίς κουβέρτες των, άκίνητοι μέσα στό φαρμακωμένο κρύο μέ τά μάτια καρφωμένα αντίκρυ, στίς λόχμες και τά δάση, πού ένήδρευεν ό έχθρός.

Σ' έμάς δέν έπετράπη διόλου ή φωτιά, ούτε σ' όσους καπνίζανε τσιγάρο. Έκασθήμεθα όλοι και κατά πάρεες, σφιγμένοι μέσα στίς κουβέρτες μας, περιμένοντας νά ζημερώση.

Νά κοιμηθί κανένας δέν τολμούσε. Ο άνεμος θά τόν κοκκάλωνε εκεί.

—Δέν λέμε τίποτε, μωρέ παιδιά, γιά νά περάση ή ώρα;

—Τί νά πούμε;

—Γιά πές μας δάσκαλε, έσύ «πού ξέρεις τά πολλά, και βάζ' ό νούς σου τόσα!»...

—Νά σάς πώ γιά τήν έν Μαραθώνι μάχη;

—Όχι, νά μάς πής καλύτερα γιά τήν έφοδιοπομπή τού Ξέρξου.

—Ποιά έφοδιοπομπή;

—Όταν εξεστράτευσε μέ τρία έκατομμύρια στρατό κατά τής Ελλάδος. Τί άντίσκηνα είχαν οί Πέρσαι. Ξέρεις νά μάς πής; Πού κατηυλίζοντο; Πώς ήταν συγκεκρότημένη ή ύγειονομική ύπηρεσία του, άφοι δέν ύπήρχον τότε ιατροί σάν τούς σημερινούς; Είχον «έρυθρον ήλιον» οί Πέρσαι, όπως έχουμε ήμείς «Έρυθρόν Σταυρόν»;

Είχον επιδέσμους, γυλιούς, κουβέρτες και έπιλοχίας; Είχον ύπηρεσίαν των μετόπισθεν; Είχον κούραμπιέδες, και έν είχαν πώς τούς έλεγαν;

—Πλακούντας!...

—Ετσι μ' άστεία πέρασε ή νύχτα.

Τό πρωί, καθώς περάσαμε ένα ποτάμι μισοπαγωμένο, πού μάς πήγε ως τó γόνα και παραπάνω, μέσα στό νερό, είχαμε μια άψιμαχία μέ τις έχθρικές προφυλακές. Γιά μια στιγμή είμασταν έφεδρεία:

—Κύριε λοχαγέ, ν' άρχίσουμε και ήμεις τó πυρ;

—Γιατί τόσο βιάζεσαι;

—Νά, έτσι πού είμαστε μουςκίδι, ν' άρχίσουμε τó πυρ, γιά νά... στεγνώσουμε!

Δέν μάς έκαμε όμως αυτή τή χάρι ό έχθρός. Άρ-

χισε νά ύποχωρή εις όπισθεν βουνοκορυφήν και ήμεις εξακολουθήσαμε τόν δρόμο μας, βρεγμένοι, γιά νά ξευχτήσουμε και πάλιν, έδω, σ' αυτούς τούς βράχους, πού ήταν ό αντίπαλος τήν περασμένη νύχτα.

Πάλι διανυκτέρευσις στό παγωμένο ύπαιθρον.

Ο δάσκαλος δέν ήτανε εκεί γιά νά μάς πη για τούς στρατιωτικούς προβιθασμούς τού... Μαρδονίου. Κι' έτσι κι' ήμεις άρχισαμε τά παραμύθια.

—Ήταν μια φορά κι' έσαν καιρόν, ένας Ρήγας και μια Ρήγισσα. Καί όταν είναι ένας Ρήγας και μια Ρήγισσα, τί κάνουν; Τι άλλο, από παιδιά!... Άλλά αυτοί δέν έκαναν, κατά έξαιρεσι.

Βρέ Παναγιά μου... Τι θά γίνη ό κόσμος! Εύτυχώς, ένα πουλάκι έφερε στή Ρήγισσα μια ήμερα ένα μηλο.

Τό έφαγεν ή καυμένη και έμεινε άμέσως έγκυος...

Τήν στιγμή εκείνην ήλθεν ό λοχίας:

—Εμπρός ν' αλλάξουν οί σκοποί.

Και άποτεινόμενος σ' έμένα:

—Δεκαενθ - ένωμοτόρχα πάρε τούς άντρας σου, νά βγής περίπολο.

—Τώρα;

—Τώρα, μάλιστα.

—Αδύνατον.

—Γιατί;

—Έχουμε κοτζά μου ρήγισσα έτοιμογέννητη έδω, και δέν κάνει νά τήν αφήσουμε στή μέση.

—Βρέ σήκω άπ' εκεί!...

Πήραμε τά ντουφέκια μας και πήγαμε! Καθώς γυρίζαμε περίπολο, βρήκαμε ένα χθαμαλό σπιτάκι σέ μια κλίσι, εκεί στή γή, κάτω από κάτι δένδρα, κοντά σέ μια νεροσυρή.

Μπαίνουμε μέσα, ήσαν δύο Έλληνες χωρικοί, μέ μια γρηά γυναίκα, τόσο φοβισμένοι, πού άν τούς έσφαζες δέν θάδβαιναν, από αιώτους, ούτε ένα δράμι αίμα!... Μας είπαν πώς εκ θαύματος σωθήκανε από τόν έχθρό, πού ύποχωρούσε.

—Είναι έδω κοντά;

—Έδω άπέναντι είναι στό ρουμάνι (δάσος). Παιδιά μου ό Θεός ό,τι επιθυμείτε νά σάς δώση!... Ν' άγιάσουνε τά χέρια σας, όπου μάς έλευθερώσαν. Χώμα νά πιάνετε και νά σάς γίνεται χρυσάφι. Ο Θεός τού 'Αβραάμ και τού 'Ισαάκ τά καλά νά σάς χαρίση!...

—Αφήστε τά καλά τού 'Αβραάμ και τού 'Ισαάκ, τούς είπεν ένας Πειραιώτης, και πές μας τι καλά έχετε έσύ έδω!... Ψοφάμε από τήν πείνα.

—Τραχανά!

—Έχεις τραχανά! Είσαι ό Παναγάθος έν μορφή ανθρώπου. Άνοιξε τούς ούρανούς σου, άμέσως, και βράσε μας όλιγον, θεόσταλτε χρυστιανέ!...

Μετ' όλιγον ό τραχανάς έβραζεν ήδονικώς, κοχλάζων, σάν τύμπανο μακρινού στρατού, πού έρχεται... Ουδέποτε ήκουσα μουσικήν ύψηλοτέραν. Μέσα εις τόν ζεστόν χυλόν πού μάς ξανάφερε εις τήν ζωήν, λησιμόνησα και τήν Ρήγισσαν και τόν έπιλοχίαν.

Παρ' όλιγον νά άφαιρεθώ, νά άφεθώ εκεί και νά πνιγί, μέσα στόν τραχανά, και ή ύπηρεσία.

—Επαίρνε νά ζημερώση πιά κι' έσπαχναν γιά νά μάς βρούνε.

Άγρίως φώναζεν ό έπιλοχίας, σάν μάς είδε:

—Ενόμισα πώς πέσατε σ' ένέδρα.

—Όχι, επέσαμε σέ... τραχανά!

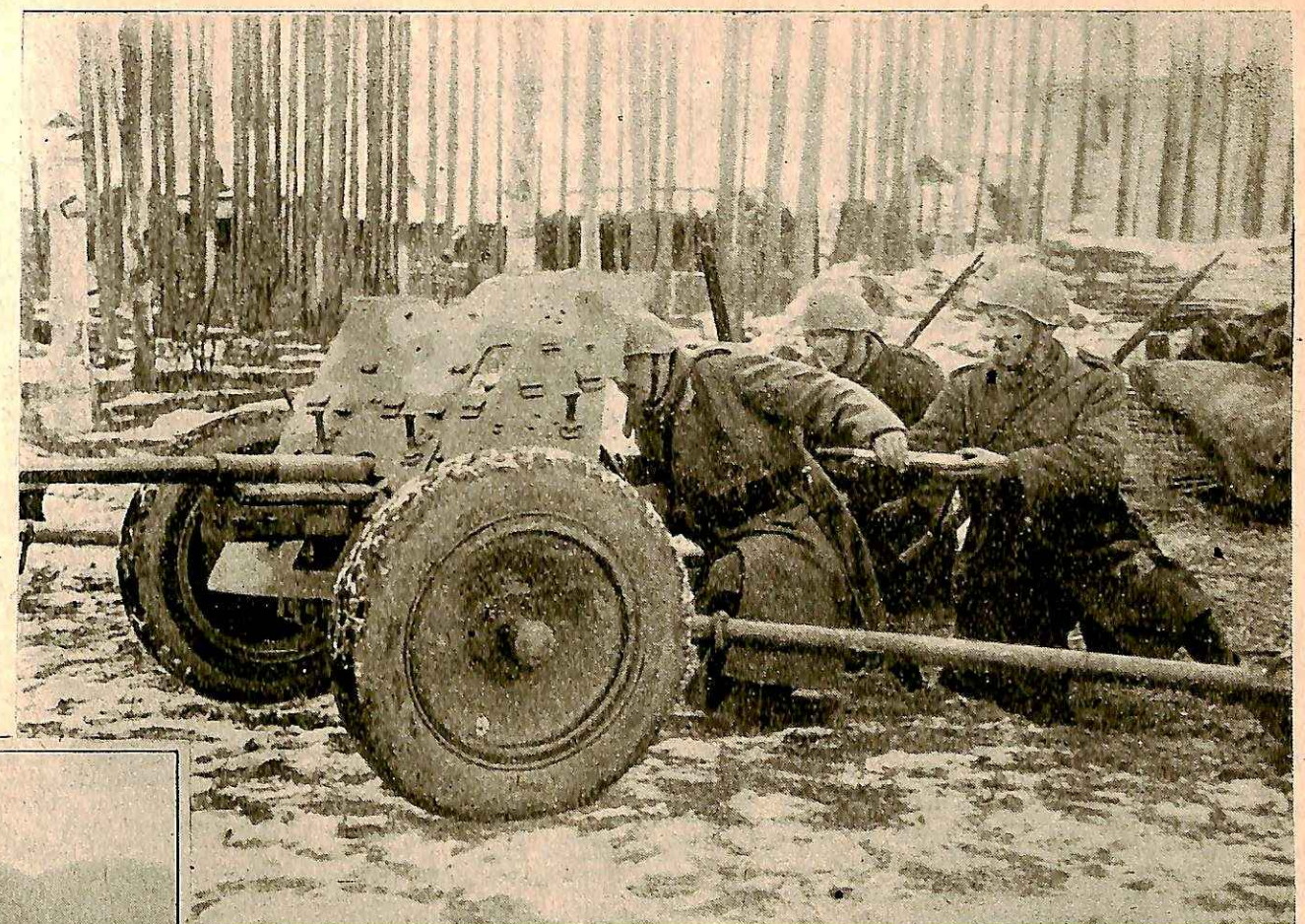

Δεξιά, έπάνω, πιό ψηλά, στεκόταν, σάν Γεροβασιλέας, ό Γράμμος!...

«Έμπρός, στρατιώται
τῆς Ἑλλάδος, με τὸ ἴδιον
πάντοτε θάρρος, με τὴν
ιδίαν καὶ ἀδάμαστον θέ-
λησιν! Συντρίψατε τον
ἐχθρόν, ὁ ὁποῖος ἐτόλμη-
σε νὰ θίξῃ τὴν τιμὴν τῆς
χώρας μας. Ἡ Νίκη εἶ-
ναι μαζί σας. Ἡ δόξα
σὰς περιμένει».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν πρώτη γραμμὴ. Ἄνω: Τρεῖς στρατιῶται μας ἀναπαύονται
μετὰ τὴν κατάληψι ἀλβανικοῦ χωρίου. Κάτω: Ἐνα ἀπὸ τὰ πυροβόλα μας
ἐτοιμο νὰ ἀρχίσῃ πυρὰ ἐναντίον τῶν ἐχθρικών γραμμῶν. Εἰς τὸ μέσον: Ἀν-
τιαεροπορικὸν πυροβόλον κοντὰ στὴ λίμνη Ἀχρίδα.

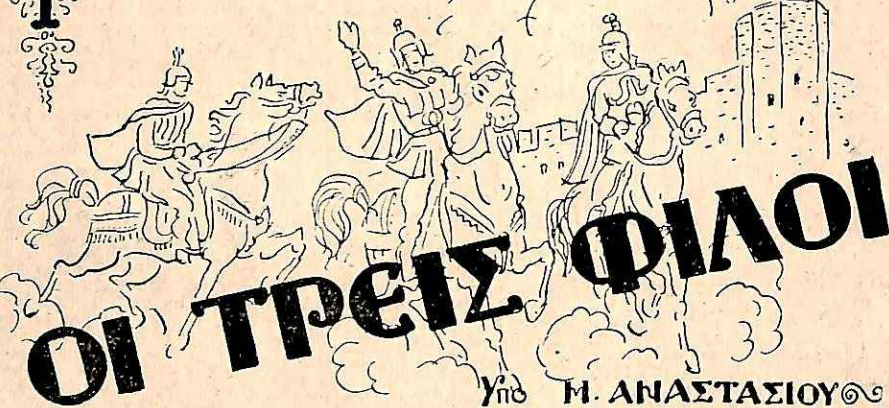
Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Μέτωπο: Ἀντιαρματικὸν πυροβόλον ἐν δράσει κάπου εἰς τὴν
Ἀλβανίαν. Κάτω: Ἐνα στιγμιότυπο ἀπὸ τὰ μετόπισθεν. Ἄνδρες τοῦ Τάγμα-
τος Γεφυροποιῶν μεταφέρουν βάρκες διὰ τὴν ζεύξιν ἐνὸς ποταμοῦ ἀπὸ ὅπου
θὰ περάσῃ ὁ στρατὸς μας.

«Ἀπὸ τὰ ἰδικά σας χέ-
ρια, Ἕλληνες στρατιῶ-
ται, σφυρηλατεῖται σήμε-
ρον μία Ἑλλὰς ἀκόμῃ ὡ-
ραιότερα, ἀκόμῃ λαμ-
προτέρα ἀπὸ τὴν σημερι-
νήν, ποὺ θὰ θαμβώσῃ καὶ
πάλιν ὁλόκληρον τὸν κό-
σμον».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

44. (Συνέχεια)

— Κι' ή μάχη δέ θάχη κανένα έν- διαφέρον... παρετήρησε ο Μιχαήλ.
— Φύλαξε την όρεξή σου, νιούτσικε, έπε γελώντας ο κύρ Θόδωρος. Θά βρής εκεί κάτω στην Κρήτη όσες εύ- καιριες θές για να χαρής τον πόλεμο. Τώρα άλλος, θαρρῶ, είναι ο σκοπός μας.

Τό περιγιάλι πού βρίσκονταν ήταν ανατολικά του νησιού. Τράβηξαν λοι- πόν τὸ καράβι ὅσο μπορούσαν σιμῶ- τερα πρὸς τὸν κάβο, γιὰ νὰ μὴν τὸ δοῦνε οἱ κουρσάροι, πού ἐρχόντουσαν ἀπὸ τὴν ἀντιθέτη πλευρά.

— Ένας βιγλάτορας κατρακύλισε ἀπὸ τὸ ψήλωμα τρέχοντας.

— Λέγε... τί τρέχει... τὸν ρώτη- σαν ἀνυπόμονα... Ποῦθε τραβᾷ;

— Κατὰ τίς βόλτες πού φέρνει, ἀ- πάντησε αὐτός, φαίνεται πὼς ἔχει σκο- πὸ ν' ἀράξει στὸ δυτικὸ περιγιάλι... Έκεῖ στὸ λιμανάκι πού ἀνοίγει μπρο- στὰ στή χαράδρα...

— Νά δῆτε πού θάναί ο ἄφηντης τῆς σπηλιάς... εἶπε ο Μιχαήλ...

— Κι' ἔρχεται νὰ πέσει μέσα στὰ χέ- ρια μας... ἀπόσπασε ο κύρ Θόδωρος. Ὡς τόσο ήταν φανερό πὼς ἔτσι, ὅπως ἤρθαν τώρα τὰ πράγματα, ἔπρε- πε ν' ἀλλάξουν καὶ σχέδιο.

Εἶπε ο καθένας τὴ γνώμη του καὶ νὰ τὴ ἀπόφαση πήρανε...

Οἱ τρεῖς φίλοι καὶ καμμιὰ δεκαριά ναῦτες νὰ στήσουνε καρτέρι ἐκεῖ γύ- ρω ἀπὸ τὴ σπηλιά στὰ ψηλῶματα... Οἱ ἐπιλοιποὶ θά ἔστριβαν τὸν κάβο πλέοντας σύρριζα στή στεριά καὶ θά βρίσκονταν κι' αὐτοὶ ὕστερα ἀπὸ λί- γο στὸ δυτικὸ περιγιάλι, ἀνοιχτότερα ἀπὸ τοὺς κουρσάρους, γιὰ νὰ τοὺς κόψουν τὸ δρόμο καὶ νὰ μὴ μπορέ- σουν νὰ τοὺς ξεφύγουν...

Ὁ καρασκοῦρης συμφωνοῦσε κι' αὐτός ἔχει μονάχα μιὰ σύσταση νὰ κάμῃ.

— Ἀν βγοῦν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀπί- στους ἔξω, εἶπε, πρέπει νὰ περιμένετε κρυμμένοι καλὰ μέσα στοὺς θάμνους, ὡς ὅτου φανοῦμε ἐμεῖς... Τότε μονα- χά, στή σύγχυση, νὰ τοὺς ριχτήτε καὶ ἡ νίκη δίχως ἄλλο, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θάναί δική μας. Μὴ βιασθῆτε... Προσέξτε... γιατί ὅλα μπορεῖ νὰ χά- θοῦν ἀπὸ μιὰ παράκαιρη ἐνέργειά σας...

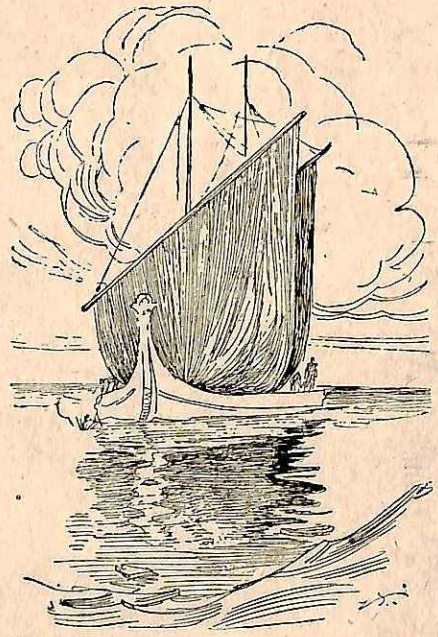
Καὶ τώρα ἐμπρός... Δὲν ἔχουμε καιρὸ...

Εἰπώθηκε ἀκόμα ἡ γνώμη νὰ μποῦ- νε ὅλοι στὸ καράβι, νὰ περιμένουν νὰ νυχτώσῃ, καὶ τότε στὸ σκοτάδι νὰ ρι- χτοῦνε ἀπάνω στὸ κουρσάρικο... Ἡ ἐπιτυχία θάταν ἔτσι πιὸ ἀσφαλισμέ- νη... Μὰ ἂν στὸ ματαξὺ οἱ κουρσά- ροι περιδιαβάζοντας στὸ νησί τοὺς ἔ- λεπαν;... Ἄλλο νησί ἐκεῖ κοντὰ δὲν ήταν γιὰ νὰ κρυφτοῦν πίσω ἀπὸ στεριά...

Ὁ κύρ Θόδωρος ξεχώρισε τοὺς δέ- κα ναῦτες πού θάμειναν μαζί μὲ τοὺς τρεῖς φίλους... Ένας κι' ἕνας, ξε- χωριστοὶ γιὰ τὴ δύναμη καὶ τὴν παλλη- κιαία τους... Μὲ τοὺς ἄλλους ξεκί- νησε αὐτὸς καὶ λογάριζε πὼς σὲ μιὰ ὥρα θά βρίσκονταν στὸ δυτικὸ περι- γιάλι τοῦ νησιού... Τὸ κουρσάρικο γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ λιμανάκι χρειάζον- ταν μιὰ ὥρα... Ἄλλη τόση ὥρα λοιπὸν θάμειναν κι' αὐτοὶ κρυμμένοι.

— Μὴ βιασθῆτε, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τοὺς παράγγειλε καὶ πάλι προ- τοῦ ξεκίνησῃ...

— Παιδιά, εἶπε ο Γρηγόρης στοὺς φί- λους του..., εἶναι ἡ πρώτη πολεμικὴ ἐπιχείρησιν πού παίρνουμε ἀπάνω μας.

Ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ γρήγορα ἐκεῖνα πλοῖα, πού τάλεγον σκούρες.

Έγὼ πού τοὺς ξέρω καλλίτερα τοὺς Σαρακηνούς μπορῶ νὰ σᾶς πῶ ἓνα πράμα. Εἶναι γενναῖοι ὅσο παίρνει ὁ πόλεμος εἶναι δουλειὰ τους καὶ ξέρουν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο τί πρέπει νὰ κάνουν σὲ κάθε περίσταση. Πρέ- πει λοιπὸν κι' ἐμεῖς νὰ δείξουμε ἀνά- λογες ἀρετές... Σκεφθῆτε μονάχα πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ νικήσουμε μὲ κάθε θυσία καὶ πὼς ἡ ζωὴ μας ἀνή- κει στήν Πατρίδα καὶ τὸν αὐτοκρά- τορα.

Χωρίστηκαν ὕστερα σὲ τρεῖς ομάδες καὶ τράβηξαν ἀπὸ τρεῖς διαφορὲς με- ριὲς στὶς κορφὲς ὀλόγυρα στή χαρά- δρα...

Τὸ κουρσάρικο εἶχε σιμῶσει ἀρκε- τὰ. Ξεχώριζε τὸ σκαρί του, τὸ στενό- μακρο καὶ χαμηλό. Ἦταν ἀπὸ τὸ εἶ-δος ἐκεῖνο πού ὠνομάζανε φοῦ- στρες... Τὰ καράβια αὐτὰ ἦσαν τό- σο ἀλαφρά καὶ γρήγορα, πού θαρρεῖς πὼς γλιστροῦσαν ἀπάνω στὸ κύμα, μὲλεις βρέχοντας τὴν καρένα τους, σὰ θαλασσοπούλια... Ξεχωρίζαν ἀκόμα καὶ μερικοὶ ἀπὸ τὸ τοσοῦτο πού τρέ- χανε ἀπάνω κάτω καὶ μανουβράριζαν τ' ἄρμενα.

Πεσμένοι μὲ τὴν κοιλιά ἀνάμεσά στους θάμνους, τὸ παρακολουθοῦσαν. Ὅπως πολὺ καλὰ λογάρισε ο κύρ Μαυροθαλασσίτης, τὸ κουρσάρικο χρειάστηκε μιὴ ὥρα ν' ἀράξῃ στὸ δυ- τικὸ λιμανάκι τοῦ νησιού. Γλιόστρησε ἀλαφρὰ ἀλαφρὰ στήν ἀμμουδιά. Καμ- μιὰ δεκαριά κουρσάροι πετάχτηκαν ἔξω ὀπλισμένοι μὲ ἀκόντια καὶ τόξα.

Ένας, πού φαινόταν ἀρχηγὸς τους, ξε- χώρισε ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ τράβηξε κατὰ τὴ σπηλιά. Τὶ παράξενο! Τὸ ἀνάστημά του, οἱ κινήσεις του, κατὰ τέλος πάντων ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο αὐτό, φάνηκε γνώριμο στὸ Γρηγόρη πού βρισκόταν σιμῶτε- ρα... Ἀπόρησε... Ξαφνικά ο κουρ- σάρος σήκωσε τὸ πρόσωπο ψηλά, πρὸς τὸν οὐρανὸ, θέλοντας χωρὶς ἄλλο ἀπὸ τὴ θέση τοῦ ἡλίου νὰ λογαριάσῃ τὴν ὥρα. Τὰ χαρακτηριστικὰ του φωτίστη- καν ζωηρά. Ὁ Γρηγόρης παρὰ λίγο νὰ φωνάξῃ.

Μὰ δὲν τὸν γελοῦσαν τὰ μάτια του! Ὁ Πέτρος Καλυβίτης, ὁ ἀνηψιὸς τῆς κυρᾶ Σταύραινας... ὁ σκοτεινὸς ἀ- γνῶστος πού ξέφυγε μέσα ἀπὸ τὰ χέ- ρια τοῦ Μιχαήλ καὶ πού, κατὰ τίς πληροφορίες πού πήραν, ἦταν ἡ ψυχὴ τῆς κατασκοπείας στή βασιλεύουσα!.. Ἡ καρδιά του ἄρχισε νὰ χτυπᾷ δυ- νατά... Τέτοια τύχη δὲν μπορούσε νὰ τὴ φανταστῇ... Ἦταν φανερό πὼς ο Θεὸς τοὺς βοηθοῦσε!

Τὸν ἀναγνώρισαν ἄραγε καὶ οἱ ἄλ- λοι; Νά τοὺς εἰδοποιήσῃ δὲν ήταν εύ- κολο. Ἡ ἰδέα του νὰ χωριστοῦν σὲ ομάδες εἶχε καὶ τὰ κακά της. Ὁ κα- θένας τώρα, χωρισμένοι ὅπως ἦταν, ἔπρεπε ν' ἀποφασίσῃ καὶ νὰ ἐνεργήσῃ μόνος του, γιὰ ὅσες περιστάσεις δὲν εἶχαν προβλέψῃ.

Καὶ νά, μὰ τὴν ἀλήθεια, μιὰ τέτοια περίσταση εὐτύς. Ὁ Καλυβίτης, μὲλεις μῆκε στή σπη- λιά καὶ κατάλαβε ἀπὸ τὴν κατάσταση πού βρῆκε ἐκεῖ, πὼς κάποιοι ἔξενος εἶχε πάει, πετάχτηκε ἔξω κι' ἄρχισε μὲ δυνατὰ σφυρίγματα στήν ἀρχὴ κι' ὕστερα μὲ φωνὲς νὰ καλῇ τοὺς συντρό- φους του...

(Ἀκολουθεῖ)

Πὼς ἀντικρύζουν τὰ Ἑλληνοπούλα τὶς μεγάλες ἱστορικὲς μας στιγμὲς

Σελίδες ἀπὸ τὸ ἡμερολό- γιο τοῦ μαθητοῦ Μιχαλάκη Στρούζα

οι τρεις φίλοι

7ον

Τὰ βομβαρδιστικά τοῦ ἐχθροῦ δὲν μᾶς ἔκαναν τὴν τιμὴ νὰ μᾶς ἐνοχλήσουν οὔτε αὐτὴ τὴ φορὰ. Ἐταί, ἡ ὥρα πέρασε μέσα στὸ σπῆτι τοῦ συνταξιούχου καθηγη- τῆ, μὲ κουβεντούλα γύρω ἀπὸ τὰ ἐπίκαιρα θέματα. Ὑστερα γυρί- σαιμι σπῆτι μας.

Λίγο ἀργότερα, καθὼς ἐτοιμα- ζόμουν γιὰ νὰ βγῶ, ἀκουσα τὸν παρακάτω διάλογο ἀπάνω στὸ δωμάτιο τῆς μητέρας, μεταξὺ αὐ- τῆς καὶ τῆς Μίκας:

— Μαμά, τί εἶναι τὸ ἀγιοκω- σταντινῶ;

— Ένα φυλαχτό.

— Μαμά, τί εἶναι τὸ φυλαχτό;

— Κάτι πού τὸ κρεμᾶνε στὸ λαϊμὸ τους ὅπως ἐστὶ τὸ σταυρὸ σου.

Ἡ Μικὰ ἐσώπασε γιὰ λίγο, σκέφτηκε καί, ὕστερα, ἐξακολού- θησε:

— Μαμά, νὰ μὴ φοβῶσαι πὼς ὁ Γιώργος μᾶς θά σκοτώθῃ.

— Πάλι ἀνοήσιος λές.

— Λέω ἀλήθεια μαμά. Ἡ Ἄν- να ἔδωσε στὸ Γιώργο μᾶς ἓνα ἀγιοκωσταντινῶ καὶ τὴν ἀκούω- σα νὰ τοῦ λῆ πὼς μ' αὐτὸ δὲν φοβάται νὰ πάθῃ τίποτε...

Ἡ μητέρα ἐγύρισε καὶ μὲ κοί- ταξε. Τὸ ἴδιο εἶχα κάνει καὶ γῶ, ἀλλὰ μονάχα γιὰ μιὰ στιγμὴ. Βγῆκα ἀπ' τὸ δωμάτιο ἐνῶ ἡ μη- τέρα, πίσω μου, ἀγκάλιαζε τὴ Μικὰ καὶ τῆς ἔλεγε τρυφερά:

— Χρυσὸ μου παιδί, χρυσὸ μου παιδάκι.

Τὸ τραῖνο, πού πήρε τὸν ἀδερ- φὸ μου γιὰ τὸ Μέτωπο, ἔφυγε

ἀργὰ τὸ βράδυ, κατὰ τίς ἐντε- κα. Ὅταν ἀποχαιρέτησε τοὺς δι- κούς μου, δὲ βρέθηκα στὸ σπῆτι ἐγὼ. Αὐτὸ ἔγινε νωρίς τ' ἀπο- γειμα, τὴν ὥρα πού ἐκτελοῦσα κάποιαν ὀμπρῶσία στὸν τόμα μου.

Ὅπως ὑποσέθηκα ὅμως στὸ Γιώργο, κατὰφρα νὰ τὸν συναν- τήσω καὶ νὰ τὸν ἀποχαιρέτησω στὸ σταθμὸ, ἀνάμεσα σὲ χιλιά-δες φαντάρους, πού ἐκκινῶσαν κι' αὐτοὶ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ, ἐκεῖ πάνω στὸ Μέτωπο.

Παράξενο κι' ἀλλομῶντο θά μείνῃ ἀλήθεια στή θύμησί μου τὸ πρῶτο ἐκεῖνο τὸ βράδυ τοῦ πολέμου, ἔτσι καθὼς τόξησα γιὰ λίγες στιγμὲς, ἐκεῖ κάτω στὸ σταθμὸ, ἀνάμεσα στὸ μέλισσι τῶν στρατιωτῶν.

Ὅλα γύρω στὸ σταθμὸ, ὅπως κι' ὅλη ἡ πολιτεία τῆς Ἀθήνας, ἦταν βυθισμένα σ' ἓνα πᾶσι- σκοτάδι γιὰ τὸ φόβο τῶν ἀερο- πορικῶν ἐπιδρομῶν.

Οἱ στρατιῶται ἔφταναν στὸ σταθμὸ ἄλλοι συνταγμένοι, ὅλ- λοι ἐμπουκάροντας ἀπὸ τὰ φορ- τωμένα καὶ κατασκοτεινά τραί- α, ἄλλοι ἀπὸ αὐτοκίνητα φορητά, κι' ἄλλοι παρῆς - παρῆς, ἡ σκόρπιοι.

Κι' ὅλοι τοὺς φανόντανε βια- στικοί, πολὺ βιαστικοί!

Μέσα στὸ σκοτάδι, πού ἀπλω- νότανε πηχτὸ γύρω ἀπὸ τὰ κάγ- κελλα τοῦ σταθμοῦ, ἐξεκαθάριζα τὰ μονότονα χνάρια τῆς χλαίνης, τοῦ κράνους, τοῦ δίκυκλου, τοῦ γυλιοῦ καί, πότε - πότε, τὸν πτω- φεικοῦ τους, ν' ἀλληλοπρᾶ- χνουντο κάτω ἀπὸ τὸν ἐναστρόν οὐρανὸ, ἀναζητώντας βιαστικά

τὴ θύρα πού θά τοὺς ἔφερνε συντομώτερα στὸν προορισμὸ τους.

Καὶ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα πού συναστίζόμουν καὶ γῶ ἀ- νάμεσά τους, γυρῶντας τὴ σει- Ͼά μου γιὰ νὰ τρυπῶσω μέσα στὸν αὐλόγυρο τοῦ σταθμοῦ, τὰ τραῖνα πηγαίνοντο ἐκκινῶσαν καὶ μανουβράριζαν κρατώντας μὲ τὸ λαχάνισμα καὶ μὲ τὰ σφυρίγ- ματά τους μιὰ παράξενη ὑπό- κρουσι στή βουερὴ μυρμηγκία τῶν φαντάρων.

Διαταγές, παραγγέλματα, ὀ- νόματα πού διαστραωνόντουσαν φωνάχτα, ψαχνοντας τὸνα γιὰ τᾶλλο μέσα στὸ σκοτάδι, μικρο- πομπητάδες, πού σήκωναν τὰ χέ- ρια μὲ πορτοκάλια πρὸς τοὺς φαντάρους, εὐθὺς μὲς κούβεντες ἀ- νακατεμένες μὲ βρισιεῖς γιὰ τὸ Μουσολίνι, παραγγέλεις ἀπὸ μονάδες, ἀδερφές καὶ γυναικες, πού γύρουν, ψηλαφώντας μὲ τὰ χέρια, ν' ἀγκαλιάσουν τὰ κορ- μιὰ καὶ νὰ φιλήσουν τὰ πρόσω- πα τῶν δικῶν τους, μωρὰ πού τὰ σήκωναν οἱ μονάδες ψηλά καὶ τὰ πρότειναν, γιὰ τελευταί- ο φίλ, στοὺς πατεράδες πού φε- γαν, εὐχες, βλαστήμιες, γέλια καὶ δάκρυα, ὅλ' αὐτὰ μπερδεμέ- να κι' ἀξεκαθάριστα, μέσα στήν ἀφάνιστη νύχτα, τᾶνοιῶθα νὰ μπαίνουν βυθιά στήν καρδιά μου σὰν μιὰ παράξενη λαχτάρα, πού βούρκωνε τὰ μάτια μου ἀπὸ συγκίνηση δυνατὴ καὶ πρωτόφαν- τη γιὰ μένα.

Ἐκεῖνο πού ἔδλεπα δὲν ἦταν, σίγουρα, γλέντι. Ἦταν πολέ- μος. Ἦταν μιὰ ζωντανὴ καὶ μάλιστα σκοτεινὴ - ὅπως τὴν

ἔκανε ἡ μαύρὴ νύχτα - προτοι- μασία τοῦ πολέμου. Ἦταν μιὰ εἰκόνα χαϊρετισμῶν τῶν παιδιῶν τῆς πατρίδας μᾶς ἀπὸ τοὺς δι- κούς των. Μιὰ εἰκόνα γιομάτη δάκρυα, ἀλλὰ καὶ ἐκδικητικὸ μῖ- σος γιὰ τοὺς ἄτιμους ἐχθρούς πού ἐπιβουλεύτηκαν τὴ λευτεριά μας.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἐμπαί- ναν στὰ τραῖνα γιὰ ἐκδρομικὴ διασκέδασι.

Πήγαιναν γιὰ νὰ σκοτώσουν καὶ νὰ σκοτωθοῦν. Τραβοῦσαν γιὰ ν' ἀνταμώσουν τὸ χάρο καὶ νὰ τοῦ δείξουν πὼς προτιμοῦνε νὰ πέσουν κάτω ἀπὸ τὸ δρεπάνι του παρὰ νὰ ζήσουν σκλάβοι, αὐτοὶ, τὰ παιδιά τους καὶ ἡ πατρίδα μᾶς. Καὶ τρα- βοῦσαν μ' ἀπόφασι, μὲ φανατι- σμὸ, μὲ σιωπηλὴ ἢ φωνακλάδικο ἐνθουσιασμό. Μερικοὶ, ἴσως οἱ περισσότεροὶ ἀπ' αὐτούς, τραβοῦ- σαν τὸ δρόμο τους τραγουδῶν- τας. Σὰ νὰ πηγαῖναν σὲ πανη- γόρι...

Ἐνῶς ἀπὸ πολλὰς προσπά-θειες κατὰφρα νὰ μ' ἀφήσουν νὰ περᾶω στὸν ἐσωτερικὸ με- γάλο θάλαμο τοῦ σταθμοῦ.

Τὰ λιγόντα φῶτα του, σκεπα- σμένα μὲ σκορπες κὼλλες ταιγι- αροῦ, ἀφῆναν νὰ ἐφευγῇ κά- το ἀπὸ αὐτὲς ἓνα θαμπὸ πρᾶσινο μισόφωτο, ἀνίκων νὰ σὲ κἀνῃ νὰ ξεκαθαρίσῃς ἀνθρώπινες φυ- σιογνωμίες.

Πῆρα θέσι κοντὰ στὸν ἔλεγκο, πῶσα ἀπὸ τὸ κτυκλίδωμα. Ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ περνοῦσαν ἀναγ- καστικά ἕνας - ἕνας οἱ φαντα- ροὶ πού ἦταν γιὰ ταξίδι. Ἐ- κεί, μπροστὰ σ' ἐν' ἀξιωματικό, καὶ κάτω ἀπὸ τὸ μοναδικὸ ζωη- ρότερο φῶς ἐνὸς εἰδικοῦ φανα- ριοῦ, οἱ στρατιῶτες ἔδειχναν τὰ φύλλα πορείας των.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

«ΠΕΡΙΖΩΣΕ ΤΗΝ ΡΟΜΦΑΙΑΝ ΣΟΥ»

Ἄν ὅμως στήν Εὐρώπῃ οἱ προκηρύξεις τοῦ Ὑψηλάντη προκάλεσαν τὴν ἀγανάκτησι, στήν Ἑλλάδα καὶ παντοῦ ὅπου ἦσαν Ἕλληνες προκάλεσαν παράφορο ἐνθουσιασμό. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τὰ Ἑλληνοπούλα ἐξηκολωνόταν κι' ἐ- σπεύδαν νὰ καταταχθῶν στὸ στρατὸ τοῦ Ὑψη- λάντη γιὰ νὰ προσφέρουν τίς στρατιωτικὲς τους ὑπηρεσίες στή σκληρωμένη τους πατρίδα. Οἱ σπουδαστὲς παρήττησαν τὰ μαθήματά τους κι' ἐκκλείδωσαν στὰ μπαῦλα τὰ ἐπιστημονικά τους βιβλία, οἱ ἐργάτες τῶν θαλασσῶν καὶ τῆς ἐγ- Ͼρᾶς ἐγκατέλειψαν τίς δουλειές τους, καὶ ὅπως ὅπως, ἄλλοι φανερά καὶ ἄλλοι προφυλακτικά, ἔφταναν στὸ στρατόπεδο τοῦ Ἰαίου. Οἱ ἔμπο- ροὶ σφράγισαν τίς ἀποθήκες τους. Οἱ γυναῖκες ἔρραβαν ἀδιάκριτα στρατιωτικὲς στολές, κι' ἐ- τοίμαζαν τροφές. Ἀπὸ τοὺς ἄμειβους τῶν ἐκ- κλησιῶν οἱ κληρικοὶ πάλι μίलगαν ἐμπνευσμένα γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ γιὰ τὴν εὐλογία πού ο Θεὸς ἔχει ὀώσει κι' αὐτὸν, ἐνθουσιάζοντας ἔτσι τὸν κόσμο. Ὁ Ὑψηλάντης ἦταν γιομάτος χαρὰ.

Ἡ παγερὴ ὑποδοχὴ τῶν Βλάχων δὲν στάθηκε ἱκανὴ νὰ τοῦ κόψῃ τὸν ἐνθουσιασμό. Γνώριζε τώρα καλὰ πὼς οἱ κάτοικοι τῆς Μολδαβίας θά ἔμεναν ἔξω σ' αὐτὴν τὴν ἐπαναστατικὴ κίνησι. Γι' αὐτὸν ἦταν σήμερα ἀρκετὸ πὼς στὸ στρα- τιωτικὸ κάλεσμά του ἀπάντησαν τῆς Ἑλλάδας τὰ νεατὰ κι' ἔφταναν στήν πρωτεύουσα τῆς Μολδαβίας γιὰ νὰ συμμεριστοῦν μαζί του τοὺς κιντῶνους.

Ένας ἀποσταλμένος τοῦ ἡγεμόνα Σούτσου, ὁ Παρισιάδης, γύρισε ὅλες τίς πολιτείες τῆς Μολδαβίας μὲ τίς νέες προκηρύξεις τοῦ Ὑψη- λάντη. Ἡ μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἔλεγε:

«Ἄνδρες Ἕλληνες, ὅσοι εὐρίσκεσθε εἰς τὴν

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Μολδαβίαν καὶ Βλαχίαν. Ἰδοὺ μετὰ τόσων αἰ- ὶων ὁδῶν ἀπλύνει πάλι ο Φοῖνιξ τῆς Ἑλ- λάδος μεγαλειότητα τὰς πτέρυγας του καὶ προσκαλεῖ ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ νηῖνά καὶ εὐπειθὴ τέκνα της. Ἰδοὺ ἡ φλὴ ἡλῶν πατρίς Ἑλλάς ἀνυψομένη μετὰ θριάμβου τῆς προπορίας τῆς σημαίας. Ὁ Μορέας, ἡ Ἠπειρος, ἡ Θεσσαλία, ἡ Σερβία, ἡ Βουλγαρία, τὰ νησιά τὸ Ἀρχιπελάγους, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ Ἑλλάς ὅ- پاس ἔπασσε τὰ ὅλα διὰ νὰ ἀποτιναγῇ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῶν βαρβάρων καὶ ἐκατείνουσα εἰς τὸ μόνον κρητὶστὸν ὄπλον τῶν ὀρθοδόξων, τὸν τιμιον, λέγω, καὶ ζωποτιῶν Σταυρὸν, κράξει μεγαλοφῶνως, ὑπὸ τὴν προστασίαν μεγάλης καὶ κραταιᾶς δυνάμεως. Ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ νι- κῶμεν. Ζήτω ἡ Ἐλευθερία.

Καὶ εἰς τὰς δύο ταύτας φιλικὰς μᾶς ἐπαρ- χίας σχηματίζεται σῶμα πολυάριθμον ἀνδρείων συμπατριωτῶν, διὰ νὰ τρέξῃ εἰς τὸ ἱερὸν ἔδα- φος τῆς φιλίης ἡμῶν πατρίδος. Ὄθεν, ὅσοι εὐ- χονται νὰ δομασθοῦν σωτήρες τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶναι διεσκορπισμένοι εἰς διάφορα Καθὼ- λικα, ἀς τρέξωσιν εἰς τοὺς δρόμους, ὅπου ἀ- κοῦσονται ὅτι διαβάνει τὸ σῶμα τοῦτο, διὰ νὰ συνεινωθῶσιν μὲ τοὺς συναδέλφους των. Ὅσοι ὅμως γνήσιοι Ἕλληνες εἶναι ἀξιοὶ νὰ πιάσωσιν τὰ ὅλα καὶ μολυντοῦτο μένουσιν ἀδιάφοροι, ἀς ἡδύρουναι ἐπὶ θέλουσιν ἐπιούρει εἰς τὸν ἐαυτὸν τῶν μεγάλων ἀτιμιῶν, καὶ ἐπὶ ἡ Πατρίς θάβει τοὺς θεωρεῖ ὡς νόθους καὶ ἀνάξιους τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος.

Ἰάσιον τῇ 24η Φεβρουαρίου 1821.

Ἀλεξάνδρος Ὑψηλάντης

Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς»

Στὶς 26 τοῦ Φλεβάρη, στήν ἐκκλησία τῶν Τριῶν Ἱερραρχῶν, ἔγινε ὁ ἀγιασμός τῆς ἐπανα- στατικῆς σημαίας καὶ δόθηκε μπροστὰ στὶς εἰ- κόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων ὁ μεγάλος

ὄρκος. Ὅλοι ἦτανε βουτηγμένοι στή συγκίνησι. Δεοπατόδες καὶ παπάδες, ἀξιωματικοὶ καὶ στρα- τιῶτες. Ὁ Ὑψηλάντης στέκονταν ὄρθια ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸ θρόνο. Μπροστὰ του, πάνω σ' ἓνα μικρὸ καὶ κομψὸ ἐπιπλο, ἦταν τοποθε- τημένο τὸ ἔθρο. Κι' ὅταν ο Μητροπολιτὴς Μολδαβίας Βενιαμὴν ἔφτασε στήν περικοπὴ τοῦ ψαλμοῦ τοῦ αὐτοῦ «Περίζωσε τὴν ρομφαίαν σου» κι' ἔπῃρε τὸ ἔθρο καὶ τὸ ἔβωσε στή μέση τοῦ Ὑψηλάντη, ὁ κόσμος ἔσπασε σὲ ζητωκραυγές. Ἡ σκηνὴ ἦταν συγκινητικὴ. Τέτοιες θρησκευ- τικὲς καὶ πατριωτικὲς σκηνὲς γιὰ πρώτη φορὰ τίς ζῶσε ο Ἑλληνισμός, ἔπειτα ἀπὸ τὴ μοιραία κατάρρευσι τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους.

Τὴν ἴδια στιγμὴν ὀφάνθηκε καὶ ἡ ἑλληνικὴ ση- μαία πού ἔφερε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἐλενης μὲ τὰ βυζαντινὰ λόγια ἐν ταύτῃ Νίκα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ συμβολικὸ Φοῖνικα μὲ τὴ φράσι «ἐκ τῆς στάκτης μου ἀναγεννώμαι

ΟΔΗΓΟΣ ΚΙ' ΕΜΨΥΧΩΤΗΣ

«... ή σκληρότης των αγώνων από της εποχής των Μηδικών πολέμων έως σήμερον ούδέποτε έκασψε τους Έλληνες».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Νέο κορίτσι,
Αγαπητή μου Φαλαγγί-
τισσα,

Ανοιξε ή Οικουμένη τα μάτια της διάπλατα και ό κόσμος δλόκληρος κράτησε την αναπνοή του στο μεγάλο θαύμα. Στο ελληνικό θαύμα! Πώς είναι λοιπόν δυνατόν, σκέπτονται και ξανασκέπτονται οι Φιλέλληνες και μή, να επιτύχη ό,τι επιτυχάνει ή μικρή αυτή χώρα που λέγεται Έλλάς; Ποιή γιναν, που βυθίστηκαν μια για πάντα όλες εκείνες οι σοφές τάχα άρλομπες, που μερικοί ξένοι σοφοί είπαν κι έγγραψαν για την Έλλάδα; Θαμπωμένοι από τα αριστοτεχνήματα του Παρθενώνα μας κακολογούσαν και μας έλεγαν νόθους ή ανάξιους απογόνους ενδόξων προγόνων. Και προχωρούσαν ακόμα πιο πέρα με τις επισημονικές των, όπως έλεγαν για να τους δίνουν επισημότητα, έρευνες. Μας έλεγαν ξεφυλισμένους στο έσώτα- το ποίον της Φυλής μας, μας έσφράγι- ζαν με σλαυικό αίμα, όπως έκανε εκεί- νος ό Γερμανός σχολαστικός δάσκα- λος Φαλμεράγιερ για το Μωριά, και μας άρνιότανε κάθε συγγένεια με τους προγόνους μας. Μας έκωθαν από το μεσαιωνικό Βυζάντιο και μας παρα- δέχονταν μόνο από το 1821, δηλαδή από την Έλληνική Έπανάσταση. Έ- νας μικρός, λέγανε, χωρίς παράδοσι λαός, ζή εκεί στην κάτω άκρη της Βαλκανικής που έχει μόνο το όνομα των αρχαίων Έλλήνων κοινό και τί- ποτα άλλο. Μας δώναμαζαν Γραικούς και μάλιστα Γραικύλους σκαπτικά και περιφρονητικά. Κι' αυτό γιατί μέσα στα εκατό χρόνια της ελευθερίας μας δεν υπορέσαμε άμέσως να γεννήσου- με Αισχύλους και Όμήρους, να χτί- σουμε Έρεχθεία και Παρθενώνες. Χα- ρά στην απάτησι! Μήπως κι' αυτοί οι ίδιοι, παιδιά λαών επί πολλούς αιώ- νες ελευθέρων, μπορούσαν να κάνουν κάτι παρόμοιο όπως εκείνο το θαύμα του ελληνικού πολιτισμού; Λέγανε. Και τα λόγια ή κάποτε και τα γραφτά δεν πληρώνουν φόρο.

Τους άφαικαμε να λένε. Τώρα ήλθε ή περίστασι να αποδείξουμε πως τα λόγια τους ήτανε κούφια και χωρίς βάσι, όσο κι' αν είχανε ντυθή με το έπαινονόρακι της επισημότητας. Τώρα στα λόγια τους εκείνα αντίτασσουμε έργα. Έργα μεγαλειώδη και περίλαμπρα, τόσο λαμπρά που θα βρούν τον Ό- μηρό τους, τόσο δοξασμένα που μπο-

ρουν να σταθούν πλαίσι στη Σαλαμίνα και στο Μαράθωνα.

Πώς μπορούσε ένας λαός αν δεν εί- χε μέσα του το αίμα μιας φυλετικής καθαρότητας, αν δεν έγαλουχείτο χω- ρίς διακοπήν με παραδόσεις άρετης και άνδρείας να επιτελέσει ό,τι σήμε- ρα ό ελληνικός λαός επιτελεί;

Είναι μικρό πράγμα ένας Δαυίδ να σηκώσει το άνάστημά του ενάντια σ' έναν άγριο κολοσσό Γολιάθ; Μα αν ήτανε μικρό θα τόπαιρνε και ή Παλαιά Διαθήκη ως σύμβολο και θα τό μετέφερε από χιλιάδες χρόνια ως έμψ; Και δεν θα διατηρούσαν και θα άνέφεραν τον μύθον αυτόν οι αιώνες! Λαοί ξεφυλισμένοι, χαμένοι, άφανι- σμένοι στην φυλετική τους όντότητα

δεν έχουν να δείξουν ούτε και Άρχη- γούς καλλίτερους. Από τα σπλάγχνα μιας άρρωστης μάνας θα βγη ένα άρ- ρωστο παιδί. Δεν μπορεί να γίνη άλ- λως. Είναι νόμοι φυσιολογικοί και βιολογικοί και τίποτα δεν μπορεί να τους ανατρέψη. Οι λαοί αυτοί κατ' ά- νάγκην μένουν στα χέρια ενός αδύνα- του Άρχηγού και πέφτουν στην κυρι- αρχία ενός ξένου δυνατού που έκτο- πίζει τον αδύνατο και σκλαβώνει τό λαό.

Σε μας όμως τί συνέβη;

Πήδησε από τα σπλάγχνα της γε- ρής Έλλάδος ένας γερός Άρηνός. Τη στιγμή που ήτανε όλοι βέβαιοι για την αδυναμία της, έδωσε τό καλλι- τερό της σε συμπύκνωσι άφάνταστη των φυλετικών της άρετών. Έδωσε τον Έλληνα Ήγέτην που τόνομά του έγινε σύμβολο δεμένο με τη δόξα της και σφραγίδα βαλμένη στην πιο τι-

μημένη της ιστορία. Γιατί είναι αλή- θεια — κι' άς θελήσουμε να τό σκε- φτούμε — ότι οι Σόλωνες και οι Λυ- κοῦργοι, οι Έπαμεινώνδες και οι Πε- ρικλήδες δεν είναι πιο μεγάλοι από τον Ίωάννη Μεταξά. Είναι τό οίκο- δόμημα που έχτισαν τό πνεύμα και ή ψυχή του άκόμα πολύ κοντά μας και δεν έχουμε την προοπτική που μας χρειάζεται για να δοῦμε τις θαυμά- σιες αναλογίες του, τις αριστοτεχνι- κές γραμμές του, τη θαυμασία και μνημειώδη αρχιτεκτονική του.

Ό Παρθενώνας του Ι. Μεταξά είναι τό φκιάσιμο της ελληνικής ψυχής! Ό αιώνας του θάβει κάτι άνώτερος από του Περικλέους τον χρυσούν αιώνα. Θάβει ό διαμαντένιος, ό τραχύς αλλά φωτεινός, όπως τα αντιφεγγίσματα του μπριγιαντιού στο φώς, ό αιώνας του Ι. Μεταξά. Ένας αιώνας που ά- πέδωσε τις ελληνικές άρετές των αιώ- νων και χιλιετηρίδων στην άκατάλυτη ελληνική ψυχή. Ένας αιώνας που ά- πέδωσε στην ελληνική Φυλή τον κότι- νον της δόξης και του ήρωισμού, της άρετης που άρχισαν να της άρνούνται.

Στό δρόμο αυτό με τό ένδοξο τέρμα στην φυλετική αυτή πάλη μέσα στο στί- θο των αγώνων των εθνών Όδηγός μας είναι Έκείνος.

Στην ψυχή μας, που γέμισε με φώς της αιώνιας ελληνικής λάμψεως Έμ- ψυχωτής έγινε Έκείνος.

Ποιός μπορεί να μην τό φωνάξη; Ποιός έχθρός ή φίλος; Έχθροι του πριν ώμολόγησαν την αδυναμία της σκέψης των και δόθηκαν δόλωμα στο Έργο του. Φίλοι άσπάσθηκαν της ψυ- χικής του πορφύρας τό κράσπεδο κι' έθεσαν στα χέρια του τη ζωή τους σαν ένα μικρό δώρο. Παιδιά έκαναν φτερά στο λόγο του κι' άλάλαξαν στη θυ- σία.

Η μητέρες πρόσφεραν τα σπλάγ- χνα τους με την εύλογια στα χείλη. Γυναίκες έδωσαν τους άνδρες των εύ- τυχησμένες για τό χωρισμό. Κι' έγινε πανηγύρι ό πόλεμος και ή θυσία χαρά.

Γιατί γεμάτος φώς και λάμψι στην ψυχή και στο πνεύμα μας οδηγεί και μας έμψυχώνει Έκείνος, ό Δικός μας, ό Μοναδικός μας Άρχηγός. Όδηγη- τής και Έμψυχωτής που κάνει τ' άγ- καθαρά μονοπάτια λαμπράς ευφώ- ρους και τη στήρησι εύτυχία. Μόνο έ- τσι κερδίζουν οι έκλεκτοί λαοί τους άνισους πολέμους. Μόνον έτσι σφιχτά δεμένοι με τον Όδηγό τους τον όμοιο- γενή και όμοιόψυχο κερδίζουν τη Νίκη!

Σ. Καρ.

Ο ΑΓΓΕΛΗΣ ΣΟΥΜΙΛΑΣ

Αν υπήρχε άνθρωπος που είχαν μι- σήσει οι Ένετοί, αυτός ήταν ό Άγγε- λής Σουμίλας. Βρισκόμαστε λίγο και- ρό πριν άπ' τό 21. Ό Άγγελης Σου- μίλας, φτωχόπαιδο άπ' τα Γιάννενα, μαζί με τον φίλο του Πάνο Μείντάνη άπ' την Κατούνα της Άκαρνανίας και τον Χορμπόπουλο, άπ' τ' Άγραφα, μη θέλοντας να ζήσουν στη σκλαβιά, πη- ραν τα βουνά κι' έβγαλαν τ' όνομα γενναίων άρματωλών.

Ένας πόλεμος έξοντωτικός είχε κη- ρυχθή εναντίον τους, χωρίς αποτέλε- σμα όμως, γιατί αυτοί, γνωρίζοντας κάθε ρεματιά και κάθε μονοπάτι του Γράμμου και της Πίνδου, κατάρθωναν να ξεφεύγουν άπ' τις παγίδες που τους έστηναν αδιάκοπα οι διώκται τους. Άλλά έκτός άπ' αυτούς είχαν κι' ένα άλλο έχθρό, τους Ένετούς. Η Γαλη- νοτάτη Δημοκρατία δεν μπορούσε να χωνέψη τους τρεις γενναίους αγωνι- στάς, ιδιαίτερα δέ τον Άγγελη Σου- μίλα, που κατάρθωνε με κάτι μικρο- σκοπικά κουρσάρικα να κάνει επιδρο- μές στα μέρη όπου κυμάτιζε ή σημαία του Αγίου Μάρκου. Δεν ήταν δυνατόν οι Ένετοί που κυριαρχούσαν στη Με- σόγειο και που ήταν σεβαστοί ακόμη και στην Άγγλία, να άνεχθούν ένα τέτοιο άσήμαντο και ένοχλητικό έ- χθρό. Έπειδή όμως στα φανερά δεν μπορούσαν να τον πιάσουν, χρησιμο- ποίησαν τό συνηθισμένο για τους Ι- ταλούς όπλο, τό δόλο.

Μ' αυτόν λοιπόν τον τρόπο, που είναι άσυναγώνιστοι, κατάρθωσαν, κάποια μέρα, να πιάσουν τα τρία παλληκάρια στη Βόνιτσα. Χαράς εύαγγέλια για τους υπηκόους του Δόγη. Μπόρεσαν τέλος πάντων να έξοντώσουν — έτσι τουλάχιστον νόμιζαν — τό φοβερό και τρομερό έχθρό τους!

Τους έδεσαν λοιπόν με αλυσίδες και τους πέταξαν στο άμπάρι μιας φρεγάτας και τράβηξαν για τη Βενε- τία, όπου τους περίμενε ή πραγματική τιμωρία τους, δηλαδή τό τύφλωμα και τέλος ό σιγανός θάνατος μέσα σε μία από κείνες τις φυλακές, που μονάχα Ιταλοί μπορούσαν να κατασκευάσουν.

Καθώς προχωρούσε περήφανα ή φρεγάτα, ξαφνικά, στα παράλια της Δαλματίας βρέθηκε μπροστά σε μία άλγερινή πειρατική γαλέρα που την πήρε στο κυνηγητό.

Στην άρχή ό Βενετσιάνος καπετά- νιος προσπάθησε να ξεφύγη, μα οι ά- ρπακίδες ήταν πιο γρήγοροι και σε λί- γο φτάσαν σιμά του. Τούρριξαν τότες μία άσφαιρη βολή κάνοντάς του οήμα να παραδοθή.

Ό καπετάνιος — τί παράξενο πράμα για Ιταλό! — δεν ήταν γενναίος. Βλέ- ποντας λοιπόν πως δεν θα τάβγαζε πέ- ρα με τέτοια άγριεμένα θεριά και έ- πειδή τό καράβι του ήταν φορτωμένο με πλούσια έμπορεύματα, σκέφτηκε

πως οι πειρατές θα δέχονταν να τον ληστέψουν και να πάρουν για σκλά- βους όσους ήθελαν, χωρίς να πειρά- ξουν την πολύτιμη ζωή του. Μ' αυτό δέ τον τρόπο θα άπληλάσσετο κι' άπ' τους τρεις διαβολεμένους Ρωμηούς.

Μ' αυτούς τους συλλογισμούς και τις ανάξιες σκέψεις κάλεσε τό πη- ρωμά του και τους αχμαλώτους κι' ά- φοῦ διέταξε να ύψώσουν λευκή ση- μαία, προσπάθησε να τους πείσει πως κάθε αντίστασι ήταν περιττή, γιατί εί- χαν να κάνουν μ' ένα φοβερό έχθρό.

Στό άκουσμα αυτών των ήλιθιοτή- των ό Σουμίλας τινάχτηκε έξω φρε- νών.

Τι λές! φώναξε θυμωμένα. Δε ντρέ- πεσαι, έσύ καπετάνιος της Βενετίας, να παραδόσης τό καράβι σου και τους ναύτες σου στους άρπακίδες και να προτιμάς την άτιμωτική υποδούλωσι από τό δοξασμένο άγώνα;

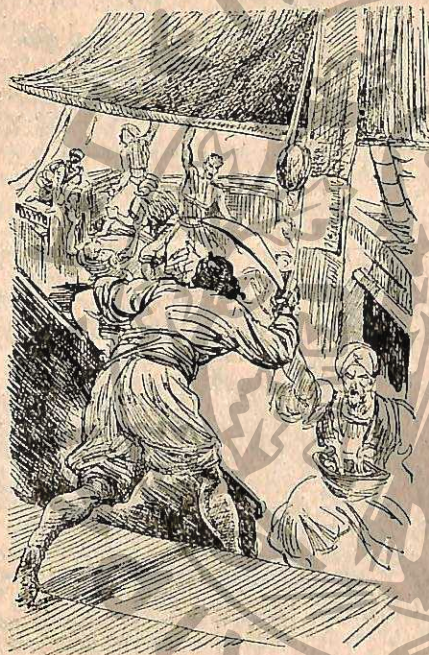
— Δίκιο έχει, βροντοφώνησε και ό Μείντάνης.

Ό Χορμπόπουλος φώναξε κι' αυτός τα ίδια.

Ό πλοίαρχος μπρός σ' αυτή την έ- πίθεσι των τριών Ρωμιών τάχασε. Κοκκίνισε, ξεροκατάπιε και προσπά- θησε να δικαιολογηθή.

— Μη λέτε κουταμάρες, ρε παιδιά. Αυτοί είναι πολλοί κι' αν κάνουμε πως άντιστεκόμαστε θα μας σφάξουν όλους.

— Μιλάς ή σφυρίζεις καπετάνιε; ρώ- τησε ό Σουμίλας, τρέμοντας από τό κακό του. Πηγαίνε να κρυφής στ' άμ- πάρι και δώσε μας άρματα να σου δείξουμε τι αξίζουν οι Γραικοί. Γρή-

Τους φάγαμε, οὐρλιάζει ό Σουμίλας και όρμα κατ' έπάνω τους.

γορα όμως, πριν προφθάσουν οι άρα- πίδες να μας γαντζώσουν.

Τα λόγια αυτά του άλυσσοδεμένου αχμαλώτου, γιατί και στην επικίνδυνη αυτή στιγμή οι γενναίοι άφεντάδες δεν τους είχαν ελευθερώσει, ήλέκτρισαν δλόκληρο τό πλήρωμα.

— Άρματα! οὐρλιάζαν όλοι μαζί, άρματα!

Ό καπετάνιος κι' αυτός παρασύρ- θηκε άπ' τό γενικό ένθουσιασμό. Σε λίγο όλοι βρέθηκαν όπλισμένοι, άφοῦ πρώτα τα τρία παλληκάρια απαλλά- χτηκαν άπ' τις αλυσίδες τους. Ό Χορμπόπουλος, με τό σπαθί του, έκο- πε την άσπρη σημαία, λέγοντας:

— Άς πολεμήσουμε, άς είναι και για ζώνη παντιέρα, παρά να μας πιά- σουν ζωντανούς οι μαῦροι.

Τα δυο καράβια είχαν πιά σμίξει...

Οι Άλγερινοί με οὐρλιάσματα ώρμη- σαν στη φρεγάτα. Άλλοίμονο όμως. Όπως πέφτει τ' άστροπελέκι πάνω στα αιώνόδια δένδρα, έτσι πέσαν κι' οι τρεις Έλληνες πάνω στους πειρατάς.

Η άνδρεία και ή τέχνη των άρμα- τωλών έμψυχώνει τους δειλούς Βενε- τσιάνους.

Σε λίγο τό κατάρωμα της φρε- γάτας είναι γεμάτο από πτώματα. Ά- νάμεσα στα πτώματα βρίσκεται και ό Άλγερινός Μπέης. Ό Χορμπόπουλος τον σκότωσε ύστερα από μία σκληρή μονομαχία. Οι πειρατές τάχουν χαμέ- να. Άν και διπλάσιοι, φοβούνται.

— Τους φάγαμε! οὐρλιάζει ό Σου- μίλας και όρμα κατ' έπάνω τους.

Η τελευταία αυτή επίθεσι έφερε και τη νίκη.

Απογοητευμένοι οι πειραταί, πετά- νε τ' άρματα τους και παραδίδονται. Όλο χαρά γι' αυτή την άνέλπιστη έ- πιτυχία, ό καπετάνιος διατάζει γενική σφαγή.

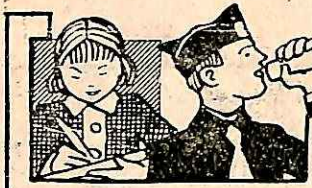
— Άλτ! Τι πάτε να κάνετε; ρωτά άγριεμένος ό Σουμίλας. Κανείς να μην άγγιξη όπλους άνδρες.

Δοξασμένοι πιά κι' όχι άλυσσοδε- μένοι ξεμπαρκαρούν στη Βενετία. Ό Δόγης τους έκανε πολλές τιμές, τους έδωσε χρήματα και τους χάρισε άξι- ώματα. Ό Σουμίλας μονάχα τα χρή- ματα δέχθηκε.

— Αυτά θα χρησιμεύουν για τον ά- γώνα. Όσο για τα άξιώματα κράτη- σε τα Δόγη μου, για τους δικούς σου. Έμεις φεύγουμε. Η πατρίδα μας φω- νάζει, είπτε ό Σουμίλας.

Δεν πέρασε καιρός και τα όνόματα των τριών παλληκαριών ξανακούστη- καν πάνω εκεί στα βουνά της Ηπεί- ρου που άντιλαλούν τώρα άπ' τ' άν- δραγαθήματα του στρατού μας.

Β. Ν. Νικολετόπουλος

Για να μαγειρεύετε

Δικτυωτών

Συλλαβόγριφος

ΚΑΙ ΛΙΓΗ

Τρίγωνον

***** = 1η σειρά: Αυτή
 ***** = πού μας αγαπά
 ***** = περισσότερο
 ***** = (γεν.). 2α σειρά:
 ***** = ρά: Υπάρχει...
 δρόμου, άλματος, ρίψεως
 κλπ. 3η σειρά: Πρόσωπον
 της Γραφής. 4η σειρά: Υ-
 ποθετικών. 5η σειρά: Σύμ-
 φωνον.

Και καθέτως τὰ ἴδια.
 Β. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

Κρυπτογραφικόν

12345678 = Πουλήτης
 123478 = Όρος
 15678 = Νήσος
 534678 = Νήσος
 628 = Όργανον
 234252 = Κράτος
 23478 = Ποταμός
 6745378 = Ποταμός
 8235 = Όρος
 72378 = Ποτόν
 7378 = Ζών
 278 = Νήσος
 273 = Άνθος
 473 = Ποταμός
 67478 = Νήσος
 15478 = Ποταμός
 7885 = Όρος

Ι. Κ. ΣΠΕΝΤΖΟΣ

Στοιχειόγριφος

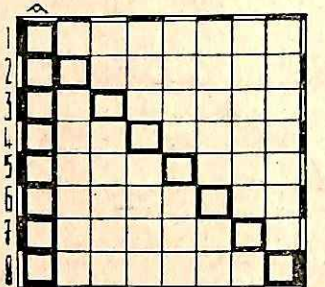
Πάνω στις λέξεις τίθεται
 μ' αν τον αποκεφαλίσας
 ζώον κατοικίδιον
 εὐθὺς θὰ σχηματίσας.
 Η. Δ. ΦΟΝΤΑΛΗΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 14ου ΦΥΛΛΟΥ

Σταυρόλεξον: Όριζον-
 τίας: 1 εν-οα, 2 Ααρών, 3 εν-
 ας, 4 και-Ιος, 5 ΑΘ-Ρα, 6
 ης-εκ, 7 ην-δν, 8 να-Α. Σ., 9
 Ο., 9 ΣΤ-εν, 10 αδοι, 11 να-
 ις. Καθέτως: 1 να-ην, 2 Α-
 θηνα, 3 ει-ες, 4 έαρ-πάν, 5 να-
 θά, 6 ρε-τω, 7 Σω-οι, 8 α-
 να-εις, 9 οι-αν, 10 όρκος, 11
 α-νδ. Δικτυωτών: 1 Πα-
 ραλία, 2 Σαλαμς, 3 Πολωνία,
 4 Ποταμός, 5 Παναμς, 6 Μηδεί-
 ας, Ρωμαίος, Α-Β: Παλαμς,
 Γ-Δ: Ρηνανία. Ποιός θά
 μάς πη: Τό ρήμα βάλλω. Τε-
 τράγωνον: Λάβα, άσος, βόδι,
 Άσία. Άστρον: Τά πλακάκια
 πού έχουν τούς αριθμούς 3 και
 5 θά τοποθετηθουν σε τρίτη σειρά,
 κάτω και μεταξύ του 4 και του 6.
 Τρίγωνον: Ιόνιον, όρέων,
 νέον, Ιων, εν, Ν. Κρυπτο-
 γραφικόν: Ιερουσαλήμ, Ι-
 μέρα, Ρέα, Έρως, Τετράγω-
 νον: Τάνα, Αίας, Ναοί, Άσία.
 Άκροστιχίς: Αδύνατος
 ("Άλβανία, Ύψηλάντης, Γάμος,
 Όμπρος, Ύδρα, Σόλων, Ταύγε-
 τος, Όνος, Σκύρος). Μαγική
 εικόνα: Μετάξας (ΜΕ ΤΑ ΞΑ-
 Στερά). Λεξιγριφος: "Ηρα,
 Θήρα, Αίνιγμα: Τό ρολόι.

Όριζοντίως:

1) Ό επίσημων πού
 φροντίζει για την καλλιέρ-
 γεια της γης. 2) Περιήγος
 Γάλλος φυσικός διά τó θερ-
 μόμετρον τó όποιον κατε-
 σκεύασε και τó όποιον φέ-
 ρει τó όνομά του. 3) Εὐχά-

ριστη μυρωδιά (γεν. πλ.).
 4) Γίνονται μικρός (ρήμα).
 5) Ό τεχνίτης πού φτιά-
 χνει πόρτες, κουφώματα, έ-
 πιπλα κλπ. 6) Νομός της
 Έλλάδος. 7) Αριθμητικόν.
 8) Άνδρικών όνομα.

"Αν εύρεθουν αί όριζον-
τίως ζητούμεναι λέξεις θά

Σύμφωνον, πρόθεσις και
 αίσθησις
 μπαίνουν δλα στή σειρά
 και ήρωσ του είκοσιένα
 ξεπροβάλλει ξαφνικά.

Μεσοστιχίς

Τά μεσαία γράμματα τών
 κάτωθι ζητουμένων λέξεων
 άποτελούν άρχαίαν ναυτι-
 κήν πόλιν της Μεσογείου
 αντίζηλον της Ρώμης.

1) Κουρέλι, 2) Η όμω-
 νιμος μάχη έδόξεσε τά ό-
 πλα τών Άθηναίων κατά
 τών Περσών. 3) Νήσος του
 Αίγαίου. 4) Αυτός διοικεί,
 άρχει. 5) Άρχαία πόλις της
 Μ. Άσίας. 6) Περιφέρεια
 της Έλλάδος. 7) Άρχαίος
 συγγραφεύς περιήγος διά
 τούς μύθους του. 8) Τροφή
 ζώων.

Φ. Γ. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ

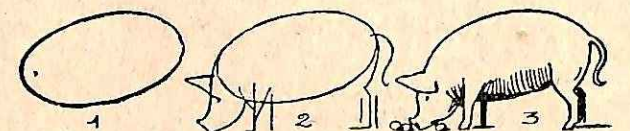
σχηματισθοῦν δύο άκόμη
 λέξεις.

Α - Β: Τά μαθαίνουμε
 στό σχολείο. Α - Γ: Τό ό-
 νομα του βασιλέως μας.

ΑΓ. Ν. ΜΟΣΧΟΣ

ΣΚΙΤΣΑ

Σας είναι βέβαια λίγο δύσκολο να σχεδιάσετε το γουρου-
 νάκι που φαίνεται στην εικόνα μας δεξιά (3).
 "Αν τó φτιάξετε όμως, όπως φαίνεται στο σχέδιο—όπως έρ-
 γάζονται δηλαδή οι σκιτσογράφοι—θα επιτύχετε με μεγάλη ευ-
 κολία.

Θά σχεδιάσετε πρώτα τó σώμα—ένα αύγό δηλαδή—εις τó
 όποιο θα προσθέσετε έπειτα τó κεφάλι και τίς γραμμές τών πο-
 διών και της ουράς.
 Με λίγες γραμμές θα συμπληρώσετε έπειτα τó σκίτσο σας.

Η ΜΥΙΓΑ

"Η μυίγα που φαίνεται στο επάνω λευκό τετραγώνάκι του
 σκακιού περπατώντας σιγά - σιγά βγήκε απ' τó κάτω άριστερά
 λευκό τετραγώνάκι. Σημειώστε όμως ότι κατά τόν περίπατό
 της έμπαινε μονάχα στα λευκά τετραγώ-
 νάκια, χωρίς ούτε μιά φορά να διασχίση έ-
 να μαύρο. Επίσης ποτέ δέν πέρασε δύο φορές από την ίδια
 γωνιά του κάθε λευ-
 κό τετραγώνου. Μπο-
 ρείτε ι θ βρήτε χαρά-
 ζοντας τó μολύδι
 σας την πορεία που
 ακολούθησε ή μυίγα
 επάνω σ' αυτό τó
 σκάκι.
 Για να σας διευκο-
 λύνω κάπως σας
 λέμε ότι θα βγήκε
 στο κάτω άριστερά
 λευκό τετράγωνο χα-
 ράσσοντας 17 συνεχόμενες και διασταυρούμενες γραμμές.

ΔΗΜ. ΦΡΟΣΥΝΑΚΗΣ

Ο ΑΦΗΡΗΜΕΝΟΣ ΓΛΥΠΤΗΣ...

— "Ε, προσοχή! Έγώ είμαι τó
 μοντέλο!

Ζήτημα χρήματος

Ό δανειστής: Δέν
 νομίζετε ότι είναι καιρός να
 με πληρώσετε;
 Ό όφειλέτης: Άγα-
 πητέ μου αυτό δέν είναι ζή-
 τημα χρόνου αλλά... χρή-
 ματος.

ΓΕΡ. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ

Γιατί ζητιάνευε στή γωνιά
 — Δέν ντρέπεσαι καϋμένε
 να ζητιανεύης στή μέση του
 δρόμου;
 — Θα ζητιάνευα και στο
 σπίτι μου αλλά δέν έχω
 σπίτι.

ΓΕΡ. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ

Σώθηκε...

— Σήμερα θα δοκιμάσω
 ένα νέο τύπο άλεξιπτότου.
 — Κι' αν δέν λειτουργή-
 ση;
 — "Αν δέν άνοιξη, έχω
 συμφωνήσει με τόν έμπορο
 να τού τó έπιστρέψω.

Φόβο είχε!

Ό δικηγόρος: Έπι-
 καλούμαι την έπιείκειάν
 σας. Ό πελάτης μου έχει
 ήδη καταδικασθί δώδεκα
 φορές, ή δεκάτη τρίτη μπο-
 ρεί να τού φέρη άτυχία!!

Είς τó τραμ

"Η κυρία (άγανακτη-
 μένη κατά τού οδηγού):
 Μά τί κατάστασις τέλος
 πάντων είναι αυτή; Γιατί
 δέν σταματάς άφού έχει
 στάσι και σου κτυπάνε κι'
 όλας;!

Ό είσπρακτωρ (έ-
 πεμβάινων): Του είναι άδύ-
 νατον κυρία μου, γιατί χρω-
 στά στον μπακάλη της γω-
 νιάς!!

ΜΑΡΚΟΣ Μ. ΚΟΥΒΑΣ

Τρανή απόδειξις

Ό κύριος στον ύπνρήτη:
 — Έχεις γερά χέρια;
 — Και δέν ρωτάς τó άλ-
 λο μου άφεντικό; Με μιά
 γραβιά τού έσπασα δύο δόν-
 τια!

Διασκεδάσεις

ΕΥΘΥΜΙΑ

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΜΑΣ

Γιατί τόν έδειρε!

Το τόξ: — Τί άσκημο
 πράγμα πού είναι να μην
 έχη κανείς γένεια! Ό
 μπαμπάς μου με έδειρε και
 μου είπε ότι είμαι άγενής.
 ΕΜΜ. ΠΟΡΦΥΡΗΣ

Νά φαίνεται μικρό...

"Η Πόπη ρωτά την για-
 γιά της:
 — Γιαγιά, γιατί φορείς
 γυαλιά;
 — Γιατί μεγαλώνουν τά
 αντίκείμενα παιδι μου.
 — Αι, τότε γιαγιά κάνε
 μου τή χάρι, να βγάλης τά
 γυαλιά σου όταν θα μου κό-
 ψης τó κομμάτι μου απ' την
 πίττα!

Ό μεζές...

"Ενας Ιταλός άεροπόρος
 άναγκάζεται να πέση με τó
 άλεξιπτό του στην Άφρι-
 κή. Κατά τήν δέν πέφτει
 σ' ένα χωριό κανιβάλων.
 Και ό άρχηγός τους φωνά-
 ζει όλο χαρά:
 — Έτοιμασθήτε παιδιά, έ-
 νας μεζές ουρανοκατέβα-
 τος!!!

Γ. ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ΔΑΚΡΥΟΓΕΝΝΗΜΕΝΟΣ

(Συνέχεια εκ τού προηγούμενου)

— Όχι, δέν είμαστε πολλοί· έγώ
 και τó παιδί μου είμαστε μονάχα,
 τού λέει αυτή.

Και φεύγει ό δράκος και πάει
 στους άλλους και τούς λέει:

— Ένας είναι μονάχα.

— Ποιός ξέρει τί θεριό άνθρωπος
 είναι αυτός πού πέταξε την πλάκα
 πέρα, λένε οι άλλοι δράκοι.

Τήν αύγή πού σηκώθηκαν, έφυγε
 τó παιδί στο κυνήγι. Έκεί πού έφυγε
 τó παιδί, νάσου οι δράκοι και μπαί-
 νουν μέσα, και λένε της μάνας του,
 πού ήταν άρρωστη, αν θέλη να γίνη
 καλά να στείλη τó παιδί της να πά-
 ρη τó μηλο απ' τή χανούμισσα. Μά
 σαν έρχόταν τó παιδί απ' τó κυνήγι
 κι' άκουσαν τó βρόντο απ' τ' άλόγο
 του, σκιάχτηκαν και τρύπωσαν.

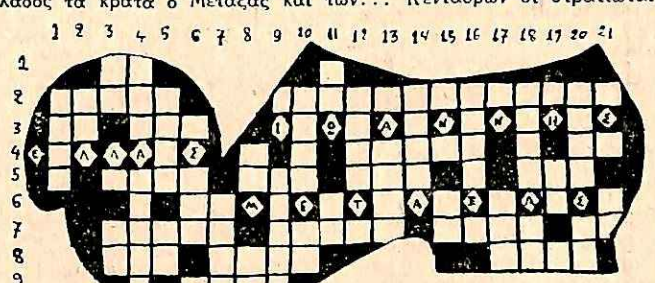
Μπαίνει μέσα τó παιδί, και βλέ-
 πει τή μάνα του πού δέν μπορούσε.

— Τί έχεις μάνα; τής λέει τó παιδί.

— Δέν μπορώ, τού λέει, μ' αν είχα
 τó μηλο απ' τή χανούμισσα, θα γέ-
 ρεα.

— Θα τó πάρουμε κι' αυτό, τής
 λέει τó παιδί.

Όριζοντίως: 1) Σύμφωνον τού ελληνικού αλφαβήτου —
 Φωνήεν 2) Προτέρημα, άνδρεία (καθαρ.). — "Ηλευθερώθι υπό τού
 ένδόξου στρατού μας. 3) Αίγυπτιακή θεότης τού "Ηλίου — Χρόνια
 (καθαρ.). 4) Τού Βασιλέα μας είναι «Γεώργιος» — Δικός σου
 5) Υιός τού "Αβραάμ — Τό αντίθετον τού πνεύματος — Δικός σου
 (καθαρ.). — Θεά της Αύγης. 6) ΠΗ. 7) Ιταλοκρατούμενο νησί
 μας, πού γρήγορα θα όη τή λευτεριά του — Ράτσα (καθαρ.). — Τόν
 άνανδρο τóρπιλλισμό της έξεδίκησαν τά ελληνικά ύποβρύχια (όνομ.).
 — Δεικτικόν (δημ.). 8) Προσφώνησις τού... τσολιά στους φρατέλ-
 λους και νόμισμα της Σουηδίας — Άρχηγέω, κυβερνώ — Τής "Ελ-
 λάδος τά κρατά ό Μεταξάς και τών... Κενταύρων οι στρατιώται

μας. 9) Έν αντίθεσι με τó σώμα, είναι άθάνατη και όταν φωλιάζει
 στους Έλληνες θαυματοουργεί.

Καθέτως: 1) Ό θεός τού πολέμου. 2) "Η πρώτη λέξις τού
 3 όριζοντίως. 3) Νότα ευρωπαϊκής μουσικής — Σύμφωνον. 4) Χρο-
 νικός σύνδεσμος — "Η... τών άγρών γίνεται τόν χειμώνα. 5) Τήν
 όφίστανται εις την Άλβανίαν (όνομ.). — Σύνδεσμος. 6) Πρόθεσις.
 7) "Η πρώτη λέξις τού 5 όριζοντίως. 8) Προσωπική αντωνυμία —
 ΡΧ. 9) Τό μουσικόν όπλον τών φανταρών μας, πού είναι παλαιόν
 όσον και ή ιστορία τού κόσμου. 10) "Η πρωτεύουσα τών δειλών —
 ΕΩ. 11) Δέκατος τρίτος — Αριθμητικόν. 12) Ό Μουσσολίνι έχει
 τó... τού Καίσαρος και τού Ναπολέοντος. 13) Μυσάλο (καθαρ.).
 14) Δρόμος. 15) Νότα ευρωπαϊκής μουσικής. 16) "Ηρωσ τού Τρωί-
 κόυ Πολέμου. 17) Μονάς τού Ιππικού. 18) Τήν έχουν τά τρόφιμα
 αλλά δέν τήν έχουν οι Ιταλοί τού Μουσσολίνι — "Ητο (άρχ.). 19)
 Καθώς (καθαρ.). 20) Διαθέτει ποδοσφαιρικήν τσικιτήν ή "Α.Ε.Κ.,
 ό "Ολυμπιακός, ό "Παναθηναϊκός κλπ. (όνομ.). — Δεικτικόν (δημ.).
 21) "Ανθη.

Τ. ΡΙΖΟΔΗΜΟΣ

Βέλος

+ **** = Ποταμός
 * + * + * = Πόλις
 * + * + * = Άνδρ. όνομα
 * + * + * = Δημητριακόν
 + * + * + = Σοφός

Οί σταυροί καθέτως:
 Σταγών ύδατος.

Σ. Γ. ΧΑΛΑΣ

Αινίγματα

Γεννέμαι γώ
 προτού να στοχαστής,
 μά μόλις γεννηθώ
 πεθαίνω εὐθὺς
 κι' αυτός πού ύστερα
 από μένα φτάνει
 μεγάλο θόρυβο
 πάντα κάνει.

ΜΑΡΙΑ ΑΓΑΠΑΛΟΥ

Γεωγραφική άκροστιχίς

Τά πρώτα γράμματα τών
 κάτωθι ζητουμένων λέξεων
 άποτελούν πόλιν της Πελο-
 πονήσου:

1) Όρος της Έλλάδος,
 2) Χώρα της Άσίας, 3)
 Κράτος της Κ. Άσίας, 4)
 Μία τών Δωδεκανήσων, 5)
 Κράτος της Ν. Αμερικής,
 6) Χώρα της Άσίας.

Γ. Δ. ΜΑΝΩΛΟΣ

κοντά. Κι' αυτή τού παίρνει εκείνο
 τó μηλο, και τού βάζει άλλο κρυφά,
 και τού λέει:

— Όταν θα σε στέλνουν πουθενά,
 νάρχεσαι πρώτα απ' εδώ.

Και σηκώθηκε τó παιδί και πάει
 στο σπίτι.

Σαν άκουσαν τó βρόντο απ' τ' α-
 λογό του οι δράκοι, τρύπωσαν. Και
 σαν τó είδε ή μάνα του, τού λέει:

— Εφερες τó μηλο;

— Τό έφερα, τής λέει.

— Ε, δός μου ψίχα να φάω.

Κι' έφαγε λίγο και γέρεψε.

— Γέρεψα, τού λέει. Και σηκώθηκε
 τó παιδί και πήγε κυνήγι.

Μπήκαν πίσω οι δράκοι και της
 λένε:

— Εφερε τó μηλο;

— Τό έφερε, τούς είπε.

— Μά εσύ είσαι ακόμα άρρωστη,
 τής λένε, και για να γίνης καλά να
 πάη να πάρη τó γουρουνάκι, πού τó
 φυλάνε έφτά γουρουνές κι' όσοι πά-
 νε εκεί δέν ματαγυρίζουν πιά.

Σηκώθηκε τó παιδί, έπιασε τó α-
 λογό, τó καθαλλικέυει, και πάει για
 τó γουρουνάκι. Και πάει απ' τή χα-
 νούμισσα, όπως τού είχε πη και την
 ρωτάει πώς να κάνη να πάη να πάρη
 τó γουρουνάκι πού τó φυλάνε οι έ-
 φτά γουρουνές.

(Ακολουθεί)

ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Πόσο ήθελα να πήγαινα στο μέτωπο! Δεν είμαι βέβαια τόσο μεγάλος ώστε να γίνω στρατιώτης. Είμαι μονάχα... μεγάλος Σκαπανέας. Όμως ήθελα να ιδω στην πραγματικότητα όλα αυτά τα θαυμαστά έργα που γίνονται εκεί πάνω. Άπό όλα ακούω έχω σχηματίσει μια εικόνα του μετώπου που δεν μπορεί βέβαια να είναι ακριβής. Γιατί άλλο είναι εκείνο που ακούει κανείς να του διηγούνται, και άλλο εκείνο που βλέπει με τα δικά του μάτια. Υστερα σε μια διήγησι ή μια περιγραφή δεν μπορεί να έχω κανέναν πολλές λεπτομέρειες. Πόσα πράγματα αλήθεια δεν σφαλίζουν στη λέξη μέτωπο! Άγώνες, θυσιές, ήρωισμοί, κακουχίες, κρύο, χιόνι, λάσπη, τραυματισμοί, ο κρότος των κανονιών, των τουφεκιών, των πολυβόλων, βόμβαι αεροπλάνων, φωνές, κραυγές, διαταγές βιαστικές, άλογα

που τρέχουν... "Όλα αυτά τα έχω άνακατεμένα στο μυαλό μου, από όσα διαβάζω και από όσα ακούω. Γι' αυτό ήθελα να πάω εκεί να ιδω καθαρώτερα και αυτά και εκείνα ακόμα που δεν γράφονται. Νά! "Ηθελα να ιδω τα βουνά, τις χαράδρες, τις χιονοσκεπασμένες κορφές, και ακόμη τα πρόσωπα των στρατιωτών μας, όταν καταβάλλουν τη μεγάλη προσπάθεια να χτυπούν τον έχθρο, με τη λόγχη, με τη σφαίρα, με τη χειροβομβίδα, με το πολυβόλο, με το κανόνι. Θα είναι τρομερή ή έκφρασι του προσώπου των, οι φυσιολογικές θα είναι αούστηρές και σκοτεινές και το γέλιο θα τους φωτίζει μονάχα όταν θα βλέπουν τους έχθρους τσακισμένους να φεύγουν από τις κορφές, και να κατακυλούν κάτω στις ρεματιές πετρώτες τα όπλα των ή σηκώνοντας τα χέρια να παραδίδονται...

Αυτό το γέλιο ήθελα να βλέπω στα πρόσωπα των ήρωικών μαχητών μας. Είναι το γέλιο και η χαρά της Νίκης που δεν τα βλέπει κανένας πουθενά άλλοι παρά μονάχα στις ώρες του θριάμβου στο μέτωπο!

Μά στο μέτωπο πηγαίνουν μονάχα οι μεγάλοι—οι στρατιώτες—και εγώ δεν είμαι παρά μονάχα, Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

6. (Συνέχεια)

Τέλος βρίσκεται σε μια πλατεία που είναι έρημη. Στη μέση μέσα σ' ένα ξύλινο φράχτη βλέπει έτοιμο στημένο ένα αερόστατο που πρόκειται να το σηκώσουν ψηλά την άλλη μέρα σε κάποιο πανηγύρι. Χωρίς να πολυσκεφθώ, μιά και δυό, ο Χάρυ Κόντακ πηδάει το φράχτη.

— Ζήτω... Σώθηκε! λέει από μέσα του. Τώρα άς με κυνηγή όσο θέλει ο κύρ Μπούλης.

Μά, μέσα στη βαρκούλα του αερόστατου βρίσκεται και ένα ολόκαιρο κοστούμι για αεροναύτη. Στη

στιγμή το φοράει σκύβει και καθρεφτίζεται σ' ένα λάκκο νερό που λαμποκοπά στο φώς του φεγγαριού και δε γνωρίζει τον έαυτό του.

Μπαίνει ύστερα στο αερόστατο, κόβει τα σκοινιά που το κρατούσαν δεμένο, και παίρνει δρόμο προς τ' άπάνω... Καθώς ανέβαινε πετά και δυό σακκιά άμμο στη σκιά που τον άκολουθούσε και που καθώς καταλάβατε ήταν ο Σερλόκ Χόλμς των ζώων.

Πάφ... πάφ... έκαμαν τα σακκιά καθώς έπεσαν πάνω στο κεφάλι του!

— Λωποδύτη, φώναξε τρελλός από το θυμό του ο κύρ Μπούλης. Πετάς και

άμμο έ; "Όμως που θα μου πäs.

Βάζει τα δάχτυλα στο στόμα και σφυρίζει δυνατά...

Ο γεροτράγος παρουσιάστηκε μπροστά του...

— "Όλα έτοιμα; τον ρώτησε.

— Μάλιστα κκκ... κύριε.

— Περίφημα... Σε τρία λεπτά νάρθηκε έδω με τ' αυτοκίνητο.

Σε τρία λεπτά ακριβώς ο γεροτράγος βρισκόταν εκεί με τ' αυτοκίνητο...

Ο κύρ Μπούλης με το βοηθό του άνοιξαν τότε μιά βαλίτσα κι' ως που να πής κρεμμύδι μεταμορφώθηκαν σε τέλειους Έσκιμώους με ματογυάλια.

Πφτ... Πφτ... "Η μηχανή του αυτοκινήτου βάζει μπροστά.

Το αερόστατο με τον πρώην Νομάρχη φαινόταν εκεί πάνω στο αερόστατο

μαδάκι μέσα στα κάτασπρα σύννεφα...

— Εκεί πάει ο δρόμος μας, είπε ο κύρ Μπούλης κι' έδειξε στο γεροτράγο το μαύρο σημάδι. Μέσα στα χωράφια τότε άρχισε ένα τρέξιμο, ένα τρελλό κυνηγητό, λυσσασμένο, άγριο, ήρωικό. Τίποτα δεν τους σταματά... Τρέχουν... τρέχουν... Τά χωριά φρτ... φρτ... Τά δέντρα φρτ... φρτ... Τά δάση, οι λόφοι τα βουνά φρτ... φρτ... Το ίδιο και τα κοπάδια τα πρόβατα που ξυπνούν καθώς περνά κοντά τους με πάταγο έκεινο το θειό... Λές κι' είναι αεροπλάνο κι' όχι αυτοκίνητο.

Τά βουβάλια που κοιμούνται στα λειβάδια ρωτούν άπορημένα:

— Καλέ τί σιφουνας είναι αυτοί;

Ός τόσο ο αεροναύτης εκεί πάνω στο αερόστατο

ΒΙΒΑ ΝΤΟΥΤΣΕ!!

Στο Παλάτσο ντι Βενέτσια μέσ' στο βάθος τρυπωμένος σ' ένα καταφύγιο κάτω, χίλια μέτρα υπό την γη, μπρος στο ραδιόφωνό του, ο Μπενίτο τρωαγμένος, — Βίβα Ντούτσε! Βίβα Ντούτσε! όλο ακούει και ριγεί.

Κι' άπ' τα μέτωπα τριγύρω, που άδικοπολεμούν, οι γενναίοι Κολονέλλοι κι' οι Φρατέλλοι του οί τρανοί, πριν στις ρεματιές να πέσουν, πριν στην θάλασσα πνιγούνε — Βίβα Ντούτσε! του φωνάζουν, όλοι τους με μιά φωνή.

Και στής Πίνδου τα φαράγγια, στίς χαράδρες, στα ρουμάνια, και στής Μάροθας τα μέρη, στού Ιβάν την κορυφή, ο στρατός της "Ιταλίας, φεύγοντας προς τα λιμάνια — Βίβα Ντούτσε! του φωνάζει με χαρά κι' αυτός κρυφή.

Και οι "Έλληνες οι άνδρείοι, που για την γλυκειά Πατρίδα σπαταλούν με προθυμία τη ζωή τους όλοι εκεί που το στήθος τους προτάσσουν στην Πατρίδα μας γι' άσπίδα, πούχουνε ψυχή γενναία και καρδιάν "Ελληνική,

ώς γκρεμίζουν τους Φρατέλλους κι' ως στη θάλασσα τους λήχνουν, Ιρλινουν,

μά κι' ως παίρνουν νέα μέρη κι' ως η λόγχη μας νικά, προς τη Ρώμη όλοι γυρνάνε, το τσαρούχι μας τους δείχνουν — Βίβα Ντούτσε! του φωνάζουν και γελούν ειρωνικά.

Κι' άπ' τα πτώματα από πάνω των Άλπινι, των Κενταύρων, ως γλεντάνε τα κοράκια στήνοντας τρελλό χορό, λές με την ψυχή του Ντούτσε κι' έχουν ίδιο χρώμα μαύρον — Βίβα Ντούτσε! του φωνάζουν, χορτασμένα κι' έμ χορψ.

Κι' οι αιχμάλωτοι Φρατέλλοι, μόνον ως παραδοθήκαν, έπειτα ή μαμά έδωσε καθεμιάς τα χρήματα που θα πήγαιναν στο σχολείο με το τράμ. Όταν κράτησαν τα λεφτά στο χεράκι μιά σκέψι τους ήρθε. Γιατί όχι; Οι ματιές τους άναμώθηκαν.

Κι' όταν έρθη ή άγια ώρα, ποθητή κι' ειρηνοφόρα, που οι "Έλληνες στρατιώτες με τους Άγγλους άγκαλιά, που ό στη Ρώμη θε να μπούνε με την άγια τους τη φόρα του Παλάτσο ντι Βενέτσια ν' άνεβούνε τα σκαλιά.

Και θα βρουν τον Μουσολίνι, σάν βρεμένη κόττα νάναι, μέσ' στο καταφύγιό του, χίλια μέτρα υπό την γη, μεσ' στη Ρώμη θε να μπούνε με την άγια τους τη φόρα του Παλάτσο ντι Βενέτσια ν' άνεβούνε τα σκαλιά.

ΧΡ. ΠΥΡΠΑΣΟΣ

Καπανέων μας

Σάν παραμυθάκι

ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

— Κική, Μαρίκα, βιασθήτε. Είναι ή ώρα του σχολείου. Πειτα δεν έχω κι' εγώ καιρό, κορούλες μου. Δεν χρειάζεται να σάς παραχαϊδεύω τώρα. Πρέπει να έτοιμάσω το σπίτι και ν' άρχισω να πλέκω!

Οι χαριτωμένες μικρούλες έβαλαν μόνες τ' αουστανάκια τους αφού πλύθηκαν και χτενίστηκαν. Πλησίασαν έπειτα τη μα-

— Κι' έμεις, κι' έμεις έκαναν και κατέθηκαν...

μά, και κάθισαν μαζί της στο τραπέζι για το πρόγευμα.

— Δεν έχουμε σήμερα γάλα μαμά; Μήπως δεν υπάρχει γάλα; ρώτησε η μεγαλύτερη, η Κική.

— Όχι πώς δεν υπάρχει κορούλα μου της άπάντησε ή μαμά

της. Έδω βέβαια που ζούμε μπορεί να είναι άφθονο το γάλα, αλλά σκέφτηκα κάτι άλλο...

— Τι σκέφτηκες μαμά; είπε ή Μαρίκα με το έρωτηματικό στα γλυκά της ματάκια.

— Νά, έμεις έδω οι "Έλληνες του Καίρου δεν υποφέρουμε από καμιά στερήσι. Είμαστε μακριά από τον πόλεμό που κάνει ή πατρίδα μας ή "Ελλάδα. Κι' έμεις όμως νοιώθουμε την ίδια λαχτάρα και την ίδια συγκίνηση για το κάθε τι που άφορά τη μητέρα μας Πατρίδα. Άφου δεν στερούμαστε άναγκαστικά πρέπει να στερηθούμε βεληματικά. Αυό φορές την βδομάδα θα πίνετε τσάι μικρούλες μου.

— Και τί σ' έφελει θα βγύ ή άπό αυτό; ρώτησε πάλι ή Κική.

— Τα λεπτά που αγοράζουμε το γάλα θα τα δίνουμε στη "Εφάλλα του Στρατιώτη που πολεμά εκεί άπάνω στα χιονισμένα βουνά για την τιμή της "Ελλάδας.

Τα κοριτσάκια χτύπησαν από ένθουσιασμό τα χέρια.

— Μαμά! Τι χαρά που νοιώθουμε γι' αυτό που σκέφτηκες.

Κι' ήσαν γελαστές κι' εύχαριστημένες το τσάι.

— Έπειτα ή μαμά έδωσε καθεμιάς τα χρήματα που θα πήγαιναν στο σχολείο με το τράμ.

— Λοιπόν θα πάμε με τα πόδια στο σχολείο.

— Και τα λεπτά μας που θα τα δώσουμε;

— Θα περάσουμε από το προ-

ΓΕΥΣΗΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

Νίκος (με δεμένο μάτι).

— Μου πονεί το μάτι, Μίμης μου. Μήπως ξέρεις κανένα γιατρίκο;

Μίμης.—Τί να σου πω; Έτσι και μένα πέσει μου πονούσε το δόντι μου. Και δεν μου πέρασε, παρά μόνο όταν το έβγαλα...

— Άς μην πλάγιαζες ξυπόλητος!

— Γιατί, Τοτό, σ' όλους μας έπρότεινε το σακκούλακι σου με τις καραμέλες, κι' όχι και στο μικρό σου αδελφό;

— Γιατί αυτός, άμα του προτεινω τις παίρνει όλες!

Ξενείο μας και θα τα δώσουμε. Έτσι κάνει κι' ή μαμά.

Τρεχάτες έφτασαν εκεί. "Ο "Έλλην πρόξενος έδυαινε από την πόρτα την καγκελωτή κελή την ώρα. Τόν πλησίασαν δειλά τα κοριτσάκια και του έδωσαν τα λεπτά λέγοντάς του με περηφάνεια.

— Δεν κουραζόμαστε να πηγαίνουμε στο σχολείο με τα πόδια. Κάθε πρωί θα σάς φέρνουμε τα λεπτά του τράμ για τη "Εφάλλα του Στρατιώτη.

Ο καλός μας στρατιώτης δεν πρέπει να κρυώνει εκεί που πολεμά για την Πατρίδα πάνω στα χιόνια!

Ο πρόξενος φίλησε τις μικρές "Ελληνοπούλες δακρυσμένες.

Σ. Κ.

Ο Τάκης είδε τον Μητσο στον ύπνο του πώς πάτησε ένα καρφί. Και το πρωί έδεσε το πόδι του.

Ο Μητσο που τόν έπισκέφθηκε, άμα έμαθε την αίτία που είχε δεμένο το πόδι του, του είπε:

— Άς μην πλάγιαζες ξυπόλητος!

Η μαμά:—Νίκο, ποιός έφαγε το γλυκό;

Ο Νίκος.—Εγώ, μαμά. Για να τιμωρήσω τη Μαρίκα, που άφησε το ντουλάπι άνοιχτό.

Σκέψις του Νίκου: «Τό να είναι ο ήσκιος μας μαύρος όταν φορούμε μαύρα ρούχα, καλά, το καταλαβαίνω. Μά γιατί να μην είναι άσπρος, όταν φορούμε άσπρα λινά;»

— Δεν έπλυνες τα χέρια σου Κική και μελάνωσες το κέντημά σου.

Κική.—Εγώ το μελάνωσα, ή από το κρύο μελάνιασε κι' αυτό;

έχει χάσει την ψυχραιμία του. «Καλά» λέει μόνος του. «Όλο και θ' άνεβαίνω; Πώς θα κατεβώ;»

Αυτό είναι το πρόβλημα... Και τα δόντια του άρχίζουν να χτυπούνε...

Ο άέρας κάνει τις τρίχες του κεφαλιού του—γιατί του έχει αφήσει για—να σηκώνονται άπάνω σάν τ' άγκάθια του σκαντζοχοίρου... Βρίσκεται τόσο ψηλά ο πρώην Νομάρης, ώστε οι ποταμοί του φαίνονται μεταξωτές κορδέλες και οι άνθρωποι σάν μερμήγγια.

Έξαφνα το πρόσωπο του Χάρυ Κόντακ έγινε κίτρινο σάν κερί. Χωρίς να το καταλάβη, είχε τραβήξει την τάπα του μπαλονιού και το γκάζι που ήταν μέσα άρχισε να ξεφεύγει. Το αερόστατο κατεβαίνει, κατεβαίνει και κοιτάζε πάει να πέση άπά-

νω στο αυτοκίνητο που το παρακολουθεί. Τρελλός άπό τον τρόμο του ο πρώην Νομάρης ρίχνει όλη τη σαβούρα που είχε και μαζι άφήνει την άγκυρά του να κρεμαστή κάτω.

Τότε έγινε κάτι άπίστευτο κι' ως τόσο αληθινό! "Ενας τροχός του αυτοκινήτου μπερδεύεται στην άγκυρα του αεροστάτου και το αυτοκίνητο ολόκληρο ως ήταν και βρισκότανε, σηκώνεται σε ύψος 8 μέτρων και 29 εκατοστών... και ύστερα από το ύψος εκείνο πέφτει κάτω...

Οι καύμενοι οι άστυνομοί. Καθώς χτύπησαν με το κεφάλι στο χάμα κατάφεραν να δώσουν τριάντα έξη εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες εκατόν πηνήντα ενένε άστρα.

Όταν ο φίλος μας ο κύρ Μπούλης ήρθε στα σύγκαλά του, ψηλάφησε καλά καλά τα πόδια του,

τα χέρια του, το κορμί του ολόκληρο και με πολλή ευχαρίστησι πληροφορήθηκε πώς δεν του έλειπε τίποτα...

Σε λίγο συνήλθε και ο σύντροφός του κι' εύθους είπε:

— Άρχηγέ... όλα καλά... μά το αερόστατο;

— Έγινε άφαντο.

— Και το αυτοκίνητο;

— Νά το, χαμένο στη γη με τους τροχούς κατά τον ούρανό!

— Και τί θα γίνη τώρα άρχηγέ;

— Μη μου μιλάς για να σκεφθώ...

— Μάλιστα κκκ... κύριε!

Ένας γαίδαρος με τα νυχτικά του κοιμότανε λίγο πάρα πέρα στο λειβάδι.

— Διάβολε, κάνει ο κύρ Μπούλης, να ένα αυτοκίνητο. Φέρε το έδω γρήγορα...

Υστερα από λίγες στιγμές οι δυό άστυνομοί μας βρίσκονταν καθάαλα πάνω στο γαίδαρο.

(Άκολουθεί)

— Ζήτω... Σώθηκε.

Κεντρική Διοίκησης

